

2015/80/uk 0120/84.XI.14.

159/diget/1989.III.17.
0392/2005/980. II.12.

ORSZÁGOS TERVHIVATAL

00301/I/1980.

Csoportszám: 516

SZIGORUAN TITKOS!

Készült: 240 példányban

sz. példány

5.2/8

092/1116/88.VI.16.

122

075/ö/88.VII.20.

László Összefoglaló

f. Alk. J. J. e

70

Alk. II.12

VISSZAMINŐSÍTVE
lylt: 1821/VI/1989.

Alk. J. e

Lorant K

Alk. X.25

88/ö/89.III.20.

1989.III.8. Hozdnyel

ELŐTERJESZTÉS

a Minisztertanács részére

Alk. 984-225 fuc'

A NÉPGAZDASÁG 1981-85. ÉVI VI. ÖTÉVES TERVÉRŐL

és

A NÉPGAZDASÁG VI. ÖTÉVES TERVÉRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY
VÉGREHAJTÁSÁT SZOLGÁLÓ MINISZTERTANÁCSI HATÁROZAT
TERVEZETE

Budapest, 1980. november hó

A VI. ötéves népgazdasági terv kidolgozása a tervező szervek aktív és széleskörű - részletes munkaprogramokon alapuló - tevékenysége alapján történt. Az ágazati és funkcionális minisztériumok koncepciói, javaslataik és számításai segítették a terv előirányzatainak kialakítását. Az Országos Tervhivatal az ötéves népgazdasági terv tervezetét az illetékes állami szervekkel egyeztetve és a javaslatot ennek alapján véglegesítette. A tervező szervek a KGST-országok többségével befejezték a tervkoordinációs tárgyalásokat, ezek eredményeit a tervjavaslat figyelembe veszi.

A tervjavaslat összhangban van a XII. kongresszus határozataival, figyelembe veszi az V. ötéves tervidőszakban elért eredményeket, a magyar gazdaság fejlettségi színvonalából, a népgazdaságnak a tervidőszak kezdetére kialakult helyzetéből, a világgazdasági körülményeknek és a nemzetközi együttműködés fejlesztése lehetőségeinek alakulásából fakadó követelményeket, valamint a gazdaság erőforrásait és tartalékait.

A terv irányelveit és a tervtörvény tervezetét a társadalmi és tudományos szervek megvitatták, értékes javaslatokkal és észrevételekkel járultak hozzá a terv megalapozásához. A felmerült és indokolt észrevételek egy részét a tervjavaslat tekintetbe veszi, más részét a hosszú távú tervezés hasznosítja, egyes elgondolásokat pedig a terv végrehajtása során lehet érvényesíteni.

A tervezőmunka - tekintettel arra, hogy a gazdasági fejlődés külső és belső feltételei várható alakulásának előrebecslésében a korábbiaknál jelentősebb a bizonytalanság - arra a következtetésre jutott, hogy a középtávú népgazdasági tervnek elsősorban a gazdálkodást és irányítást orientáló jellegűnek és a gazdasági cselekvés számára a szokásosnál nyitottabbnak kell lennie. Ezért a tervben elsősorban a gazdaságpolitikai célok és törekvések jutnak kifejezésre.

A terv a változó feltételekhez való gyors és rugalmas alkalmazkodást helyezi előtérbe, hangsúlyozva a célok feltételekhez való kötöttségét. Ezért a döntések egy részét nem a középtávú tervben, hanem a feltételek alakulásától, a gazdasági építőmunka eredményeitől függően az éves tervekben célszerű meghozni; ezáltal is biztosítva azt, hogy a változó körülményeknek megfelelően folyamatosan gondoskodni lehessen a gazdaságpolitikai célok és eszközök kölcsönös összhangjáról. Ezzel összhangban az ötéves terv kidolgozása során a tervező szervek különös figyelmet fordítottak az 1981-82.évek gazdasági fejlődésének tervezésére, és a tervdöntések egy része is - különösen a fejlesztést illetően - csak ezekre az évekre vonatkozik, illetve a későbbi évekre nyitottabb.

A tervezés a feltételek alakulását és a feladatok meghatározását illetően különböző alternatívákat vizsgált, és néhány indokolt esetben az alternatívák közötti döntést későbbre halasztotta, amikor a feltételek, illetve a reálisan elvárható gazdasági eredmények kellően ismertek lesznek.

Ugyanakkor a terv betölti a középtávú terv alapvető funkcióit; tartalmazza a gazdasági fejlődés fő céljait és eszközrendszerét; megfelelő alapot ad a gazdaságirányítási magatartáshoz és szabályozáshoz, valamint az éves népgazdasági tervek és a gazdálkodó szervezetek középtávú terveinek kidolgozásához.

A VI. ötéves terv gazdaságpolitikai jellegét erősíti az is, hogy a hatékonyság javítása szempontjából, valamint a társadalompolitikailag fontos, az életkörülményeket nagymértékben befolyásoló területeken a tennivalókat részletesebben meghatározó társadalmi-kormányzati programok készülnek.

A VI. ötéves terv fő céljait és feladatait a törvény, a végrehajtás eszközeit, a szükséges intézkedéseket a minisztertanácsi határozat tervezete, a terv részletesebb bemutatását és a számítási anyagot a mellékelt tájékoztató tartalmazza. Az előterjesztés ezért csak a tervidőszakban követendő gazdaságpolitikai irányvonal lényegét és a tervjavaslat fő összefüggéseit mutatja be.

I.

A gazdasági fejlődés 1976-80. évi eredményei és a népgazdaság helyzete, a VI. ötéves népgazdasági terv külső és belső feltételei

1.) Az V. ötéves terv időszakában a népgazdaság - a vártnál nehezebb külső körülmények között is - számottevően fejlődött. A terv fő céljait - a gazdasági egyensúly, a hatékonyság, a növekedés és az életszínvonal terén - azonban nem sikerült teljesíteni.

A nemzeti jövedelem - a tervben előirányzott 30-32 % helyett - várhatóan 19-20%-kal lesz nagyobb az 1975. évinél. A gazdasági egyensúly alakulását nagymértékben befolyásolta a növekedés ütemének és a belföldi felhasználás növekedésének erőteljes ingadozása. A belföldi felhasználás 1976-77-ben a nemzeti jövedelemnél kevésbé, de gyorsuló ütemben, 1978-ban a nemzeti jövedelmet lényegesen meghaladóan, igen erőteljesen nőtt, majd a gazdasági egyensúly javítására hozott intézkedések hatására 1979-ben jelentősen, 1980-ban kismértékben csökkent. Így összességében a belföldi felhasználás 1980. évi színvonala a tervezett 20-25 % helyett 9-10%-kal több az 1975. évi szintnél, azonban még mindig meghaladja a megtermelt nemzeti jövedelmet. A szocialista szektor beruházása - az öt év egészében - kb. 8%-kal haladja meg az előirányzottat. A nettó felhalmozás 1977-78-ban erőteljesen nőtt, majd 1979-80-ban jelentősen csökkent és a tervidőszak végén 8-10%-kal alacsonyabb az 1975. évinél. A készletfelhalmozás alakulását szélsőséges hullámváltozás jellemezte: kiugró volt a növekedés 1978-ban, majd ezt csökkenés és a készletfelhalmozás stabilizálása követte.

A lakosság fogyasztása - a tervezett 21-23 % helyett - az időszak végén 14%-kal több mint öt évvel korábban; a közösségi fogyasztás növekedése megegyezik a tervezettel. A tervidőszak végén a reálbér 2-3%-kal, a reáljövedelem 8-9%-kal haladja meg az 1975. évit, szemben a tervezett 14-16%-kal, illetőleg 18-20%-kal. Ugyanakkor a lakosság életkörülményeit befolyásoló infrastruktúra területein a tervezettnél megfelelő, egyes területeken azt némileg meghaladó fejlődést értünk el.

A fogyasztás és a felhalmozás aránya a tervidőszak egyes éveiben erős ingadozást mutatva alakult. A felhalmozás aránya a nemzeti jövedelem belföldi felhasználásában 1977-78-ban kiugróan megnőtt (1978-ban meghaladta a 30%-ot), majd 1979-től kezdődően a tervidőszak végére 22%-ra esett vissza. Így a felhalmozás és fogyasztás aránya a tervidőszak utolsó évében a tervezetthez képest a fogyasztás javára tolódott el. Az időszak egészében viszont a fogyasztás és a felhalmozás aránya a tervezetthez közel áll, 1976. évi áron 75,5 : 24,5 %.

A nemzeti jövedelemnek a belföldi felhasználást meghaladó emelkedése és a termelés szerkezetének változása alapján a kivitel volumene - az 1978. évet kivéve - minden évben a behozatalt meghaladó ütemben nőtt; öt év alatt 40%-kal (ezen belül nem rubel viszonylatban közel 50%-kal) emelkedett, míg a behozatal növekedése nem éri el a 20%-ot. Ez azonban a vártnál kedvezőtlenebb cserearányok, nem rubel viszonylatban a tervidőszak közepén bekövetkezett nagymértékű egyenlegromlás és a megnőtt adósságállomány magas kamatterhei, rubel viszonylatban a cserearány-romláshoz mérten alacsony hitelfelvételi lehetőségek miatt nem volt elégséges a kívánatos külgazdasági egyensúly eléréséhez. A tervidőszak végén a tőkés valutákban fennálló nettó adósságállomány 7,8 milliárd dollárra (250 milliárd forintra) nőtt, rubel viszonylatban 600 millió rubelt (17 milliárd forint) tesz ki.

A főbb előirányzatoktól való elmaradásban mind a külső feltételek alakulása, mind pedig a gazdaságirányító munka fogyatékoságai közrejátszottak.

A külgazdasági feltételek a vártnál kedvezőtlenebbek voltak: a külkereskedelmi cserearányok mindkét viszonylatban a tervben feltételezettnél rosszabbak lettek: a tőkés világgazdasági helyzet alapján nehezültek az exportlehetőségek; a rubel elszámolású behozatal - főleg alapanyagokból - a tervezettől elmaradt.

A gazdaságpolitikai gyakorlat és a gazdaságirányítás a külgazdasági változások hatásait és következményeit késve ismerte fel, az új követelményeket kezdetben nem eléggé határozottan érvényesítette. A tervidőszak első felében a hatékonyság és az egyensúly javítása helyett a helyi szinten is értelmezett feszültségmentesség és stabilitás került előtérbe. Nem volt meg a szükséges gazdasági kényszer és ösztönzés a hatékonyság erőteljes fokozására, a versenyképesség növelésére. Átmenetileg túlzott mértékben nőtt a felhalmozás, a gazdaságirányítás e folyamatot késve fékezte le. A termelés hatékonysága lassan javult, az azt megalapozó strukturális változások intenzitása nem volt kielégítő.

A tervidőszak közepén átfogó változások váltak szükségessé mind a gazdaságpolitika, mind pedig a gazdaságirányítás terén. A módosult külgazdasági helyzetben és feltételek között tudomásul kellett venni, hogy az V. ötéves terv eredeti céljai nem megvalósíthatók; a megromlott gazdasági egyensúly javítását lassúbb mennyiségi növekedéssel, a szerkezeti változások meggyorsításával, a belföldi felhasználás mérséklésével - ezen belül a felhalmozás erőteljes csökkentésével és a lakossági fogyasztásnak a tervezettnél lényegesen kisebb ütemű emelkedésével - kellett elősegíteni.

A népgazdaság 1979-80. évi fejlődésének pozitív eredményei, valamint a nemzetközi feltételekről szerzett újabb ismeretek megerősítik a gazdaságpolitikai gyakorlatban és a gazdaságirányításban végrehajtott változtatások helyességét. Az e két évben elért eredmények - elsősorban az, hogy sikerült kiküszöbölni a nemzeti jövedelem és a belföldi felhasználás dinamikája között 1976-78-ban megnyilvánuló torzulásokat, valamint javulást elérni az egyensúlyi helyzetben - még nagyrészt a belső felhasználás korlátozásából fakadnak. A termelés szerkezete ennek hatására valamelyest módosult, széles értelemben vett hatékonysága és piaci versenyképessége kismértékben javult, de ennek intenzitása és mértéke a gazdasági egyensúly tartós és biztonságos megalapozása, illetve a kiegyensúlyozott és hatékony fejlődés előfeltételeinek megteremtése szempontjából még nem kielégítő.

2.) Az 1981-85. közötti gazdasági fejlődés külső feltételei a kívánt pontossággal nehezen prognosztizálhatók, sok bizonytalanságot tartalmaznak. A tervezőmunka arra a következtetésre jutott, hogy a külgazdasági feltételek az V. ötéves terv időszakáénál is kedvezőtlenebbek lesznek.

A KGST-országokban a lassuló gazdasági növekedés, a nyers - és alapanyaghelyzet feszültségeinek, a viszonylagos technikai elmaradottságnak és a hiánygazdálkodásnak a fennmaradása, a tőkés országok irányában jelentkező eladósodás folytatódása lesz jellemző. Gazdasági kapcsolataink a KGST-országokkal a kívánatosnál lassabban bővíthetők: a rubel elszámolású behozatal nemcsak az összbehozatalnál, hanem a nemzeti jövedelemnél is kisebb ütemben növelhető, egyes alapanyagokból az 1980. évi szinten vagy az alatt maradnak a beszerzési lehetőségek. További jelentős cserearány-romlás következik be, szinte teljes egészében a magyar-szovjet forgalomban.

Növekszik az igény az árveszteség kivittel való ellentételezésére. A tőkés világgazdaságban igen mérsékelt ütemű gazdasági növekedés, a politikai helyzetet figyelembe véve a kelet-nyugati kapcsolatok lassúbb bővülése várható. Számolni kell azzal, hogy a tőkés piacokon - az elhúzódó recesszió miatt - élesedik a verseny, nehezebb lesz az értékesítés, a megszerzett piacok megtartása. A konjunktúra nem kielégítő alakulása és a megfelelő hazai befektetési lehetőségekkel nem rendelkező olajtermelő országok növekvő bevételei a spekulatív tőkemozgások fokozódásához vezethetnek, ami tovább bonyolíthatja, és minden bizonnyal növeli a nemzetközi pénzügyi rendszernek a nemzetközi politikai helyzettel is összefüggő bizonytalanságait. Ezt figyelembe véve a hitelfelvételi lehetőségek nehezednek. A felvehető hitelek - az adósságállomány, illetve a kamatok nagysága miatt - nem nyújtanak fedezetet az adósságszolgálati terhekre sem. Ennek következtében hitelből nemcsak belföldi forrástöbbletre nem számíthatunk, hanem az adósságszolgálati terhek egy részére is kiviteli többlettel kell megteremteni a fedezetet.

3.) A gazdasági fejlődés belső feltételei közül a termelési tényezők (munkaerő, állóeszközök) jól számszerűsíthetők.

A népesség száma csökken. A demográfiai összetétel változása miatt mérséklődik a keresőkre jutó eltartottak száma. Az aktív keresők száma kismértékben csökken; ez a fejlődést nem korlátozza, ugyanakkor kedvező feltételt teremt a munkaerő kínálat és kereslet megfelelő összhangjának megteremtéséhez.

A közvetlenül termelő ágazatokban - a beruházásoknak az 1976-80. évi szinthez képest kismértékű csökkentése mellett is - a bruttó állóeszköz-állomány mintegy 25-27%-kal nő. A termelés eszközigényességének eddigi növekedése irányába ható tényezők továbbra is érvényesülnek. Ugyanakkor - mivel az 1976-80. közötti években a fejlesztés nagyobb teljesítményekre készített fel, mint ami 1980 végére kialakult - a meglévő állóeszközök kihasználása terén jelentős tartalékok vannak.

Előnyös feltétel, hogy a terv gazdaságpolitikai irányvonalát szolgáló ár- és szabályozó-rendszer működik, a gazdaságirányítás már szerzett bizonyos tapasztalatot a szigorúbb követelmények fokozatos, de határozott érvényesítésében. A terv azzal számol, hogy a gazdasági egyensúly megteremtésének és megszilárdításának súlypontja az elosztásból egyértelműen áttevődik a termelés hatékonyságának erőteljes növelésére, a termelés és gazdálkodás területére. A terv gazdaságpolitikai vonalvezetése azt is megköveteli, hogy a vezetés színvonala - a központi irányításban és a vállalatoknál egyaránt - jelentősen tovább emelkedjék.

II.

A terv gazdaságpolitikai irányvonala, az 1981-85. évi gazdasági fejlődés üteme és fő arányai, a népgazdaság egyensúlya és hatékonysága

1.) A VI. ötéves terv időszaka az V. ötéves terv utolsó két évével gazdaságpolitikailag egységes szakasz, amelyben a gazdaságpolitikai cselekvés fő iránya a népgazdaság egyensúlyi helyzetének további fokozatos javítása, megszilárdítása, a lakosság kialakult életszínvonalának megőrzése, az életkörülmények javítása, a hatékonyság, a versenyképesség növelése, a nemzetközi mércével mért teljesítményeket jobban elismerő, minőségi tényezőkön alapuló fejlődés kibontakoztatása a gazdaság minden szférájában.

A tervidőszakra javasolt gazdaságpolitikai irányvonal a XII. kongresszus határozatainak megvalósítását szolgálja, annak gazdaságpolitikai programját rögzíti. Abból indul ki, hogy a gazdasági munkában következetesen folytatni szükséges az 1979-80-ban érvényesített és a XII. kongresszus által megerősített irányvonalat és gyakorlatot, néhány elemet fokozatosan hozzáigazítva a feltételek alakulásához és a gazdasági fejlődés eredményeihez.

A tervidőszakban a gazdasági egyensúly javítása és megszilárdítása gazdaságpolitikánk állandó célja és eleme. Tekintettel arra, hogy az V. ötéves tervidőszak közepén a külgazdasági egyensúly jelentősen megromlott, átmenetileg - a kielégítő helyzet eléréséig - a külső egyensúly javítását fő célként kellett megjelölni: a kivitelnek a behozatalt lényegesen meghaladó dinamikájára és az ezt alátámasztó belső gazdasági folyamatokra kell törekedni.

A jelenlegi megítélés szerint - ha a tervidőszak első felében a külgazdasági egyensúly javítását megvalósítjuk, továbbá, amennyiben a külgazdasági körülményekre vonatkozó feltételezéseket, valamint a belső gazdasági hatékonyság növekedésére és a belföldi felhasználás alakulására vonatkozó célokat a gazdasági folyamatok ténylegesen igazolják - a tervidőszak második felében kialakulhat a kielégítő külgazdasági egyensúlyi helyzet. Nem rubel viszonylatban lehetővé válhat az adósságállomány növekedésének megállítása és az adósságszolgálati terhek kivitelhez viszonyított arányának a jelenlegi 36%-ról 1985-ben 32%-ra való csökkentése. Azt azonban, hogy ez a helyzet: pontosan mikor alakul ki, jelenleg kellő biztonsággal előrelátni nem lehet. Ezért az ötéves tervben ezzel csak lehetőségként és nem konkrét gazdasági döntések indítékaként lehet és szabad számolni.

A gazdasági növekedés ütemének az 1960-as évek második és az 1970-es évek első felében elérhető képesti csökkenése nagyjából objektív és az 1980-as években is tartósan ható tényezők eredménye. E tényezők: a világgazdaságnak és a KGST-országok közötti gazdasági kapcsolatoknak (különösen az innen származó alapanyag-szállításoknak) korábbinál lassabb fejlődése; a tartósan megváltozott külső árviszonyok; a belső gazdasági fejlődésben az intenzív, minőségi jellemzők szükségszerű erősödése, a versenyképes export növelésének reális lehetőségei. A kielégítő külgazdasági egyensúly kialakulásáig a növekedési ütemet azonban átmenetileg ezen túl is mérsékli az, hogy e cél adott körülmények között csak viszonylag lassú fejlődés mellett érhető el. A növekedés üteme azonban hosszabb távon is alacsonyabb lesz, mint az iparosítás és a kollektivizálás évtizedeiben volt, elsősorban éppen azért, mert ezek eredményeként fejlettebb és bonyolultabb gazdaság jött létre, amely tartósan és egyenletesen már nem fejlődhet tovább az elmúlt három évtized extenzív növekedési ütemével.

A múltbelinél kisebb ütemű növekedés önmagában - elért gazdasági fejlettségi színvonalunkon - nem hátrány, sőt, kiegyensúlyozottabb és egyenletesebb fejlődést tesz lehetővé.

A VI. ötéves tervidőszakban a fejlődés az 1979-80. évekhez képest azonban fokozatosan és kismértékben élénkülhet abban az esetben, ha ennek előfeltételei a termelési szerkezet átalakításával, a termelés hatékonyságának, nemzetközi versenyképességének eddiginél erőteljesebb fokozásával érdemben megteremthetők. A termelés növekedésének ezen alapvető előfeltétel nélküli, túl korai vagy az indokoltat meghaladó mértékű felgyorsítása újratermelné az V. ötéves tervidőszak közepén tapasztalt egyensúlyi zavarokat, mivel e gyorsulás a nem rubel viszonylatú eladósodás terhére lenne biztosítható.

Ugyanakkor a minőségi tényezőkön, a hatékonyság javításán alapuló növekedési pálya, a gazdaság egyensúlyi helyzetének a javítása, megszilárdítása egymásnak kölcsönös feltételei és kiegészítik egymást. A tervidőszak elején a terv mindenekelőtt a külső egyensúlyi helyzet javításának ad elsőbbséget: ezt az fejezi ki, hogy 1981-82-ben a nemzeti jövedelem teljes növekményét a cserearány-romlás ellensúlyozására és a külkereskedelmi áruforgalom egyenlegének javítására szükséges felhasználni.

A külgazdasági egyensúlyi helyzet javítását a terv szorosan összekapcsolja a belső egyensúlyi viszonyok erősítésével; a költségvetési kiadások és bevételek, az árualap és a vásárlóerő, a munkaerő és a munkahelyek, valamint a beruházásokra fordítható összegek és a kivitelezési kapacitásuk jobb összhangjával.

A költségvetés jelentős hiánya a tervidőszakban - bár csökkenő mértékben, de - fennmarad.

A termelés hatékonyságának fokozása a gazdasági fejlődés és az egyensúlyjavítás alapja, így ez állandó feladat. Alapvető követelménynek kell tekinteni, hogy a termelő szférában az eddiginél erőteljesebben érvényesüljön a minőségi jellegű, a módosuló feltételekhez való gyors és rugalmas alkalmazkodást biztosító, a strukturális változásokon és a ráfordítások mérséklésén alapuló fejlődés. A termelés hatékonyságának az eddigiéknél erőteljesebb növelését a terv elgondolásai szerint a korábbiaknál nagyobb arányban a holtmunkamegtakarítások, a termelés fajlagos anyag- és energiaráfordításainak mérséklése biztosítja.

A termelési szerkezet korszerűsítésének alapvető iránya az exportorientáció fokozása lesz, emellett a korábinál nagyobb figyelmet kell fordítani a gazdaságos importkiváltásra (helyettesítésre) is. Ezt csak a vállalati gazdálkodás színvonalának erőteljes javításával lehet elérni. Kulcskérdés ezért, hogy a gazdasági szabályozórendszer és az irányítás más elemel szigorú követelményeket támasszanak a vállalati gazdálkodás, a vezetés színvonala iránt és e követelményekből a helyi szinten értelmezett stabilitás és feszültségmentesség érdekében ne kerüljön sor engedményekre.

2.) A fentiekben ismertetett körülményeket és sajátosságokat figyelembe véve az 1981-85. közötti tervidőszakra a következő főbb előirányzatok javasolhatók:

A nemzeti jövedelem - figyelembe véve a rubel elszámolású behozatal, valamint a versenyképes nem rubel elszámolású kivitel bővítésének, továbbá a hatékonyság reálisan előirányozható emelkedésének lehetőségeit - öt év alatt 14-17%-kal, évi átlagban mintegy 3%-kal növekszik.

Ezt az ipari termelés 19-22%-os, évi átlagban 3, 5-4%-os, az építőipari termelés 11-14%-os, átlagosan évi 2, 5%-os, valamint a mezőgazdasági termékek termelésének 12-15%-os, átlagosan évi 2, 3-2, 8%-os növekedése alapozza meg.

A nemzeti jövedelem tervezett emelkedése feltételezi, hogy a munka termelékenységének növekedése megközelíti az előző öt évi ütemet, ugyanakkor az eszközigényességnek az 1978-80. években bekövetkezett emelkedése határozottan mérséklődik. Tekintetbe véve az eszközök kihasználásában fennálló tartalékokat, a hatékonyság emelkedésének követelménye elsősorban abban jelent komoly feladatot, hogy a kibocsátott termelés szerkezete, minősége, versenyképessége javuljon.

A belföldi felhasználás a tervidőszak során egyrészt a gazdasági fejlődés ütemétől, másrészt a külgazdasági egyensúly helyreállításának követelményétől függően alakulhatnak. Az egyensúlyi célok miatt a belföldi felhasználás a nettó nemzeti termelésnél lényegesen mérsékeltebben nő, mivel a külgazdasági célok a nettó nemzeti termelés növekményének (1985. évben 1980-hoz képest) közel kétharmad részét veszik igénybe, és emellett a terv tartalékkal is számol.

E tényezőket figyelembe véve a nemzeti jövedelem előirányozható növekedése mellett a belföldi felhasználás 3-5%-kal, évi átlagban 0, 5-1%-kal bővíthető. Tekintve, hogy az életszínvonal megőrzésének követelménye a lakosság fogyasztásának öt év alatt 7-9%-os növelését teszi szükségessé, a közösségi fogyasztás pedig legalább 11%-kal bővül, a nettó felhalmozást öt év alatt 10-11%-kal csökkenteni szükséges. (Az amortizációt is tartalmazó bruttó felhalmozás 8-9%-kal emelkedik.)

1981-ben a belföldi felhasználás további, de már csak kismértékű csökkentésére van szükség. Az egyensúlyi helyzet javításának a belföldi felhasználás csökkentésével történő reális lehetőségei a tervidőszak első éveiben kimerülnek; ezért a terv a fő hangsúlyt - amely egyben a tervidőszak egészében az egyensúlyi helyzet javításának fő forrása - a termelés hatékonyságának növelésére és szerkezetének korszerűsítésére helyezi. Amennyiben az egyensúlyi helyzet kielégítően alakul, 1982-ben a belföldi felhasználást illetően előreláthatólag lényegében a szinten tartás politikáját lehet folytatni, 1983-tól pedig - ha a termelés hatékonysága tervszerűen alakul és a külgazdasági feltételek nem lesznek a vártnál rosszabbak - a belföldi felhasználás kismértékben emelkedhet.

A tervidőszak egészére - a belföldi felhasználás mérsékelt növekedése mellett az életszínvonal megőrzésének követelménye miatt - a fogyasztás és a felhalmozás arányában jelentős módosulás megy végbe. A tervidőszakban a fogyasztás aránya - 1980-as árakon - 81-83%-ra emelkedik, a felhalmozás aránya pedig ennek megfelelően csökken. A termelés mérsékelt üteme mellett - az állóeszközök és készletgazdálkodás, valamint a beruházási tevékenység hatékonyságának növekedése esetén - a későbbi fejlődés megalapozása szempontjából is elfogadható a felhalmozás arányának csökkenése. Ugyanakkor a jövő prioritásait szem előtt tartó szelektív fejlesztési politika jelentősen csökkentheti azt a veszélyt, hogy a beruházások tervezett színvonala kedvezőtlenül befolyásolja a jövő lehetőségeit.

III.

Gazdaságfejlesztés, a termelő szféra struktúraátalakítási irányvai

1.) A tervezett gazdasági fejlődést a termelés hatékonyságának növelése, szerkezetének átalakítása, a nemzetközi versenyképesség javítása, a műszaki fejlődés meggyorsításán alapuló minőségi jellegű, differenciált növekedés alapozza meg. Ezért alapvető fontosságú, hogy csak a piaci igényeket kielégítő termelésnek legyen létjogosultsága, s a gazdaságos export bővítése, a behozatal ésszerű helyettesítése, a belföldi fizetőképes kereslet jövedelmező kielégítése lehet a termelésnövelés útja. A feladatok elsősorban a meglévő kapacitások jobb kihasználásával, korszerűsítésével és nem új munkahelyek teremtésével oldhatók meg.

A termelés növekedése a termelési tényezők oldaláról reális hatékonysági követelményeken alapszik. A hatékonyság emelkedésének elsősorban abban kell kifejezésre jutnia, hogy a termelés összetételének változása, a külső okok miatti cserearány-romlás egyik ellensúlyozó tényezőjét jelentse. A termelésnövekmény nagyobb hányada a gazdaságos exportbővítést vagy importhelyettesítést szolgálja. Ennek feltételeit a műszaki fejlesztésben, a hatékonyabb beruházási tevékenységben, a finanszírozás rendszerében, az érdekeltségi tényezőkben, a termelés és értékesítés közötti kapcsolatokban, a szervezeti rendszerben és a vezetés színvonalában együttesen és komplexen szükséges létrehozni.

A termelésben a módosuló feltételekhez való gyors és rugalmas alkalmazkodást, a strukturális változásokon és a költségek növekedésének mérséklésén alapuló fejlődést csak a vállalati gazdálkodás önállóságának, vállalkozókészségének növelésével, színvonalának erőteljes javításával lehet elérni. Ennek érdekében korszerűsíteni szükséges a vállalati szervezeti rendszert. Mindezekre a központi irányítás továbbfejlesztése során is tekintettel kell lenni.

A termelés minden területén alapvető feladat a költséggazdálkodás javítása, az anyag- és energiatakarékosság fokozása. A hatékonyság és a versenyképesség növelése elsősorban a költségeknek a termelésnél mérsékeltebb emelkedésével biztosítható. A gazdálkodás minőségének javítása azt is magába foglalja, hogy a szervezettség, a vállalatok közötti szerződéses kapcsolatok javításával jelentősen mérséklődjék a termelés és a forgalom készletigényessége, mert csak így érhető el, hogy csökkenjen a nemzeti jövedelem készletfelhalmozásra fordított hányada. A felhalmozás csökkenése mellett csak ilyen vállalati gazdálkodás teszi lehetővé a tervezett nagyságú állóeszköz-bővítést.

Az átfogó takarékossgot, a termelési szerkezet átalakítását szolgálják egyrészt a folytatódó, illetőleg újonnan kezdődő központi fejlesztési programok, másrészt olyan, több ágazatra kiterjedő programok, mint az energiatakarékosság és racionalizálás, a hulladék és a másodlagos nyersanyagok hasznosítása, a hazai fagyron gazdaságos felhasználása.

Szükséges, hogy a gazdasági szabályozás egésze, az irányítási magatartás, különösen pedig az anyagi érdekeltség a hatékony vállalatok, illetve termelés dinamikus fejlődését tegye lehetővé, illetőleg erőteljesen ösztönözze, s kényszerítse ki a gazdaságtalan termelés visszaszorulását.

A hatékonyság növelésében, az egyensúlyi helyzet javításában kiemelkedő fontosságú feladat a feldolgozóipar versenyképességének, termelési szerkezetének átalakítása. Ugyanakkor a csökkenő volumenű ipari beruházásnak is növekvő hányadát köti le - részben a korábban elkezdett fejlesztések befejezésének, folytatásának determináló hatása, részben az importhelyettesítés miatt - az energetika fejlesztése.

A termelő szektorban a beruházások 1981-85. évi volumene az előző öt évit megközelítő, de az 1976-80 évekre tervezett számottevően meghaladó lesz. Emellett 1980-ban a termelés az eredetileg tervezettől lényegesen elmarad. A beruházások 1976-80. évit megközelítő volumene is lehetővé teszi az állóeszköz-állományok a termelést meghaladó mértékű növekedését. Ezt tekintetbe véve a termelés és az eszközállomány tervezett növekedésének összefüggése reális, de nőnek a követelmények az eszközhatékonyság javítását illetően. A megalapozás érdekében az is szükséges, hogy a fejlesztési forrásokból egyre bővülő hányad a meglévő kapacitások korszerűsítését és rekonstrukcióját szolgálja.

A termelési szerkezet átalakításának, a versenyképesség fokozásának sürgető feladata az alacsony hatékonyságú, tartósan veszteséges, illetőleg alaphiányos vállalatok helyzetének a rendezése. Elsősorban a gazdaságtalan tevékenységek érdemi megváltoztatását, jövedelmezővé tételét kell elérni. Az erre irányuló programok a hatékonyság növelését tartásuk szem előtt és feleljenek meg a normatív követelményeknek. Amennyiben bizonyos tevékenységek, gazdálkodó szervezetek hatékonyra tételére megfelelő program nem dolgozható ki és a vállalat adott tevékenysége bizonyíthatóan nem nélkülözhetetlen, meg kell változtatni a profilt, a szerkezetet és szervezetet. A szükségtelen és gazdaságossá nem tehető tevékenységet meg kell szüntetni.

2.) Az ipari termelésben jelentős minőségi fejlődést kell elérni. A termelésnek a hazai szükségletek jobb kielégítése mellett lehetővé kell tennie, hogy az ipar növekvő mértékben járuljon hozzá a népgazdaság külső egyensúlyi helyzetének javításához. Ennek megfelelően az ipari termékek értékesítési szerkezetében erősíteni kell az 1979-80. évi fejlődésben kibontakozott tendenciákat. A belföldi célú értékesítés növekedési üteme elmarad a termelés növekedési ütemétől, ezen belül az ipar termelői célú kibocsátásának aránya nő, a végső fogyasztás aránya szinten marad, a felhalmozási célú értékesítés részaránya jelentősen csökken. Az exportértékesítés részaránya növekszik, a nem rubel viszonylatú kivitel növekedési üteme meghaladja a rubel elszámolását.

Az ipari termelés fejlesztését a folyamatban lévő és a tervidőszakban induló központi fejlesztési programok és az állami határozatokon alapuló programszerű akciók segítik. Központi eszközökkel elsősorban a távlati iparfejlesztés céljait szolgáló jelentős fejlesztési programok kerülnek megalapozásra. Az ipar más területein - főleg a feldolgozóiparban - a termelés fejlesztését, a termelési szerkezet átalakítását, a versenyképesség javítását elsősorban a meglévő berendezések korszerűsítésével, kiegészítésével és rekonstrukciójával - döntően a vállalati saját pénzeszközök, valamint hitel igénybevételeivel - kell megalapozni.

Az értékesítési előirányzatokból, valamint a fejlesztési lehetőségekből eredően az ipari termelés differenciált lesz: a vegyipar és a gépipar termelése az átlagosnál jobban növekszik, a villamos energiaipar termelésnövekedése átlagos, a többi ágazat termelésfejlődése elmarad az átlagtól.

A népgazdaság összes tüzelőanyag- és energiafelhasználásának növekedése az előző tervidőszakhoz képest lassul, csak évi 2%-kal növekszik. Az energiaigények növekedését a Paksi Atomerőműben termelt, illetőleg a Hmelyicki Atomerőmű építésében való részvételünk eredményeként szállított import villamos energia fedezi. A földgázkitermelés a tervidőszak második felétől kezdve kismértékben emelkedik. A széntermelésben a meglévő bányák kapacitáscsökkenését az újonnan belépő bányák termelésbe lépése ellensúlyozza, így az 1980. évi 25, 5 millió tonna széntermelés tartható, illetve kismértékben növelhető.

A vaskohászat termelése a tervidőszakban 11-13%-kal növekszik. Az acéltermelés növekedését a megkezdett fejlesztések üzembe helyezése szolgálja. A készáruterelés összetételét a minőségi hengereltacélok irányába kell változtatni. Az összetétel minőségi javításával a nem rubel viszonylatú kivitel növelését, illetve a behozatal kiváltását is elő kell segíteni.

Az alumíniumipar termelése - a központi fejlesztési programmal összhangban - 15-16%-kal nő. Az alumíniumnak a korábbinál nagyobb hányada kerül feldolgozásra fél-, illetve késztermékké.

A gépipar termelése az előző tervidőszakhoz képest dinamikusabban, öt év alatt 31-34%-kal növekszik. A termelési szerkezet átalakítása, a gazdaságosság és hatékonyság jelentős növekedése megköveteli, hogy a gépipar termelése differenciáltan - a külgazdasági egyensúly javítását előtérbe állítva - döntően korszerűsítéssel és rekonstrukciókra alapozva valósuljon meg. Nagyobb súlyt kell helyezni a félkész termékek, az alkatrészek és részegységek, valamint a műszaki színvonal korszerűsítését szolgáló termékek előállítására.

A vegyipar termelése a korábbinál alacsonyabb dinamikával, de az ipari átlagnál gyorsabban, öt év alatt 26-29%-kal bővül. Ezen belül legdinamikusabban a feldolgozó jellegű vegyipar fejlődik, a kőolaj-feldolgozás növekedése mindössze 5-6 %. Jelentősen növekszik a gyógyszer-, növényvédő-szer- és intermedier-gyártás.

Az építőanyag-ipar termelése az ipari átlagnál mérsékeltebben, öt év alatt 5-9%-kal nő; az építőipar és a lakosság építőanyag-ellátása tovább javul.

A könnyűipar termelése öt év alatt 10-12%-kal nő. A termelés bővülésének elsősorban a lakosság korszerű, jó minőségű termékekkel való ellátását, valamint a gazdaságos nem rubel viszonylatú kivitel dinamikus növelését kell szolgálnia.

Az építőipari termelés tervezett 11-14%-os növekedésén belül kevésbé emelkedik a beruházási építés és dinamikusabban nő a fenntartási építés. Az építési tevékenység ezen arányváltozása kedvezőbb feltételeket teremt az építési tevékenység iránti kereslet és kínálat összhangjának javításához, valamint a kivitelezési időtartam csökkentéséhez.

Az élelmiszeriparban a fejlesztések fő iránya a mezőgazdasági alapanyag-termelés és az élelmiszeripari feldolgozás összhangjának javítása. Az élelmiszeripar termelése 16-18%-kal növekszik, ezen belül a változó piaci és gazdaságossági feltételeknek és követelményeknek megfelelően kell alakítani a termelés feldolgozottsági fokát és aktív piaci munkával dinamikusabban növelni kell a nem rubel elszámolású exportot.

A mezőgazdasági termelés az utóbbi tervidőszakban kialakultnál valamelyest lassabban, 12-15%-kal emelkedik. Ezen belül az állattenyésztés a korábbinál és az átlagosnál is mérsékeltebben, a növénytermesztés pedig az átlagosnál dinamikusabban nő. A termelés és annak szerkezete elsősorban a külgazdasági keresletnek, illetve a hatékonysági követelményeknek megfelelően alakul, így jelentősen növekszik a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kiviteli többlete. Fontos feladat a meglévő kapacitások jobb kihasználása, a veszteségek csökkentése és a melléktermékek felhasználásának fokozása. A terv azzal számol, hogy megfelelő anyagi ösztönzéssel a háztáji és kisegítő gazdaságokban a termelés nem csökken, egyes termékekből emelkedik.

A szállítás és hírközlés az eddigieknél mérsékeltebben növekvő igényeket a biztonság növelésével és a már elért minőségi színvonal tartásával elégíti ki. A tervidőszakban a tömegközlekedés teljesítménye 8-9%-kal, az áruszállításé 12-14%-kal, a hírközlésé 18-20%-kal növekszik. A közlekedési munkamegosztásban csökkenteni kell a közúti közlekedés részarányának a növekedési ütemét, az egyéb közlekedési módok - különösen a vasút - javára. A fejlesztések során kiemelten kell kezelni a közlekedési és a hírközlő hálózatok rekonstrukcióját, az úthálózat korszerűsítését és fenntartását.

IV.

Beruházás-politika

A nemzeti jövedelem és a belföldi felhasználás lehetséges emelkedése alapján a VI. ötéves tervidőszakban a szocialista szektor beruházásaira az 1976-80 évekével lényegében azonos volumenű, folyó áron 1020-1040 milliárd forint fordítható.

A tervidőszak elején még folytatódik a beruházások mérséklése, lassú növekedés a tervidőszak közepétől lehet.

Az előre nem tervezhető célok és a meglévő bizonytalanságok miatt a terv kb. 5 % tartalékkal számol.

A beruházások volumenének szinten tartása miatt a fejlesztési célok szigorú rangsorolása, a beruházási tevékenység hatékonyságának javítása mellett nagyobb hangsúlyt kell adni a meglévő állóeszközök fokozottabb kihasználásának, a beruházási és felújítási tevékenység ésszerűbb összehangolásának is.

A közvetlen termelő ágak beruházásai az átlagosnál jobban mérséklődnek, belső szerkezetük jelentősen módosul. Az energetikai beruházások volumene nő, míg a többi termelő ágazatban az előző tervidőszaknál kevesebb beruházás valósulhat meg. A beruházások az iparban az átlagosnál valamivel nagyobb mértékben, a mező-, erdőgazdaságban pedig az átlagosnál kisebb mértékben csökkennek. Az építőiparban és az építőanyag-iparban a beruházások mintegy 30%-kal alacsonyabbak a bázisidőszakénál. A beruházások mérséklődése ellenére a termelő állóeszköz-állomány öt év alatt 26-28%-kal, a közvetlen termelő ágazatokban pedig 25-27%-kal növekszik. A termelő eszközállománynak ez a termelésnél nagyobb ütemű növekedése, valamint az eszközök kihasználásában meglévő tartalékok megfelelően megalapozzák a termelés növelését, szerkezetének változtatását és az eszközállomány korszerűsítését.

Termelő infrastrukturális beruházásokra az 1976-80. évinél valamivel kevesebb fordítható. Ezen belül a szállítás-hírközlés és a vízgazdálkodás beruházásai mérséklődnek, a kereskedelem beruházásai meghaladják a bázisidőszakét.

A nem anyagi ágazatok beruházásai közel azonosak az 1976-80. évi szinttel. Ezen belül - társadalompolitikai céljainkkal összhangban - jelentősen nőnek az egészségügyi és egyes oktatási célú beruházások, míg lakásépítésre az előző ötévinél kevesebb fordítható.

Állami nagyberuházásként - a már megkezdetteken kívül - csak igen kevés számú energetikai, alapanyag-ipari, valamint termelő infrastrukturális beruházás valósítható meg.

A terv jelenlegi előirányzataiba nem volt beilleszthető néhány olyan jelentős fejlesztés (pl. új alumíniumkohó, Recski Rézkombinát stb.), amelyek megvalósításáról a hitelfelvételi lehetőségektől, - feltételektől és a devizamegtérüléstől függően a későbbiekben lehet dönteni.

A termelő célcsoportos beruházások körének módosítása mellett törekedni kell a vállalati forrásokból történő finanszírozás fokozására.

Az ötéves tervben jóváhagyásra kerülnek az 1981-82 években kezdődő nagyberuházások (előzetes jelleggel), az előkészítés alatt álló nagyberuházásokkal kapcsolatos további intézkedések, valamint a vállalati beruházásokhoz nyújtható állami támogatás céljai és mértékének maximuma. A célcsoportos és az egyéb állami beruházások ötéves színvonalát a kormány tudomásul veszi, ezen belül az előirányzat az 1981-82. évekre meghatározott összegben, az 1983-85. évekre sávokban került megállapításra. A beruházásokkal kapcsolatos további döntéseket az éves népgazdasági tervekben kell meghozni.

A vállalati beruházások, különösen az egyensúlyt hatékonyan javító fejlesztések megvalósítását a hitelek, ezen belül a kedvezményes exportfejlesztő hitelek szerepének növelése, és alaptőke-juttatás segíti elő. Az állami támogatások a korábbiaknál szűkebb körben, főként ott adhatók, ahol ezt a világpiacon korlátozott alkalmazhatósága, a nemzetközi kötelezettségek teljesítése vagy egyéb népgazdasági célok megvalósítása feltétlenül indokolja.

V.

Külgazdaság-politika

A külgazdaság-politika fő célja a külső egyensúly, főként a nem rubel elszámolású külkereskedelmi mérleg egyenlegének javítása és a konvertibilis valutában keletkező adósságállomány mérséklése. A külgazdasági egyensúly fokozatos helyreállítása érdekében a VI. ötéves tervidőszakban a nem rubel elszámolású külkereskedelmi mérlegben fokozatosan növekvő aktívumot kell elérni. Ennek megfelelően a terv a kivitel volumenének a behozatalnál lényegesen gyorsabb növekedésével számol.

A terv külgazdasági céljaiban továbbra is kiemelkedő helyet foglalnak el a KGST-országokkal folytatott nemzetközi gazdasági kapcsolataink, a Komplex Program megvalósítása, a sokoldalú integrációs intézkedések készülő tervéből, valamint az 1981-85. évekre szóló tervkoordinációból adódó nemzetközi kötelezettségeink. Fejleszteni szükséges a kölcsönösen előnyös gazdasági, ezen belül kereskedelmi kapcsolatokat a fejlett és a fejlődő tőkés országokkal is.

A külgazdaság-politikai célokat az 1976-80. éveknél kedvezőtlenebb feltételek között kell megvalósítani.

A KGST-országokkal való együttműködés tekintetében a terv a következőkkel számol:

- a rubel viszonylatú behozatal volumene - döntően a szocialista országok szállítóképességének hiánya miatt - a bázisidőszaknál lassabban, 15-17%-kal növekedhet;
- a cserearányok az öt év folyamán több mint 8%-kal romlanak,
- a rubel viszonylatú kivitel a behozatalnál lényegesen gyorsabb ütemben, legalább 30%-kal, ezen belül a Szovjetunióba irányuló exportot 47%-kal szükséges növelni;
- az áruforgalom egyenlegének teljes kiegyensúlyozásához, valamint a keletkező árvesztések finanszírozásához - az exportnak az importnál gyorsabb ütemű növelése mellett is - hitelt szükséges igénybe venni.

A fejlett és fejlődő tőkés országokkal való együttműködés tekintetében a terv a következőkkel számol:

- a tőkés országokban a gazdasági recesszió elhúzódik, folytatódik az infláció és erősödik az eladók versenye;
- a nem rubel elszámolású külkereskedelmi mérlegben fokozatosan növekvő aktívumot kell elérni. Ennek érdekében a terv a kivitel 42-45%-os, a behozatal 18-22%-os növekedését veszi figyelembe;
- a behozatal összetételétől, a kivitel szerkezetének és gazdaságosságának, valamint a piaci ármunkának a javításától függően a cserearányok a bázisidőszaknál mérsékeltebben, 4%-kal romlanak, de törekedni kell ennek minimalizálására, illetve elkerülésére;

- a terv 9-10 milliárd dollár értékű közép- és hosszú lejáratú hitel felvételével számol, ami azonban az adósságszolgálati terheket sem fedezi. A nettó adósságállomány öt év alatt a sáv alsó határértéke alapján is mintegy 2 milliárd dollárral nő.

A figyelembe vett külgazdasági feltételek mellett az összes külkereskedelmi forgalom az V. ötéves tervidőszaknál mérsékeltebben, 25-30%-kal növekedhet. Ezen belül a kivitel volumenét 37-39%-kal szükséges emelni, a behozatal 18-19%-kal emelkedhet. Az összes külkereskedelmi forgalmon belül valamelyest mérséklődik a KGST országokkal kapcsolatos forgalom aránya. Ez nem törekvéseinket, hanem a szocialista országok szállító képességét tükrözi.

A gazdálkodás külső és belső feltételrendszeréből fakadóan a külkereskedelmi forgalom számos, jelenleg még nehezen felbecsülhető tényezőtől függ. Ez a tervezés és az irányítás számára a tervelőirányzatok megalapozását illetően még további feladatokat ad. A külgazdaság-politikai célok megvalósítását csak a tervezés, a gazdaságirányítás és a külkereskedelmi tevékenység sokirányú egybehangolása alapozhatja meg.

A KGST országokkal a kölcsönös kapcsolatok bővítése továbbra is a tervkoordinációs tárgyalásokon kialakított megállapodásokra épül. Fontos érdek, hogy az ezek által biztosított lehetőségeket - a behozatalt illetően a tervvel összhangban álló fizetőképes keresletnek megfelelően - kihasználjuk. A két- és sokoldalú kapcsolatoknak a célprogramokhoz is kapcsolódó további bővítésével, a kooperáció szélesítésével törekedni kell arra is (bár ennek lehetősége erősen korlátozott), hogy a tervkoordinációban fel nem tárt, de az éves kereskedelmi tárgyalásokon esetleg elérhető további importlehetőségek a fejlődést jobban megalapozzák. A kivitel terén vállalt kötelezettségeket a kölcsönösség figyelembevételével teljesíteni kell, de annak a tervezettnél gyorsabb növelése csak akkor lehetséges, ha az a fizetőképes keresletet kielégítő nagyobb behozatallal függ össze. Folyamatos feladat, hogy a kivitel összetételének lehetséges változtatásával és jobb külkereskedelmi ármunkával a cserearányok romlását és az ebből adódó árveszteséget mérsékeljük.

A fejlett és fejlődő tőkés országok felé irányuló kivitel mennyiségének növelése mellett - korszerű, jobb minőségű, értékesebb termékek exportja révén - javítani kell a gazdaságosságot és a devizahozamot, fejleszteni az értékesítési formákat, javítani a piackutatást és az ármunkát: új exportpiacok feltárására, új exporttermékek bevezetésére is törekedni kell. Termelési és értékesítési kooperációk létrehozása, közös vállalatok alapítása révén, az államközi kapcsolatokban pedig a diszkriminációk mérséklése és a legnagyobb kedvezmények elérése útján is elő kell segíteni külgazdasági céljaink elérését.

Ezek mellett a belső felhasználás tervezett keretek között tartásával, a termelés szerkezetének változtatásával, a gazdaságos exportfejlesztő és importmegtakarító fejlesztések kiemelt kezelésével, az anyag- és energiatakarékosság fokozásával, valamint a gazdasági szabályozás, az árrendszer és ármechanizmus továbbfejlesztésével is meg kell alapozni a terv külgazdasági céljait.

VI.

Foglalkoztatáspolitikai

A VI. ötéves tervidőszak folyamán a munkaképes korú népesség száma demográfiai okokból 40-50 ezer fővel, az aktív keresők száma ugyanakkor 30-50 ezer fővel csökken.

Ezzel és a termelés mérsékelt ütemű növekedésével összefüggésben a foglalkoztatáspolitikai fő célja a teljes foglalkoztatás fenntartása mellett az élők munkáinak hatékonyságának erőteljes javítása.

A tervidőszakban a korábban általános munkaerőhiány megszűnik, de egyes területeken, illetve egyes szakmákban kisebb munkaerőhiány vagy munkaerő-felesleg lehet. Az ebből adódó feszültségeket a munkaerő szakmai és területi mobilitásának növelésével és nagyjából a tanácsai szervek útján kell megoldani.

Olyan aktív foglalkoztatáspolitikát kell folytatni, amely elősegíti a gazdaságilag nem indokolt létszám következetes leépítését a termelő és a nem termelő ágazatokban, illetve elősegíti a hatékony és hiánypótló tevékenységet folytató új munkahelyek létesítését.

A tervidőszakban folytatódik a foglalkoztatottak ágazonkénti és szektoronkénti szerkezetének változása. Az állami iparban és építőiparban - a termelés mérsékelt ütemű növelése mellett - a foglalkoztatottak száma jelentősen mérséklődhet. Növekszik a foglalkoztatottak száma a munkaigényesebb tevékenységet végző termelő vagy szolgáltató kis- és középvállalatoknál, illetve szövetkezeteknél, továbbá a mezőgazdaság ipari melléktevékenységeiben. A mezőgazdasági alaptevékenységben foglalkoztatottak száma a korábbinál mérsékeltebben csökken. A termelő és a nem termelő infrastruktúrában foglalkoztatottak számának növekedése - a mérsékeltebb intézmény- és hálózatfejlesztéssel, valamint a működés költségvetési korlátaival összefüggésben - a bázis időszaknál mérsékeltebb lehet.

Gondoskodni kell a közép- és felsőfokú végzettségű pályakezdő fiatalok elhelyezkedéséről.

A törvényes munkaidő jobb kihasználásával, a munka szervezettségének javításával, a munkafegyelem és munkaerőerősítésével meg kell teremteni a feltételét annak, hogy a bérből és fizetésből élőknek át lehessen térni az ötnapos munkahétre.

VII.

Életszínvonal, életkörülmények

A nemzeti jövedelem belföldi felhasználásának mérsékelt növekedését is figyelembe véve az alapvető társadalmpolitikai cél a lakosság életszínvonalának megőrzése és az életkörülményeknek a társadalmilag legindokoltabb területeken való javítása.

A munkás-alkalmazotti és a termelészövetkezeti kereső rétegeknél fenn kell tartani a reálbér 1980-ban kialakult szintjét. Ez a nominál-keresetek bértkiegészítéssel együtt számolt átlagos évi 4, 5-5%-os növekedése és hasonló mértékű fogyasztói árszínvonal-növekedés mellett valósulhat meg. Az ötéves időszakon belül az egyes években esetlegesen szükségessé váló, átlagostól eltérő nominálbér-, illetve fogyasztói ár-növekedés mellett is biztosítani kell a reálbérek ötéves időszakra vonatkozó szinten tartásának követelményét.

A bérnövekedés nagyobb hányada az eredményektől függően, a vállalati szabályozórendszeren, illetve a költségvetési intézmények bérautomatizmusán keresztül realizálódik. A bérszabályozást kiegészítő preferenciarendszeren kívüli bérintézkedésekre csak szűk körben kerülhet sor. A végzett munka eredményétől függően az egyéni béreket is a korábbiaknál jobban kell differenciálni, nagyobb súlyt kell adni az alkotó jellegű és minőségi szellemi és fizikai munka elismerésének.

A társadalmi juttatások volumene - a juttatásban részesülők számának és összetételének alakulását, az automatikus nyugdíjnövelést, az intézményhálózat bővülését és szűk körű szociálpolitikai intézkedéseket figyelembe véve - öt év alatt 15-16%-kal növekszik. A pénzbeli ellátások összegeinek emelése alapján növekszik a legalacsonyabb, fennmarad a jelenlegi átlag alatti nyugdíjak, továbbá a három - és többgyermekesek családi pótlékának reálértéke. Ennél mérsékeltebben, de emelkedik a családi pótlék a többi jogosult családban, valamint a gyermekgondozási segély és a szociális ösztöndíj. Fontos feladat a többoldalúan hátrányos körülmények között élők viszonyainak szerény mértékű javítása, amelybe az állami intézkedések mellett jobban be kell vonni a társadalmi erőket is.

Az intézményi hálózat bővülése következtében nőnek a természetbeni társadalmi juttatások. A térítéses juttatások egy részénél (üdülés, üzemélelmezés, kulturális intézmények) az állami támogatás aránya mérséklődik, az igénybe vevők a gyermekintézményeknél a költségek emelkedését megosztottan viselik.

Az egy főre jutó reáljövedelem öt év alatt 6-7%-kal emelkedik.

Változatlanul fontos társadalmpolitikai érdek a lakosság jó áruellátása, a termékek és szolgáltatások iránt jelentkező kereslet megfelelő mennyiségben, minőségben és összetételben, a lehetőségekhez képest javuló színvonalon való kielégítése. A fogyasztás szerkezetének átalakulása folytatódik: a termékfogyasztás az átlagnál lassabban, a szolgáltatások igénybevétele gyorsabban növekedik. A struktúraváltozást az eddiginél rugalmasabban változó árak és árarányok is befolyásolják.

Társadalmpolitikailag fontos tényező a lakosság életkörülményeiben, infrastrukturális ellátásában elért színvonal fenntartása és egyes szolgáltatási tevékenységek szerény mértékű javítása.

A társadalom széles rétegeit érintő területeken az ellátás biztonságára, az érzékeny területeken előrehaladásra kell törekedni. A fejlesztés kiemelt területei: a lakásellátás, az egészségügyi alap- és fekvőbeteg-ellátás, valamint az általános iskolai osztályterem-ellátás.

A lakásellátás javítására a terv 370-390 ezer új lakás felépítésével számol. Az eddigieknél lényegesen több (kb. 100 ezer) városi lakás kerülhet felújításra és mintegy felénél a korszerűsítést is el kell végezni. Az új lakások csaknem harmada épülhet állami beruházásból, és kb. egyötöde lehet bérlakás. A lakosság anyagi részvétele a lakásépítésben növekedik, ezt a támogatási rendszer korszerűsítése is ösztönzi. A lakásellátást a lakásgazdálkodás és elosztás rendszerének fejlesztése is elősegíti.

Az egészségügyi ellátásban a fő feladat az alapellátás és a fekvőbeteg-ellátás javítása, amelyet 6500-7000 kórházi ágy létesítése, az egészségügyi intézmények együttműködésének és a betegellátás szervezettségének javítása, a meglévő intézmények hatékonyabb kihasználása, rekonstrukciós jellegű bővítése és a gép-műszer felszereltség javítása segít elő.

Lényegesen növekszik az egészségügyi gyermekotthoni férőhelyek száma. Az időskorúak szociális ellátását szolgálja a családi környezetben való gondozás kiszélesítése, feltételeinek javítása és a szociális otthoni hálózat gyorsabb bővítése.

A gyermekintézményeknél - a demográfiai változásokra tekintettel a férőhelyek korábbinál mérsékeltebb fejlesztése mellett is - a bölcsődei és óvodai ellátás javulhat. Új bölcsődék és óvodák létesítésére főként a nagyobb városok és ipari körzetek új lakótelepeinek ellátása érdekében kerül sor.

A növekvő általános iskolai tanulólétszám miatt kiemelt feladat az általános iskolai oktatási feltételek javítása: 5500-6000 osztályterem biztosítása mellett a terv számol a tanulócsoportok átlagos létszámának átmeneti, illetve a tanulók utaztatásának helyenkénti növekedésével. A napközis ellátásban részesülők arányát növelni lehet. A gyógypedagógiai oktatást igénylők növekvő száma miatt az ellátottság fenntartása gyorsabb osztályterem- és férőhelyfejlesztéssel biztosítható.

A középfokú oktatásban a növekvő tanulólétszám ellátását az osztályok átlagléttségének emelésével, a meglévő intézmények hatékonyabb kihasználásával és a jelenleginél lényegesen kevesebb új osztályterem-építéssel lehet megvalósítani.

A felsőfokú oktatás feltételeit és színvonalát elsősorban néhány egyetem rekonstrukciójának folytatásával, illetve megkezdésével, gép-műszerellátottságának növelésével, az intézmények együttműködése útján és a diák-szociális ellátás kisebb fejlesztésével lehet javítani.

Javul a televízió- és rádióműsorok vételi lehetősége, a műsorkészítés technikai feltétele, valamint a könyvkiadás, könyvforgalmazás, filmgyártás, a színház- és zeneművészet működési feltétele.

Nagyobb kulturális létesítményként megvalósul a Magyar Állami Operaház, megkezdődik, illetve folytatódik öt színház és a Budavári Palota rekonstrukciója, befejeződik 6-8 jelentősebb városi, megyei művelődési intézmény építése, valamint a Budapesti Nagy Sportcsarnok.

Az intézmények fenntartási kiadásait - ésszerűen takarékos megoldások kialakításával - az eddiginél mérsékeltebb ütemben lehet növelni.

Az anyagi lehetőségeknek megfelelően tovább kell fejleszteni a vállalatok szociális tevékenységét, és javítani kell a dolgozók munkakörülményeit.

VIII.

A terv megvalósításával kapcsolatos feladatok a gazdaságirányításban

A VI. ötéves tervidőszakban a gazdaságpolitikai-célok eredményes és következetes megvalósítása érdekében alapvetően fontos a gazdaságirányítás elemeinek rendszeres és összehangolt fejlesztése.

1.) A népgazdasági tervezés a VI. ötéves terv kidolgozása során arra törekedett, hogy a gazdasági fejlődésre ható és a gazdaságpolitika mozgását meghatározó objektív tényezőket a korábbinál sokrétűbben, megalapozottabban és komplexebben tárja fel és ennek megfelelően a tervjavaslat reális célokat, és megoldási módokat körvonalazzon.

A most előterjesztett tervjavaslat e követelményeknek a lehetőségekhez képest megfelel. Mindemellett számolni kell azzal, hogy a feltételek előrebecslésében szükségképpen igen nagy a bizonytalanság. Ezt nemcsak a célok meghatározása és jóváhagyása során kell tekintetbe venni, hanem a terv megvalósítása során is. A gazdaságirányítás - ezen belül az éves tervek - számára megfelelő mozgásteret kell fenntartani, hogy a feltételek tényleges alakulásához történő aktív és rugalmas alkalmazkodás követelményeinek eleget lehessen tenni.

Az előterjesztett VI. ötéves terv ezért a korábbiaknál rugalmasabb és nyitottabb. Ez a következőkben jut kifejezésre:

a.) A tervről szóló törvényben erősödik a gazdaságpolitikai jelleg. A törvénytervezet a gazdasági célok és feladatok meghatározása során a korábbinál kevesebb számszerű előirányzatot, illetve pontos elkötelezettséget tartalmaz, nagyobb szerepet kapott a célok és feladatok minőségi meghatározása. Emellett természetesen a gazdasági fejlődés ütemét, fő arányait, alapvető összefüggéseit a törvény - megfelelő sávokban - megállapítja.

b.) A tervtörvény általános formában, a minisztertanácsi határozat pedig konkrétan is meghatározza a gazdaságpolitikai magatartás fő jellemzőit arra az esetre, ha a gazdasági fejlődésre ható külső feltételek, illetve a gazdasági munka hatékonysága a tervben számításba vetthez képest kedvező, illetve kedvezőtlen irányban lényegesen eltérnének. Ezzel a terv döntésszerűen is szakít azzal a felfogással, hogy a terv - alapvető pontokon feltételezésekre is építő - előirányzatait a feltételek módosulásától függetlenül is változatlanul kell végrehajtani. Mivel az esetleg szükségessé váló eltérések fő jellemzői is a terv döntések részét képezik, a terv rugalmas értelmezése a tervszerűség elemévé válik.

c.) A VI. ötéves terv megalapozottságát az is alátámasztja és a gazdaságirányítás mozgási lehetőségeit az is segíti, hogy a terv lényeges pontokon (a népgazdasági mérlegekben, a beruházásoknál és a lakossági jövedelmeknél) tartalékokat is előirányoz. A számításba vett tartalékok a lehetséges célokat figyelembe véve szűkösek, de a tervezett gazdasági növekedés mellett nem voltak növelhetők (összességében ugyanis meghaladják a nettó nemzeti termelés növekményének egy harmadát). Ugyanakkor rá kell mutatni arra is, hogy a tartalékok a tervezés folyamatában már csak ezért sem „eloszthatók”, mivel valóságos létrejöttük a nemzeti jövedelem és a külgazdasági feltételek tényleges alakulásának függvénye.

A minisztertanácsi határozat tervezete ezzel összhangban rögzíti a tartalékok kezelésének elveit, felhasználásuk lehetséges céljait és feltételeit.

d.) A VI. ötéves terv - a rugalmasságot és nyitottságot biztosító fenti elemek mellett - tartalmazza a tervidőszak gazdasági fejlődését, különösen a gazdaság strukturális változásait nagymértékben befolyásoló és meghatározó, a tervtörvény végrehajtását konkrétan szabályozó központi állami döntéseket: a központi fejlesztési programok, valamint a középtávú gazdasági és társadalmi célprogramok alapvető jellemzőit, az állami beruházásokra és a vállalati beruházások állami támogatására vonatkozó - a tervidőszak első két évére konkrétabb, a további évekre tágabb - döntéseket, a tudományos kutatás és a műszaki fejlesztés állami támogatására vonatkozó elhatározásokat, a termelési szerkezet korszerűsítése, a munkaerő-gazdálkodás, az anyag- és energiafelhasználás, a külgazdasági kapcsolatok, a lakossági jövedelmek, a lakásgazdálkodás, a területfejlesztés, a környezetvédelem és a tanácsi gazdálkodás terén megvalósítandó állami akciókra és központi intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseket.

A népgazdasági tervezés módszereit, azok gyakorlati alkalmazását a következő években is folyamatosan tovább kell fejleszteni, hogy erősödjön a gazdaságpolitikát megalapozó funkciója, növekedjen a tervek realitása, és folyamatosan biztosítva legyen a tervcéloknak és a megvalósítás eszközeinek összhangja.

2.) Az ötéves terv megvalósításának alapvető jelentőségű eszközét képezi a közvetett gazdasági szabályozók rendszere. A gazdasági szabályozó eszközök alkalmazásának fő elveit a tervtörvény, konkretizált irányait a minisztertanácsi határozat tartalmazza. Ennél részletesebb meghatározásra nincs szükség, mivel a gazdasági szabályozásra vonatkozó konkrét rendelkezések - a közelmúltban végrehajtott módosításokat beleértve - érvényben vannak.

A tervezőmunka arra a következtetésre jutott, hogy a gazdaságpolitikai célok megvalósítását, a gazdasági szabályozás 1980-ban bevezetett rendszere és ennek 1981. évi korrekciója jól szolgálhatja. A gazdaságpolitikai célok megvalósításához szükséges a gazdasági szabályozás alapelveinek következetes érvényesítése, a beintett kompromisszumok, átmeneti támogatások és preferenciák fokozatos megszüntetése, az indokoltá váló korrekciók megvalósítása, illetve az egyedi támogatások növelésére és ezzel a hatékonysági követelmények fellazítására irányuló törekvések elhárítása.

A szabályozórendszer alapelvei stabilak; elvi, módszerbeli változtatás csak akkor indokolt, ha a gazdasági szabályozás nem a várt hatást fejti ki vagy ha a gazdasági fejlődés körülményeiben olyan jelentős változás történik, amely ezt elkerülhetlenné teszi.

A szabályozórendszer elemeinek egyik csoportjára az jellemző, hogy a mértékek is viszonylag stabilak és az a törekvés, hogy a tervidőszakban érdemi változtatásra lehetőleg ne kerüljön sor. Ilyenek pl. a nyereségadózás, az érdekeltségi alapképzés és felhasználás rendszere, a vezetői érdekeltség rendszere, a támogatási rendszer degresszivitása stb. Amennyiben azonban a gazdasági folyamatok, különösen az egyensúlyi viszonyok, ezen belül a felhalmozás és a fogyasztás tervszerű szabályozása, illetve a feltételek változása megkívánja, a szükséges módosításokat a mértékeket illetően ezeknél is meg kell tenni.

A szabályozórendszer másik részénél a mértékeket illetően - a változó feltételekhez való rugalmas alkalmazkodás követelményével összhangban - a rendszeres változás jellemző. Így pl. az ármechanizmus és az ennek hatására folyamatosan változó, alakuló árak segítségével kell érzékelteni a gazdálkodó szervezetekkel az egyes áruk nemzetközi értékelésének változását, a piaci viszonyok módosulását. Az árfolyamok változtatásával a forint értékvédelmét, a világpiaci infláció begyűrűzésének mérséklését kell folyamatosan elősegíteni. A tartalékok felhasználására vonatkozó szabályok, a jövedelemszabályozás egyes konkrét mértékei és a hitelfeltételek a vásárlóerő-szabályozás aktuális feladatainak függvényében szükség szerint változnak.

Az átfogó gazdaságpolitikai célok megvalósításában, a gazdasági szabályozórendszer fejlesztésében fontos szerepet játszik az ár- és pénzügypolitika.

Az új árrendszer és ármechanizmus elveinek érvényesítésével az indokolt változtatásokat úgy kell végrehajtani, hogy a termelői árak egyre jobban feleljenek meg a világpiaci árarányoknak, erősödjön az árrendszer egységessége, a fogyasztói árak pedig az eddiginél rugalmasabban igazodjanak a termelői és importárak változásához. Lényeges, hogy a nem kompetitív szférában árnövekedés csak az indokolt mértékben legyen.

A terv azzal számol, hogy egyrészt a devizaárak növekedése, másrészt a forintnak a konvertibilis valutákhoz viszonyított árfolyamának változtatása következtében öt év alatt forintban a nem rubel elszámolású kiviteli árak 13-14%-kal, az e viszonylatú behozatali árak mintegy 18%-kal emelkednek. Az ipari termelői, az építőipari és a mezőgazdasági felvásárlási árszínvonal ennél gyorsabban, 20-23%-kal emelkedik, mivel a belföldi energetikai árakat meghatározó kőolaj világpiaci áremelkedése a prognózisok szerint az átlagosnál jóval magasabb, illetve a néhány nem kompetitív ár képzésű termékkörben 1980-ban bekövetkezett költségnövekedés érvényesítésére késleltetetten, csak a tervidőszakban kerül sor. A termelői árszínvonal növekedése a fogyasztás szerkezetében mérve 23-24 %, ami jelentős nyomást gyakorol a fogyasztói árszínvonalra. Így annak emelkedése a korábban javasolt sáv (évi átlagos 4-5 %) felső értékéhez közel állóan, évi 4, 5-5%-ban tervezhető. A tervidőszak során arra kell törekedni, hogy a termelői árszínvonal növekedése ne haladja meg a tervben számított mértékeket, sőt, lehetőleg annál alacsonyabb legyen. Árnövekedést fékező, a fogyasztói árak tervszerű alakulását megalapozó állami politikát kell folytatni, ezzel is elősegítve, hogy a termelői és fogyasztói árszínvonal emelkedése a társadalmilag és gazdaságilag elviselhető keretek között maradjon. Ezt az aktív árfolyam-politikával, az állami költségvetés bevételei és kiadásai közötti összhang javításával és az árpolitika különböző eszközeivel is támogatni kell.

A pénzügypolitika eszközeivel is elő kell segíteni, hogy összességében a belföldi felhasználás tervszerűen, a nemzeti jövedelemnél csak lényegesen lassabban nőjön, ugyanakkor az egyes gazdálkodó egységeknél keletkező jövedelmek, fejlesztési és személyi jövedelemnövelési lehetőségek egyre jobban összhangban legyenek az adott gazdálkodó egység tevékenységének tényleges, a világpiaci értékítélet szerint mért hatékonyságával.

A tervszámítások szerint a népgazdaságban képződő összes jövedelem évi átlagban 6-7%-kal, a társadalmi tiszta jövedelem 8-9%-kal, a vállalatok és szervezetek nyeresége 10-11%-kal emelkedik. A tiszta jövedelem központosításának aránya a tervidőszak elején nő, majd a későbbiekben némileg mérséklődik. A vállalatok szabad pénzeszközei, betétei és alapmaradványai a prognózisok szerint dinamikusan növekednek.

Amennyiben ez mégsem következik be, úgy a felhalmozási folyamat tervszerűségének biztosítása, illetve - mivel a vállalati betétnövekedés a költségvetés részére nyújtandó hitelek forrása is - a költségvetési hiány finanszírozása a jövedelem-megosztást befolyásoló intézkedéseket tehet szükségessé. Ezért és a meglévő bizonytalanságok miatt a terv megvalósítása során a gazdaságirányításban a jövedelmi folyamatok alakulására megkülönböztetett figyelmet kell fordítani.

A hitelpolitika szelektív jellegének és vásárlóerő-szabályozó funkciójának erősítésével is hozzá kell járulni a hatékonyság javításának, a gazdasági szerkezet átalakításának megalapozásához. A preferált hitelezéssel segíteni kell a nem rubel viszonylatú kivitel növekedését és a behozatal ésszerű helyettesítését célzó gazdaságos fejlesztéseket. A forgóeszköz-hitelezés segítse a gazdálkodás színvonalának javulását, ösztönözze a takarékos eszközökötést, a jobb készletgazdálkodást, a külkereskedelmi műveletek legcélszerűbb időben való lebonyolítását.

A terv számol azzal, hogy az irányítás hatékonyságának javítását a koordináltság, szervezettség fokozása mellett a központi irányító szervek és a gazdaság vállalati szervezeti rendszerének korszerűsítése is elő fogja segíteni.

A tervdokumentumokban meghozott, illetve jelenleg meghozandó döntések, valamint a gazdasági szabályozórendszer 1980-81. évi korszerűsítése még nem jelentenek és természetesen nem is jelenthetnek biztosítékot a tervcélok maradéktalan megvalósítására.

Ezek lényegében csak azt a feltételrendszert alakítják ki, amelyek között az állami gazdaságirányító szervek és a gazdálkodó szervezetek öt évi tevékenysége kibontakozhat és - kedvező esetben, amennyiben az céltudatos, illetve eredményes lesz - a tervcélok megvalósítását megalapozhatja.

Ennek megfelelően az ötéves tervtörvényben meghatározott célok és feladatok megvalósítását szolgálják majd a fentiekén kívül az éves népgazdasági tervek és a gazdaságirányítás operatív tevékenysége, valamint a gazdálkodó szervezeteknek és a tanácsoknak - saját középtávú és éves terveiken alapuló - gazdasági munkája is.

Az utóbbiakból adódóan is a következő hónapokban nagy gondot kell fordítani arra, hogy a vállalatok és szövetkezetek, valamint a tanácsok középtávú tervező munkája a tervezés korábban kiadott irányelveivel, illetve az ötéves népgazdasági tervvel összhangban történjen és népgazdasági tervcélok megvalósításának megalapozását is eredményesen előmozdítsa.

X X X

A Minisztertanács elé megvitatásra terjesztem a VI. ötéves terv következő dokumentumait:

1. A népgazdaság VI. ötéves tervéről szóló törvényjavaslat tervezete és a törvényjavaslat indokolása

A népgazdaság VI. ötéves tervéről szóló törvényt az országgyűlés fogja megalkotni. Kérem a Minisztertanácsot, hogy a törvényjavaslat tervezetét vitassa meg, fogadja el és az országgyűlés elé terjesztését rendelje el.

Az indokolást az országgyűlési képviselők kapják meg.

2. A népgazdaság VI. ötéves tervéről szóló törvény végrehajtását szolgáló minisztertanácsi határozat tervezete

A határozat tervezete a VI. ötéves terv végrehajtását szolgáló olyan döntésekre, intézkedésekre és rendelkezésekre vonatkozó javaslatokat tartalmazza, amelyeket a Minisztertanács illetékes meghozni. Kérem a Minisztertanácsot, hogy a határozat-tervezetet vitassa meg. Jóváhagyása a törvénynek az országgyűlés általi megalkotása után történhet.

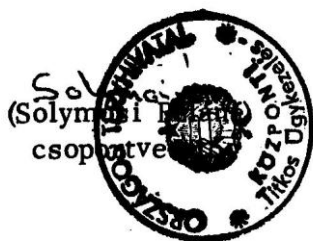
Megjegyzem, hogy a határozat-tervezet a középtávú gazdasági folyamatokra vonatkozó - többek között 1981. évben megteendő intézkedéseket is magába foglaló - döntéseket tartalmazza, míg az 1981. évi népgazdasági tervről előterjesztett határozat-tervezet kifejezetten a jövő évi gazdasági folyamatok szabályozását szolgálja.

A fentiekén kívül információs céllal megküldöm a VI. ötéves tervről és annak megalapozó számításairól készített tájékoztatót. Ez részletes szövegszerű ismertetést nyújt a VI. ötéves tervről és tartalmazza a terv megalapozó számítási anyagát. Az ismertetés a VI. ötéves tervről szóló törvény és a kormányhatározat jóváhagyása után alapul szolgál a gazdálkodó szervezetek részére adandó tájékoztatáshoz is. A megalapozó számítások a tervezésnek a prognózis jellegű, orientációs, illetve informatív számszerű eredményeit tartalmazzák, a gazdasági szabályozás és állami intézkedések alapját közvetlenül nem szolgálják.

1980. november 12.

A kiadmány hitelül:

Faluvégi Lajos s. k.

2011. 06. 26.

A NÉPGAZDASÁG VI. ÖTÉVES TERVÉRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY
VÉGREHAJTÁSÁT SZOLGÁLÓ MINISZTERTANÁCSI HATÁROZAT
TERVEZETE

A Minisztertanács - a VI. ötéves népgazdasági tervről hozott törvény I. részében meghatározott gazdaságpolitikai célok és gazdasági feladatok végrehajtására, a törvény II. részében foglalt gazdaságirányítási elvek alapján - a következőket határozza:

I.

Általános rendelkezések

1.) A VI. ötéves népgazdasági tervről szóló törvényben előirányzott célok, és feladatok végrehajtásáról a gazdaságirányítás eszközeinek összehangolt alkalmazásával kell gondoskodni. A végrehajtást szolgálják különösen:

- a Minisztertanács jelen határozata, amely a tervidőszak egészére érvényes rendelkezéseket tartalmazza;
- a Minisztertanács határozatai az éves népgazdasági tervekről, amelyekben az ötéves tervvel összhangban meg kell állapítani az adott évre vonatkozó sajátos gazdasági célokat és feladatokat, valamint az azok megvalósítását szolgáló intézkedéseket;
- a kormány, az Állami Tervbizottság és a Gazdasági Bizottság, valamint az állami szervek által a tervidőszakban - hatáskörüknek megfelelően - hozott egyéb gazdasági jellegű döntések.

Az állami gazdaságirányítás keretében hozott döntésekkel elő kell mozdítani, hogy a gazdálkodó szervezetek és a tanácsok önálló saját terveiken alapuló gazdasági tevékenysége is összhangban legyen a VI. ötéves népgazdasági tervben meghatározott célokkal és azok eredményes megvalósítását szolgálja.

2.) A VI. ötéves népgazdasági tervben meghatározott célok közül a gazdaságirányításban kiemelt fontosságot kell tulajdonítani annak, hogy

- a termelés hatékonysága az előző tervidőszakhoz képest erőteljesebben emelkedjen, szerkezetének korszerűsítése meggyorsuljon és így e tényezők szerepe fokozódjék a gazdasági egyensúly további javításában;
- a nemzeti jövedelem a belföldi felhasználásnál, a kivitel a behozatalnál gyorsabb ütemben emelkedjen és ezzel a tervidőszakban - lehetőleg annak közepén - jöjjenek létre a feltételek ahhoz, hogy a konvertibilis valutákban fennálló nettó adósságállomány reálértékének növekedését meg lehessen állítani;
- biztosítva legyenek az elért életszínvonal megőrzésének, az életkörülmények tervezett javításának gazdasági és egyéb feltételei;
- tovább javuljanak a belső gazdasági egyensúlyi viszonyok.

Ezért a gazdaságirányításban megkülönböztetett gondot kell fordítani arra, hogy a gazdálkodási feltételek a vállalatokat és a szövetkezeteket határozottan ösztönözzék és készítsék aktív és dinamikus tevékenységre, az eszközök, anyagok és a munkaerő hatékonyabb felhasználására, a jövedelmező termelés és értékesítés növelésére, a kereslet kielégítésére; hogy az állami döntések és a gazdasági szabályozó rendszer együttes hatására a felhalmozás és a fogyasztás szigorúan a tervezett keretek között maradjanak, hogy a külgazdasági tevékenység is megalapozza az alapvető tervcélok megvalósítását.

3.) A népgazdasági tervben számításba vett tartalékokkal kapcsolatban a gazdaságirányításban a következőket kell érvényesíteni:

3. 1 A beruházási tartaléknak kell fedezetet nyújtania a befejeződő állami nagyberuházások esetleges többletköltségeire, az elkerülhetetlenül szükséges terven felüli állami fejlesztések megvalósítására, a vállalati fejlesztési források esetleges alátervezésére, valamint az alaphiányos vállalatok kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben szükséges központi segítségre. Ha a beruházást tartalék e célokra nem mutatkozik elégségesnek, a fedezetet a tervben meghatározott fejlesztési célok mérséklésével és átütemezésével, illetve a gazdasági szabályozás egyes elemeinek módosításával kell megteremteni.

3. 2 A lakosság jövedelmi tartalékának kell fedezetet nyújtania arra az esetre, ha e jövedelmek a gazdasági folyamatok hatására a tervben számítottat meghaladják. Ha a tartalék e célra nem elégséges, a fogyasztói árszínvonal növekedését is figyelembe véve kell adott esetben a gazdasági szabályozás (döntően keresetszabályozás) egyes elemeit módosítani. Ha a gazdasági folyamatok hatására a lakossági jövedelmi tartalék nem kerülne felhasználásra, azt az életszínvonal megőrzése érdekében állami intézkedésekre lehet fordítani, amennyiben a népgazdaság egyensúlyi helyzete a tervezettnél megfelelően alakul.

3. 3 A nemzeti jövedelem tartaléka fogyasztásra, illetve felhalmozásra csak akkor használható fel, ha a nemzeti jövedelem legalább a tervezett mértékben emelkedik és a külgazdasági egyensúlyi viszonyok alakulása ezt biztonsággal lehetővé teszi.

3. 4 Amennyiben a nem rubel viszonylatú áruforgalomban a cserearányok a tervben számításba vettnél kedvezőbben alakulnak, ez fedezetet nyújthat a kivitel és a behozatal növekedési ütemei között tervezett eltérés megfelelő mérséklésére.

3. 5 A nem rubel viszonylatú hitelfelvétel tervezett sávjának alsó határértéke felett abban az esetben kerülhet sor terven felüli fejlesztések finanszírozását szolgáló hitelfelvételre, ha a kivitel növekedése a behozatalét legalább a tervezett mértékben meghaladja és a cserearányok a tervben számítottnál nem kedvezőtlenebbül alakulnak.

4.) Ha a tervidőszakon belül - a nemzeti jövedelem és a belföldi felhasználás, a kivitel és a behozatal megfelelő alakulása alapján - létrejönnek a feltételek a konvertibilis valutákban fennálló nettó adósságállomány reálértéke növekedésének megállítására, akkor a belső gazdasági folyamatok, és a külgazdasági feltételek elemzése alapján javaslatot kell kialakítani a követendő magatartásra. Ennek keretében a nettó adósságállomány reálértékének meghatározott mértékű, szigorúan szabályozott további növekedését akkor lehet javasolni, ha a külgazdasági feltételek, ezen belül különösen a hitelfelvételi lehetőségek arra – az

adósságszolgálati terhek figyelembevételével - módot nyújtanak, és ha az ebből adódó többletforrások a népgazdaság fejlődésének hatékony meggyorsítására használhatók fel.

Az ilyen esetben adódó külföldi hitelforrások egy részét hatékony, gyorsan megtérülő fejlesztési célokra, másik részét pedig a termelés anyagellátásának bővítésére lehet fordítani. Az ily módon a tervezettnél valamelyest gyorsabb ütemben emelkedő termelésből adódó többletforrásokat részben a kivitel növelésére, részben a fogyasztás és a felhalmozás bővítésére kell felhasználni.

5.) Ha a gazdasági hatékonyság, illetve a külgazdasági körülmények a tervben feltételezetttnél, ennek nyomán az egyensúlyi viszonyok a tervezettnél lényegesen kedvezőtlenebbül alakulnak, javaslatot kell kialakítani az ötéves terv felhalmozást és fogyasztást érintő céljainak módosításáról.

6.) A gazdaságirányításban gondoskodni kell arról, hogy a gazdasági szabályozó rendszer egyidejűleg tegyen eleget a rugalmasság és a viszonylagos stabilitás követelményeinek. A rendszer meghatározott elemei (a termelői árak, a valuta árfolyamok, a hitelfeltételek, stb.) az érvényes elveknek megfelelően rugalmasan kövessék a külső, illetve belső gazdasági feltételek változását. Ugyanakkor törekedni kell arra, hogy a rendszer stabilabb elemeinek változtatására csak a feltétlenül szükséges esetekben kerüljön sor. Ennek keretében a vállalati jövedelemszabályozás és a keresetszabályozás mértékeit változtatni kell, ha a felhalmozás, illetve a fogyasztás tervszerű alakulása más eszközökkel nem érhető el.

A gazdasági szabályozó rendszer működésének hatását folyamatosan figyelemmel kell kísérni és amennyiben bizonyos elemek nem a várt hatást fejtik ki, és ez súlyosan veszélyezteti az alapvető hatékonysági, illetve egyensúlyi célok megvalósítását, azokat a tervidőszak folyamán módosítani szükséges.

II.

Központi fejlesztési programok

1.) Központi fejlesztési programok biztosítsák a népgazdaság korszerű irányba történő fejlesztését, a termelés és felhasználás jelentős szerkezeti változását, a kutatási-fejlesztési tevékenység összpontosítását és eredményeinek gyors gyakorlati alkalmazását néhány olyan kiválasztott területen, ahol hosszabb távú, több ágazatra kiterjedő, a nemzetközi együttműködést lényegesen érintő és sokoldalú összehangolást igénylő feladatokat kell megoldani.

2.) Alapvetően a meghatározott céloknak és irányzatoknak megfelelően kell folytatni az alumíniumipari, petrokémiai és számítástechnikai központi fejlesztési programokat. Ugyanakkor e programokat a megváltozott követelmények és lehetőségek figyelembevételével korszerűsíteni kell.

2. 1 Alumíniumipari program

A program folytatása tegye lehetővé a hazai nyersanyagbázisra, a magyar-szovjet timföld-alumínium egyezményre, továbbá az eddig megvalósított fejlesztésekre alapozva a népgazdaság alumíniumigényének kielégítését, valamint tartós és gazdaságos export megvalósítását. A külső piaci kereslet összetételét is figyelembe véve törekedni kell a hazailag megtermelt alap- és nyersanyagok egyre sokoldalúbb és teljesebb felhasználására, illetve a gazdaságos értéknövekedés elérésére is.

- A timföldgyártás a meglévő kapacitások kismértékű intenzifikálásával a hazai igényeknek és nemzetközi kötelezettségeinknek megfelelően fejlődjék.
- A bauxitbányászat fejlesztését a hazai timföldgyártás igénye és a szocialista exportkötelezettség mértéke határozza meg.
- Új alumíniumkohó abban az esetben létesíthető, ha az kedvező feltételű külföldi hitellel gazdaságosan, a fejlesztés hozamából történő teljes visszatörlesztés mellett megvalósítható.
- Bővíteni, illetve javítani kell az alumínium félkész- és késztermékek választékát és minőségét.

Felelős: a nehézipari miniszter

2. 2 Petrokémiai program

A program folytatása tegye lehetővé, hogy a kiépült olefintermelő kapacitásra, valamint a Szovjetunióval megkötött olefinkémiai egyezményre alapozva bővüljön a műanyag alapanyagok termelése. Jelentősen növekedjék a műanyag késztermékek gyártása, és mind jobban elégítse ki a népgazdaság más ágaiban jelentkező igényeket.

A kőolaj feldolgozás és a petrokémia szorosabb kapcsolata révén el kell érni, hogy az egymásra épülő termelés kibővülése magasabb értékű termékek előállítását eredményezze,

- Az etilén és propilén tovább feldolgozásának fejlesztése a KGST országokkal kötött megállapodásokkal összhangban történjék és tegye lehetővé azok teljesítését.
- A műanyag alapanyagok késztermékké történő feldolgozásához megfelelő kapacitásokat kell létrehozni.
- Fokozottan kell számolni a kőolaj-feldolgozás során keletkező termékek petrokémiai hasznosításával.

Felelős: a nehézipari miniszter

2. 3 Számítástechnikai program

- A súlypontot a számítástechnikai rendszerek, eszközök és módszerek alkalmazására kell helyezni, javítva a számítástechnikai szolgáltatások színvonalát.
- Tovább növekedjék a felhasználásban a hazai és szocialista eredetű számítógépek aránya.
- A számítástechnikai eszközök felhasználása főleg a vállalati gazdálkodásban és termelésirányításban bővüljön és javuljon az alkalmazás hatékonysága. Emellett az államigazgatásban is fokozni kell a számítástechnika alkalmazásának összehangoltságát és hatékonyságát.

Felelős: az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
a Központi Statisztikai Hivatal elnöke

A további munka alapjául szolgáló, a jelen határozatnak megfelelő programokat 1981. június 30-ig a Minisztertanács elé kell terjeszteni.

Felelős: a nehézipari miniszter
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
a Központi Statisztikai Hivatal elnöke

3.) Meg kell kezdeni a gyógyszer-, növényvédő szer- és intermedier-gyártás, valamint az elektronikai alkatrészek és részegységek gyártásának fejlesztése központi fejlesztési programok végrehajtását.

3. 1 A gyógyszer-, növényvédő szer- és intermedier-gyártás programja e termékek vegyipari átlagot meghaladó fejlesztésére, a gyógyszeripar világpiaci versenyképességének fenntartására, a növényvédő szergyártás versenyképességének növelésére, a kivitel jelentős fokozására irányuljon. Belföldi alapanyagbázisukat részben petrokémiai eredetű intermedier-gyártás fejlesztésével kell kibővíteni.

A három gyártási ág termelése 1981-85-ben több mint másfélszeresére növekedjen. A gyógyszer- és növényvédő szerggyártás termékszerkezete lényegesen korszerűsödjön. Emelkedjen, az eredeti új készítmények és a licencia-készítmények, csökkenjen a reprodukciós készítmények részaránya. A gazdaságtalan és mással pótolható termékek gyártását le kell állítani. Jól szervezett és célirányos kutatási-fejlesztési tevékenységgel el kell érni, hogy az eredeti új termékek növekvő számban legyenek bevezethetők.

A termékek minőségének, a szállítási feltételeknek és a szolgáltatásoknak a javításával, a több irányú hosszú távú együttműködés kibővítésével meg kell alapozni, hogy a nem rubel elszámolású kivitel mintegy kétszeresére növekedjék.

A fejlesztés módja rekonstrukció, kisebb bővítés és korszerűsítés, forrása pedig vállalati alapok és hitel legyen.

A program részfeladatait a feltételek változásából adódóan rugalmassággal kell megvalósítani.

Felelős: a nehézipari miniszter

3. 2 Az elektronikai alkatrészek és részegységek gyártása fejlesztésének programja a népgazdaság egésze és azon belül az elektronikai berendezés-gyártás számára nagy mennyiségben szükséges alkatrészeket előállító háttérpar fejlesztését, a gazdaságos termékszerkezet kialakítását, a nem rubel viszonylatú behozatal csökkentését irányozza elő.

A program megvalósítása passzív és elektromechanikus alkatrészek, továbbá a közös bázis jellegű, tipizálható, nagysorozatú alkatrészek importhelyettesítő, illetve exportbővítő és ipari struktúra-fejlesztő jellegű fejlesztésével kezdődjék. A fejlesztés ráfordításai hitelből legyenek finanszírozhatók.

A program egészének jóváhagyásáról, valamint a mikroelektronikai alkatrészek gyártása fejlesztésének kérdéséről a még nyitott nemzetközi együttműködési kérdések és műszaki-gazdasági tényezők tisztázása után kell dönteni.

Felelős: a kohó- és gépipari miniszter

4.) A Minisztertanács a központi fejlesztési programok keretében 1985-re elérendő célokat, valamint a megvalósítás eszközeit az 1. számú melléklet szerint jóváhagyja.

III.

Tudományos kutatás és műszaki fejlesztés

1.) Fokozni kell a tudományos kutatás eredményességét, gyorsítani kell a gazdasági hatékonyságot növelő tudományos és műszaki eredmények elterjesztését és meghonosítását, adottságaink figyelembevételével jobban kell alkalmazkodni a világgazdasági és műszaki fejlődésének haladó irányzataihoz.

2.) A kutatási célok kiválasztásában előnyben kell részesíteni a természeti kincseink és nyersanyagaink hatékonyabb kiaknázását és ésszerű felhasználását; az energiával és energiahordozókkal való gazdálkodást; az anyagok tulajdonságainak megismerését, felhasználásuk bevezetését, valamint kiterjesztését; a mezőgazdasági hozamok növelését és az ezeket megalapozó biológiai, genetikai, talajtani ismeretek bővítését; a társadalmi szerkezet feltárását, a gazdaságirányítást, valamint az oktatási-képzési rendszer fejlesztését elősegítő kutatásokat.

3.) Az állami irányításban és a vállalati tevékenységben elsőbbséget kell adni a termékek műszaki színvonalát és minőségét, gazdaságos előállítását jelentősen javító; az energia- és anyagfelhasználás hatékonyságát növelő; a technológiák korszerűsítését eredményező, ezen belül a hatékony automatizálást is elősegítő; az elő-gyártmányok, alkatrészek, részegységek tömegszerű gyártását, valamint komplett ipari technológiák és komplex rendszerek előállítását segítő műszaki-fejlesztési fő irányoknak.

A műszaki fejlesztés fő irányainak érvényesítése az állami irányítás eszközeivel a funkcionális és ágazati minisztériumok és országos hatáskörű szervek feladata. A vállalatok számoljanak műszaki fejlesztéspolitikájuk kialakításakor a fő irányokkal, mint a fejlesztés kritériumaival.

A műszaki fejlesztés fő irányainak érvényesítését folyamatosan figyelemmel kell kísérni.

Felelős: az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke

4.) Tudományos kutatásra és műszaki fejlesztésre a belföldön felhasználható nemzeti jövedelem mintegy 3%-a, 103-104 milliárd forint fordítható. Ez a forrás szolgálja az eddigi ráfordítási szerkezetben a teljes körű kutatási-fejlesztési tevékenység finanszírozását. A K+F alapvető forrásai az állami költségvetési juttatás és a műszaki fejlesztési alap, de kutatás-fejlesztés jellegű feladatok más forrásokból is finanszírozhatók.

A műszaki fejlesztési alap kulcsokat úgy kell megállapítani, hogy öt év alatt a gazdálkodó szervezeteknél mintegy 76 milliárd forint alap képződjék.

Az állami költségvetésből kutatás-fejlesztési feladatokra 23 milliárd forintot kell előirányozni.

A vállalatoknál képződő műszaki fejlesztési alapból 25-27 milliárd forintot kell központosítani. Ennek az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a minisztériumok és főhatóságok, valamint a Központi Kutatási-Fejlesztési Alap között történő megosztásáról a Tudománypolitikai Bizottság dönt. A Központi Kutatási-Fejlesztési Alapot a Tudománypolitikai Bizottság az általa meghatározott célokra fordíthatja.

Felelős: a Tudománypolitikai Bizottság elnöke
a pénzügyminiszter
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke

5.) A tudományos kutatás és műszaki fejlesztés céljaira fordítható anyagi és szellemi erőforrások felhasználásánál előnyben kell részesíteni az Országos Középtávú Kutatási-Fejlesztési Tervben foglalt feladatok megvalósítását.

Felelős: a Tudománypolitikai Bizottság elnöke

IV.

A termelési szerkezet korszerűsítése

1.) A népgazdaság termelési szerkezetének korszerűsítését az egyes népgazdasági ágakban és ágazatokban a VI. ötéves tervről szóló törvényben jóváhagyott irányoknak megfelelően tovább kell folytatni és meg kell gyorsítani.

A termelési szerkezet korszerűsítését a terv egyensúlyi és hatékonysági követelményeivel összhangban, azok eredményesebb megvalósítása érdekében kell végezni.

A termelési szerkezet korszerűsítése során elsősorban azokat a gyártási ágakat, tevékenységeket, olyan termékcsoportok és termékek előállítását kell dinamikusabban fejleszteni, amelyeknél a termelés az adott területen korszerű technika és technológia alkalmazását lehetővé tevő méretekben valósítható meg, a termékek magas műszaki színvonala és jó minősége, valamint az adott kül- és belpiaci feltételek között az exportra, illetve a hazai kereslet kielégítésére irányuló jövedelmező értékesítés folyamatosan biztosítható. Eközben előnyben kell részesíteni a hazai nyersanyagbázisra, illetve háttérpararra, a saját kutatási-fejlesztési eredményekre támaszkodó, kevéssé energia-, anyag- és eszközigényes, illetve a feldolgozottsági fok növelését eredményező termelés hatékony fejlesztését.

2.) A termelés szükséges szerkezeti változását elsősorban a meglévő kapacitások jobb kihasználásával és szükség szerinti kiegészítésével, a technológia korszerűsítésével, egyes esetekben a kapacitások átalakításával és átállításával, a termékösszetétel és választék állandó javításával, a műszaki-fejlesztés eredményeinek alkalmazásával, az energia- és anyagtakarékosság érvényre juttatásával, a termelés és forgalmazás jobb megszervezésével kell megoldani. Emellett egyes, a törvényben megjelölt, illetve a fenti kritériumoknak megfelelő gyártási ágak, tevékenységek, termékcsoportok és termékek termelésének dinamikus növelését jelentősebb fejlesztésekkel is meg kell alapozni.

A termelési szerkezet korszerűsítését - a jelen határozatnak a központi fejlesztési programok, az állami beruházások fő céljaira és előirányzataira, a hitelezési elvekre és előírásokra, az állami támogatásra kijelölt gyártási ágak és termékcsoportok fejlesztésére, valamint a gazdasági szabályozásnak a termelést érintő elveire és mértékére vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtása mellett - állami gazdaságsszervező tevékenységgel is elő kell segíteni.

3.) Gondoskodni kell arról, hogy a termelés szerkezetének korszerűsítése folyamatos tevékenység legyen. Ezért a feldolgozóiparban a jelentősebb vállalatok és szövetkezetek termelési szerkezetüknek a műszaki-gazdasági kritériumok és a jövedelmezőség alapján történő értékelését, termékeik minősítését a középtávú tervek készítésekor, majd - a termelés jellegétől függően - két-három évenként rendszeresen vizsgálják felül és korszerűsítik.

Az értékelésből, illetve minősítésből adódó következtetéseket a vállalatok hosszú távú stratégiai terveiben, valamint középtávú terveiben érvényesíteni kell.

A vállalati középtávú tervek konzultációja során értékelni kell, hogy a termékszerkezet minősítése megfelel-e a követelményeknek és hogy a vállalatok tervezik-e termékszerkezetüknek a minősítéssel összhangban álló korszerűsítését; indokolt esetben megfelelő ajánlásokat kell adni.

Felelős: az illetékes ágazati miniszterek

4.) Az állami gazdaságirányító szervek folyamatosan nyújtsanak támogatást a gazdálkodó szervezeteknek a hatékony exportfejlesztés és a gazdaságos importkiváltás lehetőségeinek feltárásában, szükség esetén a fejlesztési elgondolások kidolgozásában és megvalósításában.

Mozdítsák elő a hosszabb távú piaci követelmények és lehetőségek megismerését, támogassák a felhasználó és a termelő vállalatokat kapcsolataik kiépítésében, az együttműködő termelő vállalatokat a termelési kooperációk létrehozásában és fejlesztésében.

Aktívabban és eredményesebben tárják fel a gazdaságos importhelyettesítésre alkalmas szabad kapacitásokat és segítsék a szabad kapacitással rendelkező, illetve új gazdálkodó szervezeteket az általuk feltehetően gazdaságosan előállítható, drága importból származó, illetve hiányt képező termékek kiválasztásában. Indokolt esetben kezdeményezzék az ilyen termékeket gazdaságosan előállítani képes kapacitások létrehozását vagy bővítését, új gazdasági egységek alapítása útján is.

Felelős: az illetékes ágazati miniszterek
a külkereskedelmi miniszter
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

5.) A hatékony ráfordításokkal gazdaságossá nem tehető gazdaságtalan termelést az eddiginél határozottabban kell megszüntetni, amennyiben a felszabaduló kapacitások és munkaerő gazdaságos egyensúlyjavító tevékenysége jól hasznosítható és az adott termékre vonatkozó hazai fizetőképes kereslet más forrásból gazdaságosan kielégíthető.

A belföldi ellátás szempontjából fontos termék gyártásának tervezett megszüntetése esetén az irányító szervek nyújtsanak segítséget más, a terméket gazdaságosan előállító termelő felkutatásához, illetve a KGST-országokból történő behozatal lehetőségeinek feltárásához.

Felelős: az illetékes ágazati miniszterek
a külkereskedelmi miniszter

6.) A gazdaságtalan (a tartósan veszteséges, illetve a jelentős termelékorszerűsítési támogatásban részesülő), valamint a tartósan alaphiányos vállalatoknak rendelkezniük kell működésük hatékonyra tételét szolgáló programmal.

Az 1980-ban kidolgozott, a vállalat hatékony működésének kialakítását kellően alátámasztó programok megvalósítását 1981-ben meg kell kezdeni.

A felügyeleti szervek kezdeményezzék a követelményeknek nem megfelelő programok átdolgozását és új programok kidolgozását olyan vállalatoknál, amelyek tevékenysége a tervidőszakban válik gazdaságtalanná. Rendszeresen ellenőrizték a megfelelő programmal rendelkező vállalatoknál az abban foglaltak folyamatos végrehajtását.

Az állami irányító szervek értékelése a kidolgozott programokról nem érinti a vállalatok felelősségét azok tartalmáért és realitásáért, és nem jelent kötelezettségvállalást az azokban tervezett külső fejlesztési pénzforrások biztosításáért.

A gazdaságtalan vállalatok hatékonyra tételét szolgáló programok megvalósításához hitel, alapjuttatás, illetve állami támogatás az általános feltételek mellett nyújtható. A pénzügyileg nem finanszírozható program helyett újat kell kidolgozni.

Azoknál a vállalatoknál, amelyek a KGST-országokba irányuló export adott árszínvonala vagy egyéb gazdasági feltételek objektív jellege miatt elkerülhetetlenül gazdaságtalanok - ha tevékenységük összességében népgazdaságilag előnyös és az adott termelést más gazdálkodó szervezet jövedelmezően nem tudja átvenni - a normális működés feltételeit egyedi módszerekkel is meg kell teremteni.

Az egyéb gazdaságtalan - gazdaságossá nem tehető - vállalatok önállóságát fel kell függeszteni és jövőjük meghatározására állami bizottságot kell létrehozni, amely javaslatot dolgoz ki a gazdasági tevékenység alapvető módosítására, a vállalat átalakítására, szétbontására, más vállalatokhoz csatolására vagy teljes megszüntetésére, továbbá a termelési eszközök és munkaerő célszerű felhasználására.

Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél a gazdasági tevékenység elemzése arra utal, hogy veszteségesek vagy alaphiányosak lesznek, megelőző cselekvési program kidolgozását és végrehajtását kell elrendelni. A megfelelő megoldást biztosító program elkészítéséig ezek a vállalatok új beruházást nem kezdenek el.

Felelős: a vállalatok felügyeletét ellátó miniszterek
a pénzügyminiszter

V.

Beruházási tevékenység

1.) A gazdasági egyensúly követelményeivel összhangban a szocialista szektor beruházásaira folyó áron 1030 milliárd forint fordítható.

A rendelkezésre álló erőforrásokat elsősorban a folyamatban lévő beruházások befejezésére, illetve folytatására kell fordítani, mielőbbi üzembe helyezésük érdekében. A terv céljaival összhangban lévő új beruházások megkezdésére akkor kerülhet sor, ha a műszakilag indokolt időtartamon belüli koncentrált megvalósítás feltételei megteremthetők.

Előtérbe kell helyezni a népgazdaság energia- és nyersanyagellátását szolgáló, a gazdaságos kivitelű növelő, a behozatalt hatékonyan csökkentő beruházásokat. Előnyben kell részesíteni a viszonylag gyorsan eredményt hozó, a meglévő állóeszközök kihasználását javító kiegészítő, korszerűsítő fejlesztéseket. Ösztönözni kell az energia racionálisabb felhasználását, az anyamegtakarítást és más, a népgazdasági hatékonyságot növelő beruházások megvalósítását.

Javítani kell a beruházási tevékenységet; a műszaki-gazdasági megalapozottság növelésével, fokozott takarékossgal, a szerződéses fegyelem, a felelősség érvényesítésével elő kell segíteni a beruházási munka hatékonyságát.

2.) A Minisztertanács jóváhagyja:

- az 1981-82. években kezdődő nagyberuházások jegyzékét előzetes jelleggel, a 2. 1 számú melléklet szerint;
- az 1982. utáni kezdésre előkészíthető nagyberuházások jegyzékét a 2. 2 számú melléklet szerint; ezeknél a kivitelezési munkákat le kell állítani és csak a szükséges állagmegóvás folytatható;
- azoknak a nagyberuházásoknak a jegyzékét, amelyek előkészítését szüneteltetni kell, a 2.3 számú melléklet szerint;
- azoknak a fejlesztéseknek a jegyzékét, amelyek műszaki-gazdasági tervezése, illetve előkészítése állami nagyberuházásként tovább nem finanszírozható, a 2. 4 számú melléklet szerint;
- a vállalati beruházásokhoz a felsorolt célokra nyújtható állami támogatás 1981-85. évi összegének felső határát a 2. 5 számú melléklet szerint azzal, hogy az állami támogatások igénybevételét támogatási irányelvek rögzítik.

3.) A Minisztertanács tudomásul veszi:

- a nagyberuházások 1981-85. évi jelentősebb kapacitásainak üzembe helyezését, a 2. 6 számú melléklet szerint;
- a célcsoportos, valamint az egyéb állami beruházások 1981-85. évekre tervezett színvonalát a 2. 7, illetve a 2. 8 számú melléklet szerint.

4.) A nagyberuházások kezdéséről a végleges döntéseket, a népgazdaság erőforrásait és az adott beruházás hatékonyságát mérlegelve az éves tervekben kell meghozni. Ugyan csak az éves tervekben hozható döntés a külföldi hitelből teljes devizamegtérüléssel megvalósítható egyes fejlesztésekről.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke

5.) A célcsoportos és az egyéb állami beruházások költségvetési juttatásának, illetve államkölcsonének évenkénti összegét, valamint a vállalati beruházások állami támogatásának évenkénti mértékét - a 2. 7, 2. 8 és 2. 5 számú mellékletek alapján - az éves népgazdasági tervekben kell jóváhagyni.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke

6.) A vállalati beruházásokhoz 1981-85 években mintegy 130 milliárd forint hitel nyújtható. Ennek legalább 60%-át a nem rubel viszonylatú gazdaságos kivitel bővítését, illetve a behozatal hatékony csökkentését célzó fejlesztésekre kell fordítani.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

7.) A hitelpolitikai irányelvekben meghatározott szintét meghaladó jövedelmezőségű beruházások megvalósításához - amennyiben a vállalat eszközeit más jövedelmező fejlesztésre lekötötte - 5-7 milliárd forint járadékfizetési kötelezettséggel járó állami alapjuttatás nyújtható az alapjuttatási irányelvekben meghatározott feltételekkel és módon.

Felelős: a pénzügyminiszter

8.) A beruházásoknál eddig alkalmazott különleges kedvezményeket (szerződés-kötési kényszer, kijelölés, kiemelt személyi érdekelttség stb.) a kezdődő beruházásoknál meg kell szüntetni. Ennek módszereit 1981. június végéig ki kell dolgozni.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke VI.

VI.

Foglalkoztatás

1.) A foglalkoztatáspolitikai fő célja - a teljes foglalkoztatás fenntartása mellett - a foglalkoztatás hatékonyságának erőteljes javítása, a társadalmi munkaidőalap jobb kihasználása. Mindezt elsősorban a racionálisabb létszámgazdálkodást kiváltó érdekeltiségi viszonyok, gazdálkodási feltételek megteremtésével és ezáltal a munkaszervezés korszerűsítésével, a munkafegyelem javításával, a vezetés színvonalának emelésével kell elérni.

2.) A teljes foglalkoztatás elősegítése, a gazdálkodó szervezetektől és az intézményektől felszabaduló dolgozók, illetve az első ízben munkába állók zökkenőmentes elhelyezkedése érdekében a már folyamatban lévő intézkedéseken kívül (pl. az új kisvállalatok, szövetkezetek alapítására, tevékenységük fejlesztésére, szabályozására stb. vonatkozó intézkedések) következő intézkedéseket kell meghozni:

2. 1 Fel kell mérni a megyék és főváros területén működő gazdálkodó szervezetekkel és intézményekkel együttműködve a területükön felszabaduló létszám, valamint az első ízben munkába állók várható számát és - ahol indokolt - 1981 második félévében több változatban javaslatot kell kidolgozni az elhelyezkedésüket előmozdító tennivalókról.

Felelős: a megyei és fővárosi tanácsok elnökei

2. 2 Az át- és továbbképzés rendszerét úgy kell továbbfejleszteni, hogy a területi szervek e tevékenységben nagyobb szerepet kapjanak. A gyakorlati alkalmazást 1981-ben meg kell kezdeni.

Felelős: a munkaügyi miniszter
a megyei és fővárosi tanácsok elnökei

2. 3 Be kell vezetni a korszerűsített munkaerő-közvetítési rendszert és már 1981 első félévében fel kell készülni a munkaerő-közvetítési irodák hálózatának - szükség szerinti - bővítésére és szerepének erősítésére. Enyhíteni kell a munkaerő-toborzásra, az álláshirdetésekre vonatkozó tilalmakat.

Felelős: a megyei és fővárosi tanácsok elnökei a munkaügyi miniszter

2. 4 A Munkaügyi Minisztérium által kidolgozott irányelvek figyelembevételével a gazdálkodó szervezetek 1981 első félévében dolgozzanak ki konkrét elképzeléseket a területükön alkalmazható rugalmas foglalkoztatási formák - rövidített munkaidő, bedolgozói rendszer fejlesztése stb. - szükség szerinti bevezetésére és elterjesztésére.

Felelős: a munkaügyi miniszter

3.) A bér- és keresetszabályozás ösztönző funkcióinak érvényesülése végett egyes előírásait szükség esetén úgy kell korszerűsíteni, hogy azok erősítsék az erőforrások ésszerű felhasználását, valamint a racionális munkaerő-gazdálkodásra irányuló ösztönzést. A szabályozórendszer a teljesítmény növelésével alátámasztott bérfejlesztést tegye lehetővé, de akadályozza meg a hatékonysággal alá nem támasztott bérkiáramlást.

A bér- és keresetszabályozásnak folyamatosan alá kell támasztania az életszínvonal - politikai előirányzatok - fogyasztáspolitikai célokkal összehangolt - megvalósulását és hozzá kell járulnia a lakossági vásárlóerő-kiáramlás és az árualap összhangjához.

Felelős: a munkaügyi miniszter

4.) A törvényes társadalmi munkaidőalap jobb kihasználása, a munkaerő szervezettségének javítása mellett a munkás-alkalmazottaknál 1982. január 1-től fokozatosan - általában a munkaidőalap kismértékű csökkentése mellett - át kell térni az ötnapos munkahétre. A zökkenőmentes áttérés érdekében az ágazati sajátosságok figyelembevételével ki kell dolgozni az egyes gazdasági területek áttérésének konkrét módozatait és feltételeit.

Felelős: a munkaügyi miniszter
ágazati miniszterek

5.) A pályakezdő fiataloknál (elsősorban egyes természettudományi, bölcsészkarai, valamint műszaki főiskolai végzettségűeknél) várhatóan felmerülő - szakképzettségüknek nem megfelelő - elhelyezkedési nehézségek megoldása céljából fel kell szólítani a gazdálkodó szervezeteket és költségvetési intézményeket, hogy az említett területeken jelentkező pályakezdő fiatalok elhelyezkedését a korszerűsített pályázati rendszer figyelembevételével támogassák. Egyes területeken fel kell készülni a pályakezdő fiatalok kötelező felvételének átmeneti bevezetésére.

Felelős: a munkaügyi miniszter

6.) 1982. végéig korszerűsített felsőfokú oktatási felvételi és kiválasztási rendszert kell bevezetni. Felül kell vizsgálni a hosszú távú szakemberszükségletet és társadalompolitikai megfontolások alapján a felsőfokú oktatási intézmények felvételt és kibocsátási létszám-előirányzatait. Elgondolást kell kidolgozni az esti, levelező, valamint a nappali képzés követelményrendszerének közelítésére.

Felelős: a művelődési miniszter
a munkaügyi miniszter

VII.

Energia- és anyagfelhasználás, termelőeszköz-forgalmazás1.) Energiagazdálkodás

Az energiagazdálkodás jelentős javítása érdekében a VI. ötéves tervidőszakban energiagazdálkodási, programot kell megvalósítani.

1. 1 Az energiagazdálkodás fő célja, hogy kibontakoztassa az 1979-80-ban megindult takarékosági folyamatokat, elősegítse az energiapazarlás megszüntetését, ösztönözzön a hatékonysági és egyensúlyi követelményeknek megfelelő energiafelhasználási szerkezet kialakítására, ezen belül a szénhidrogén-felhasználás arányának mérséklésére, a fajlagos üzemanyag-fogyasztás csökkentésére; a termelésben az energiatakarékos technológiák alkalmazására; az ésszerű energiagazdálkodáshoz szükséges ipari háttér megteremtésére. A tüzelőanyag-energiafelhasználás 1985-ben legfeljebb 10-11%-kal haladhatja meg az 1980. évit. A meglévő energiafogyasztók igényét - a felhasználás ésszerűsítésével - 1985. évi szinten kb. 50 PJ/év-vel kell csökkenteni.

1. 2 Az energiagazdálkodási program végrehajtásához megközelítőleg összesen 30 milliárd forint használható fel. 12-13 milliárd forintot központi forrásból kell fedezni, ebből 6-7 milliárd forint az energiaracionalizálási beruházások, technológiai korszerűsítések állami támogatását szolgálja. Emellett az ésszerű energiagazdálkodást kedvezményes hitelek nyújtásával és a vállalati eszközök hatékony felhasználásával is segíteni kell.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke
a pénzügyminiszter
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. 3 Az energiagazdálkodási program végrehajtását az árpolitika és a szabályozás eszközeivel is elő kell mozdítani.

Az energiahordozók termelői és fogyasztói árainak színvonalát és arányait a világpiaci áralakuláshoz kell igazítani, és tekintetbe kell venni, hogy az árarányok elsősorban az üzemanyagok és a koksztakarítására és ezzel közvetlenül is a nem rubel elszámolású energiahordozó behozatal mérséklésére ösztönözzenek.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

1. 4 Folytatni kell a műszaki-gazdasági megalapozó munkát az energiagazdálkodáshoz kapcsolódó ipari háttér fejlesztéséhez. Olyan új energia-átalakító és felhasználó berendezéseket kell előállítani - különösen a lakossági és kommunális fogyasztás területén -, amelyek jól alkalmazkodnak a felhasználási viszonyokhoz, szabályozhatók, fogyasztásuk elkülöníthetően mérhető; a meglévő berendezéseket is ennek megfelelően kell korszerűsíteni. Gyártani kell az energiatakarékos vezérlési rendszerekhez, a mező- és erdőgazdasági melléktermékek és a geotermikus energia hasznosításához, az új mezőgazdasági technológiák bevezetéséhez és a kiváltandó energiahordozók helyettesítéséhez szükséges eszközöket.

Felelős: az érintett ágazati miniszterek

Az egész program koordinálásáért

Felelős: a nehézipari miniszter

2.) Anyagfelhasználás

2. 1 A gazdasági és a társadalmi tevékenység minden területén takarékos, a forrásoknak és az igényeknek megfelelő minőségű, mennyiségű és választékú legyen az anyagfelhasználás. A rendelkezésre álló nyersanyagokat a belső és a külső piaci igényeket egyaránt kielégítő termékek előállításához kell felhasználni.

Csökkenjen a termelés fajlagos anyag- és importigényessége. Ezt a követelményt érvényesíteni kell a termelési és termékszerkezet-korszerűsítés, a műszaki tervezés, a gyártmány- és gyártásfejlesztés során. Meg kell szüntetni az anyagpazarlást, az indokolatlan hulladék- és selejtképződést.

2. 2 Az ármechanizmus, ezen belül az alapanyagok és félkész termékek világpiaci árakhoz igazodó árképzési rendszerének következetes érvényesítésével és az eddigieknél szélesebb körű alkalmazásával fokozottabban érdekeltté kell tenni a vállalatokat az alapanyagok takarékos felhasználásában és a hulladékok hasznosításában.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

2. 3 Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a belföldi anyagellátás helyzetét és szükség esetén - a népgazdasági terv előirányzatainak és eszközrendszerének figyelembevételével - operatív beavatkozással is segíteni kell a termelés ütemes és folyamatos anyagellátását, a kereslet kielégítését.

A nyers- és alapanyag-felhasználás szerkezete, a hagyományos és szintetikus anyagok felhasználásának aránya jobban feleljen meg a hazai és a KGST országokból beszerezhető forrásoknak, összetételének, a korszerűség követelményeinek.

A biztonsági és szabványelőírások kialakításánál, a meglévők felülvizsgálatánál érvényesíteni kell az ésszerűség és a takarékos anyagfelhasználás követelményeit.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke

A főbb nyers- és alapanyagok takarékos felhasználása érdekében a következő feladatokat kell megoldani:

2. 4 A vas- és acéltakarékosság céljából:

a.) A szerkezeti anyagok termelésének választékát (minőség, méret, alak) úgy kell fejleszteni, hogy tegye lehetővé a feldolgozóiparban a termékek műszaki színvonalának növelése mellett az ésszerű anyagtakarékosságot.

b.) A gépipari termékek műszaki paramétereinek emelése érdekében el kell érni a korszerű öntési és kovácsolást kapacitások teljes kihasználását, bővíteni kell a korszerű előgyártmányok választékát, és rekonstrukciót kell végrehajtani egyes vas- és acélöntödéknél és kovács Üzemeknél.

2. 5 A nehéz- és könnyűfémekkel való takarékoság céljából:

a.) Tovább kell fejleszteni a rézerű vezetékek alumíniummal történő gazdaságos helyettesítését az erős- és gyengeáramú kábeleknél és vezetékekénél.

b.) Az ólomfelhasználás csökkentése érdekében ki kell dolgozni a nagyobb élettartamú akkumulátorok gyártásának lehetőségét mind a gépkocsiknál, mind a targoncáknál és intézkedést kell tenni a gyártás megvalósítására.

2. 6 A vegyi termékekkel és műanyagokkal való takarékoság céljából:

a.) A mezőgazdaságban felhasználásra kerülő műtrágyaválaszték meghatározása során figyelembe kell venni a termelés és az import összetételét, a szükséges mértékben meg kell teremteni a műtrágyák ömlesztett formában való szállításához és a mezőgazdasági üzemeknél történő tárolásához szükséges feltételeket. A hatékony műtrágya-felhasználás érdekében gondoskodni kell a tudományos módszereken alapuló műtrágya-felhasználás teljes körű elterjesztéséről.

b.) Javaslatokat kell kidolgozni a nagyvolumenben rendelkezésre álló hazai és KGST országokból behozható műanyagok felhasználásának növelésére, elsősorban a nem rubel viszonylatú import eredetű műanyagok kiváltása érdekében.

2. 7 A papírtakarékosság céljából, a KGST országokból biztosított kontingensek és a hazai kapacitások maximális kihasználásával és ezeknek a papírfajtáknak a fokozottabb hazai elterjesztésével - elsősorban a sajtó, a kulturális kiadványok és a belföldi célú csomagolás területén - csökkenteni kell a nem rubel elszámolású cellulóz- és papírbehozattal.

2. 8 A textilnyersanyagokkal való takarékoság céljából intézkedni kell a ruházati ipar nem rubel viszonylatú beszerzésből származó anyagfelhasználása részarányának csökkentésére. Ennek érdekében el kell érni a hazai előállítású és rubel viszonylatból származó alapanyagok és félkész termékek teljes hasznosítását.

2. 9 Az építőanyag- és építőipar területén meg kell valósítani a hagyományos és a korszerű építőanyagok olyan árárányát, amely elősegíti a műszakilag azonos értékű, takarékos építési technológiák elterjedését.

2. 10 A közlekedés terén intézkedni kell a nagy volumenű, ömlesztett módon szállított tüzelő- és nyersanyagok szállításánál keletkező veszteségek csökkentésére.

2. 11 A belkereskedelmi forgalmazásban intézkedni kell a forgalmazás során keletkező, az áru elosztásából, szállításából, tárolásából és a helytelen igényfelmérésből eredő veszteségek csökkentésére.

A 2. 4-2. 11 pontokban meghatározott feladatok megoldására 1981. február 28-ig intézkedési terveket kell kidolgozni, és végrehajtásukat meg kell kezdeni.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
az illetékes ágazati miniszterek

2. 12 A fatakarékosság céljából 1981. február 28-ig programot kell készíteni a fagazdálkodás és felhasználás javítására. A programban részletesen ki kell dolgozni azokat a feladatokat és intézkedéseket, amelyek révén elérhető, hogy a fanyersanyag hasznosítása 10-15%-kal növekedjen, a fafeldolgozás során fokozottabb takarékoság érvényesüljön és további 200 em³ ipari fahulladék tovább feldolgozásra kerüljön. A programnak meg kell határoznia, hogy milyen irányú és mértékű további lépésekre van szükség a faanyagok - ezen belül az import faanyagok hazai fa- és más termékekkel történő - ésszerű és gazdaságos helyettesítésére.

Felelős: a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter
az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

3.) A hulladékok és másodlagos nyersanyagok begyűjtése, hasznosítása

3. 1 A hulladékok és másodlagos nyersanyagok hasznosítására programot kell kidolgozni. A program alapvető célja, hogy biztosítsa a népgazdaságban keletkező hulladékok és másodlagos nyersanyagok teljes körű és maradéktalan begyűjtését, ipari és egyéb célú hasznosítását.

A programban célul kell kitűzni, hogy a tervidőszak végére évente vas- és acélhulladékból 1450 kt, színesfémhulladékból 71, 5 kt, papírhulladékból 300 kt, textilhulladékból 25 kt, fáradt olajból 50 kt, műanyag hulladékból 20 kt begyűjtése, válogatása, osztályozása, előkészítése és hasznosítása valósuljon meg.

A gumiabroncsok újra futózását úgy kell fejleszteni, hogy 1985-re a futózott gumiabroncs-felhasználás legalább 500 ezer db legyen,

A színesfémhulladék-hasznosítás keretében gondoskodni kell a vezeték- és kábelhulladék és az ólomakkumulátor-hulladék fém tartalmának visszanyeréséről.

Tovább kell folytatni a hasznosítási körbe eddig be nem vont hulladékok és melléktermékek - ezen belül az újra futózásra nem alkalmas gumiabroncsok és egyéb gumihulladékok, élelmiszeripari- és mezőgazdasági melléktermékek stb. - felhasználási lehetőségeinek kutatását és törekedni kell a gazdaságosnak minősülő eljárások mielőbbi bevezetésére.

3. 2 Gondoskodni kell a begyűjtési szervezet fejlesztéséről, a telephálózat bővítéséről és korszerűsítéséről, a hulladékok ipari felhasználásra való előkészítését szolgáló kapacitások növeléséről. A hulladékbegyűjtést és hasznosítást ösztönző árrendszer alkalmazásával is segíteni kell.

3. 3 A program kidolgozásánál és végrehajtásánál arra kell törekedni, hogy az érintett vállalatok a képződő fejlesztési alapjukat a fenti célra vegyék igénybe és - amennyiben ezek nem elégségesek - a hiányokat hitelből pótolják.

A hulladékok és másodlagos nyersanyagok hasznosítási programja végrehajtásához megközelítőleg 8-9 milliárd forint kerül felhasználásra saját erőforrás, meghatározott mértékű állami támogatás és bankhitel igénybevételével.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke
az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke
az érintett ágazati miniszterek

4.) A termékforgalmazás irányítása

A termelőeszközök iránti fizetőképes kereslet folyamatos és javuló szintű kielégítése, a termelési szerkezet korszerűsítése, az ésszerű és takarékos anyag- és készletgazdálkodás megvalósítása, a termelés anyag- és energiaigényességének csökkentése és szerkezetének javítása, a rendelkezésünkre álló nyersanyagok hatékony felhasználása, az importtermékekkel való fokozott takarékoság, valamint a képződő hulladékok és melléktermékek hasznosítása érdekében a termékforgalmazás irányítási eszközeit is igénybe kell venni.

A termelési eszközök forgalmát általában kötöttségek nélkül, kereskedelmi jellegének, módszereinek erősítésével, feltételeinek megteremtésével, a többcsatornás forgalmazási rend kiterjesztésével kell megvalósítani. Meghatározott körben termékforgalmazási szabályokat, korlátokat és előírásokat kell alkalmazni. A termékforgalmat szabályozó intézkedések alkalmazásának körét és mértékét az éves népgazdasági tervekben kell meghatározni.

A termékforgalmat szabályozó intézkedések alkalmazásának körét és hatékonyságát folyamatosan elemezni kell, az időszerültlenné vált kötöttségeket azonnal meg kell szüntetni. A termékforgalom mennyiségi előírásokkal történő szabályozására akkor kerülhet sor, ha valamely, a népgazdasági tervben előírt cél csak ilyen módon érhető el.

A termékforgalmazás központi irányítása keretében:

- ki kell dolgozni a gazdaságirányítás piacszerző és piacsabályozó tevékenységének korszerűsítését, az ezt szolgáló konkrét szervezeti és egyéb intézkedéseket és intézkedni kell azok gyakorlati megvalósítására;
- folyamatosan figyelemmel kell kísérni a termelőeszközök felhasználásának, készletezésének és forgalmazásának alakulását, a termékforgalmat szabályozó intézkedések betartását és törekedni kell - a külkereskedelmi áruforgalmi egyenleg követelményének érvényesítése mellett - a piaci folyamatokban jelentkező feszültségek megszüntetésére.
- szervezni kell az importkiváltó hazai termelésfejlesztéseket, az ebben érdekelt szervek, vállalatok együttműködését; a központi anyagtakarékossági akciókat és a termelőeszköz-kereskedelmi vállalatok üzlet-, ár- és fejlesztéspolitikáját;
- a vállalatok közötti kapcsolat fejlesztése és erősítése érdekében rendszeresen elemezni és ellenőrizni kell a szállítási szerződéskötési rendszer működését, intézkedni kell a szállítási szerződéskötési rendszer továbbfejlesztésére, az áru-utánpótlási idő csökkentésére, a szerződéses fegyelem erősítésére, az ütemes szállítás megvalósítására,

valamint a népgazdasági szintű készlet-optimum kialakítására, az indokolatlan mértékű anyagkészletek csökkentésére, illetve allokációjának átrendezésére, az inkurrens termékek gyártásának és készletezésének megszüntetésére; irányelveket és javaslatokat kell kiadni a vállalati készletgazdálkodás javítására, és szervezni kell az ilyen irányba ható vállalati magatartást és cselekvést;

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

VIII.

Külkereskedelmi tevékenység

1.) Rubel viszonylatban a kölcsönös áruforgalmat - a KGST-országokkal folytatott tervkoordinációval összhangban kell bővíteni. A behozatal legalább 15-16%-os növekedése mellett a kivitel volumene 30%-kal fejlődjön.

A külkereskedelmi munka központi irányításának, illetve szervezésének eszközével el kell érni, hogy a KGST országok a nemzetközi tervkoordinációs jegyzőkönyvekben és más megállapodásokban vállalt kötelezettségeiknek eleget tegyenek. Az export-import érdekeltségi rendszer folyamatos karbantartásával is elő kell segíteni, hogy a vállalatok az importlehetőségeket maximálisan használják ki és a különböző megállapodásokban vállalt kiviteli kötelezettségeiket a behozatal alakulásával szoros összhangban teljesítsék.

Az egyensúlyt követelményeknek megfelelően a kölcsönös áruforgalom a megkötött államközi megállapodásokon túl csak kiegyensúlyozottan vagy behozatalt többlet mellett bővíthető. Emellett fontos cél a kölcsönösen előnyös gazdasági együttműködés további bővítési lehetőségeinek feltárása és ezek kihasználása.

Fokozni kell a KGST országokkal folytatott együttműködés hatékonyságát. A külkereskedelmi ármunka erőteljes javításával törekedni kell arra, hogy a cserearányok a tervezettnél kedvezőbben alakuljanak.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter
az ágazati miniszterek közreműködésével

2.) A nem rubel elszámolású viszonylatokban a tervidőszakban pozitív áruforgalmi egyenleget szükséges elérni; az aktívum nagyságát a tervidőszak folyamán fokozatosan növelni kell.

Az egyensúlyi követelményeknek megfelelően és összhangban a tervezett gazdasági növekedési ütemmel, a behozatalt legfeljebb 18-22%-kal lehet bővíteni. A belföldi fizetőképes kereslet tervszerű szabályozásával, szükség esetén a piacfelügyelet eszközeivel is arra kell törekedni, hogy a behozatal a tényleges exportnövekedést is figyelembe véve tervszerűen alakuljon. El kell érni, hogy a behozatal járuljon hozzá a műszaki színvonal emeléséhez, a struktúraátalakítás meggyorsításához, az exportképesség növeléséhez. Különös gondot kell fordítani a behozatal takarékos, ésszerű felhasználására, az exportképességet is javító importhelyettesítésre.

A külső és belső egyensúly helyreállítása érdekében a kivitel volumenét legalább 42-45%-kal kell növelni. A kivitel áruszerkezetének korszerűsítésével, a termékek minőségének javításával, a piaci munka tökéletesítésével, a külkereskedelmi tevékenység hatékonyságának fokozásával kell elérni a gazdaságos export dinamikus növekedését, a kivitel általános hatékonyságának erőteljes javítását.

A fejlődő országokkal szélesíteni kell a külkereskedelmi kapcsolatokat, ezzel is bővítve a nyersanyag-behozatali lehetőségeket. Ennek keretein belül törekedni kell a kedvező exportlehetőségek feltárására is. A kivitel alapvetően a fizetőképes fejlődő országokba irányuljon.

A külkereskedelmi tevékenységben kapjon kiemelt szerepet a mindenkori piaci viszonyokhoz alkalmazkodó, a hatékonyságod erőteljesen javító külkereskedelmi ármunka. Ezzel is alá kell támasztani, hogy a cserearányok a VI. ötéves tervidőszakban ne, vagy csak minimális mértékben romoljanak.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter
az ágazati miniszterek közreműködésével

3.) A külkereskedelmi tevékenységnek a külső egyensúly tervszerű javulását eredményező fejlődését a gazdasági szabályozórendszer egészének kell előmozdítania. Arra kell törekedni, hogy a kiegészítésképpen alkalmazott operatív eszközök - kontingensek, engedélyezési rendszer - szerepe fokozatosan mérséklődjön.

Nemzetközi megállapodásokkal összhangban álló, a tervben rögzített külgazdaság-politikai és termelésfejlesztési célokat szolgáló vámpolitikát kell megvalósítani.

A külkereskedelmi szervezet továbbfejlesztésével, a centralizáció mérséklésével, az önálló külkereskedelmi joggal rendelkező vállalatok körének bővítésével, valamint a közös vállalkozások gazdasági ösztönzésével is elő kell segíteni a külkereskedelmi munka hatékonyságának fokozását.

Erősíteni szükséges a termelő és a külkereskedelmi vállalatok közös érdekeltiségét. Ezt a kapcsolati formák javításával, valamint az anyagi érdekeltségre ható szabályozók továbbfejlesztésével is elő kell segíteni.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter

4.) A nem rubel elszámolású kivitel tervszerű fokozása céljából a leginkább érintett, az elgondolások szerint exportjukat dinamikusan növelő termelő és külkereskedelmi vállalatok - különösen a gépipari és vegyipari vállalatok - dolgozzanak ki közös együttműködési és cselekvési programot, amelyben irányozzák elő a piackutatás, a műszaki fejlesztés, a termelés és az értékesítés terén elvégzendő közös, illetve egyeztetett feladatokat. A felelős irányító szervek konzultációkkal, szükség esetén koordinációs tevékenységgel segítsék elő a programok kidolgozását. Emellett tárják fel, hogy a kivitel dinamikus növelése, gazdaságosságának javítása érdekében a vállalatközi kapcsolatokban vagy egyéb feltételekben milyen állami intézkedések szükségesek és ezeket tegyék meg.

Felelős: az ágazati miniszterek
a külkereskedelmi miniszter

5.) A nem rubel elszámolású kivitel dinamikus bővülését, a hazai műszaki fejlődés meggyorsítását a tőkés cégek és a magyar termelő vállalatok közötti együttműködés fejlesztésével, új kapcsolati formák, hosszabb időtávú kooperációs megállapodások kialakításával is az eddiginél aktívabban elő kell segíteni.

5. 1 A tőkés cégek és a magyar vállalatok közötti együttműködés számára keretet jelentő szabályozást és a kapcsolatok létrehozására vonatkozó eljárási előírásokat úgy kell továbbfejleszteni, hogy a magyar vállalatok ennek révén is kedvezőbb lehetőségeket kapjanak a népgazdaság számára hasznos, gazdaságos kooperációs jellegű együttműködés megteremtéséhez és ebben érdekeltek legyenek.

Felelős: a pénzügyminiszter
a külkereskedelmi miniszter
a Magyar Nemzeti Bank elnöke
az Országos Tervhivatal elnöke
a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke

5. 2 A külgazdasági kapcsolatok fejlesztéséért felelős szervek aktív tevékenységgel folyamatosan nyújtsanak segítséget a vállalatközi együttműködés lehetséges területeinek és alkalmas kapcsolati formáinak feltárásához, a lehetőségek bel- és külföldön történő megismertetéséhez. Ennek érdekében eredményesebben kell hasznosítani a gazdasági és műszaki napok szakmai eszmecserék és a tömegtájékoztatási eszközök nyújtotta lehetőségeket.

Felelős: a külkereskedelmi miniszter
a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke

6.) Aktív hitel- és pénzügyi politikával törekedni kell a kedvező feltételek mellett felvehető hitelek körének szélesítésére. Gondoskodni kell a terv gazdaságpolitikai céljait alátámasztó mintegy 9-10 milliárd dollár hitel felvételéről.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

IX.

**A KGST-ben elfogadott „Sokoldalú Integrációs Intézkedések
Egyeztetett Tervének” végrehajtása**

A Sokoldalú Integrációs Intézkedések Egyeztetett Tervének elfogadása után az abban a Magyar Népköztársaság által vállalt kötelezettségek teljesítéséről gondoskodni kell. A kötelezettségekből származó feladatok a terv részét képezik.

X.

Termelői ár-, pénzügy- és hitelpolitika**Termelői árpolitika**

1.) Az árpolitikában az 1980. január 1-én bevezetett új árrendszer elveinek következetes alkalmazására és ezzel egyidejűleg az ármechanizmus továbbfejlesztésére kell a fő hangsúlyt helyezni.

A világpiaci árak várható emelkedésére és egyes belföldi tényezők árnövelő hatására való tekintettel az árnövekedést fékező állami politikát kell folytatni és ezzel a termelői és fogyasztói árszínvonal emelkedését tervszerűen szabályozott, társadalmilag és gazdaságilag elviselhető keretek között szükséges tartani. A belföldi árszínvonal a forint viszonylagos értékállandóságának megközelítő biztosítása mellett a világkereskedelemben érvényesülő árnövekedésnél lassabban emelkedjen. Arra kell törekedni, hogy öt év alatt az ipari termelői, a mezőgazdasági felvásárlási és az építőipari árszínvonal növekedése 20-23%-ot ne haladja meg. Az árszínvonal alakulásának szabályozása érdekében alkalmazni kell az árpolitika különböző eszközeit.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
a pénzügyminiszter
a külkereskedelmi miniszter

2.) A kompetitív szférában a termelői árak egyre jobban feleljenek meg a világpiaci árarányoknak, ezzel is ösztönözve a hatékonyság növelését, a műszaki fejlesztést, a minőség javítását és a takarékos gazdálkodást. Az árképzés szabályainak gyakorlati alkalmazását folyamatosan figyelemmel kell kísérni, szükség szerint a jelenlegi előírások továbbfejlesztésével is indokolt elősegíteni a belföldi áraknak a külkereskedelmi árakhoz való következetes igazodását. Az árrendezéskor alkalmazott árpreferenciáknak - a termelés-korszerűsítési támogatás leépítésével párhuzamosan - meghatározott kivételektől eltekintve meg kell szűnniük. Célszerű fokozatosan kiterjeszteni a kompetitív árképzés szabályait olyan területekre is, amelyek bár részt vesznek a nemzetközi munkamegosztásban, de 1980-ban még a hazai ráfordításokra épülő árszabályozás hatálya alá tartoznak.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

3.) A mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban a ráfordításokból kiinduló, a világpiacon árárányokat csak igen korlátozottan tükröző árrendszert és az ármechanizmust - a termeléspolitikai célokra is tekintettel - közelíteni kell az általánosan érvényesülő rendszerhez.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter

4.) A nem kompetitív árképzés körében olyan megoldásokat kell alkalmazni, amelyek ösztönöznék az ésszerű költséggazdálkodásra, az anyaggal és energiával való takarékosagra. Az ez irányú fejlődést a gazdaságirányításnak a piaci verseny feltételeinek javítását célzó piacszervező tevékenysége is segítse elő. Az építőipari árrendszer továbbfejlesztésével arra kell törekedni, hogy erősödjék az építőipar vállalkozási jellege és ezen keresztül megfelelő legyen az ösztönzés a takarékos gazdálkodásra; az építőipari árak csak a feltétlenül indokolt mértékben emelkedjenek.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

Pénzügypolitika és vállalati jövedelemszabályozás

1.) A pénzügypolitikának és a vállalati jövedelemszabályozásnak elsősorban a népgazdaság külső és belső egyensúlyi helyzetének javítását, illetve az egyensúly megteremtését kell szolgálnia.

Az árrendszer és pénzügyi eszközök segítségével olyan jövedelemképződési és elosztási gyakorlatot kell folytatni, amely az egyre szélesebb körben egységesen érvényesülő, de időben szükség szerint változó normatív szabályozás útján:

- biztosítja a terv céljaival összhangban lévő jövedelemképződést és felhasználást, ezen belül gondoskodik arról, hogy a belföldi jövedelem-felhasználás növekedése lassúbb legyen a megtermelt jövedelmek bővülésénél;
- megvalósítja a nyereségérdekeltség következetes érvényesülését és azt, hogy az egyes gazdálkodó szervezetek nyeresége, fejlesztési és személyi jövedelemnövelési célokra rendelkezésre álló eszközei összhangban legyenek az adott tevékenység népgazdasági hatékonyságával;
- ösztönöz és készlet a termelés és értékesítés szerkezetének nagyobb jövedelmezőséget eredményező átalakítására;
- segíti a forint értékvédelmét.

Felelős: a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke
az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

2.) A konvertibilis valutáknál aktív árfolyam-politikát kell folytatni, amely biztosítja a külföldi és belföldi árak közötti szerves kapcsolatot, a belföldi árszínvonalnak a világkereskedelemben érvényesülő árnövekedésnél lassúbb emelkedését és a hazai árszínvonal védelme mellett gyorsan és rugalmasan követi a devizapiaci árfolyamarányok változását. Az árfolyam-változtatás konkrét mértékének és ütemének meghatározásánál figyelembe kell venni a devizában elért áraknak a belföldi termelői és fogyasztói árszínvonalra gyakorolt hatását, az export- és importárak változásának szóródását, a deviza-kitermelési mutató alakulását, a hatékony export növelésének, az importtal való ésszerű takarékoságnak a követelményét. Ezek harmonizálására törekedve, a feladatok közötti rangsorolást a konkrét gazdasági helyzet, illetve a legfőbb célok alapján kell eldönteni, míg a többi korlátozó tényezőnek kell tekinteni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke
a pénzügyminiszter az Országos Tervhivatal elnöke
az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
a külkereskedelmi miniszter

3.) A költségvetés-politika - figyelemmel a társadalom- és gazdaságpolitikai követelményekre - törekedjék az állami bevételeknek a kiadásoknál gyorsabb növelésére, a költségvetés belföldi hitelszükségletének számottevő mérséklésére. Ennek érdekében az adó- és támogatáspolitikával a vállalati érdekelttség megőrzése mellett biztosítani kell az állami feladatok ellátásához szükséges jövedelemközpontosítást. A költségvetésnek a termeléshez közvetlenül kapcsolódó, a vállalati eredményt befolyásoló jövedelem-úraelosztó szerepe mérséklődjön. Az állami pénzalap végső fogyasztási és felhalmozási kiadásainak minden területén ésszerű és szigorú takarékoságot kell érvényesíteni.

Felelős: a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke

4.) A vállalati adózás rendszere erősítse a nyereségérdekelttséget. A vállalati fejlesztések finanszírozásában a jövedelmezőségtől függő elemek, a saját források, és a hitel szerepe növekedjen, a fejlesztési támogatások csak meghatározott szűk körben kerüljenek alkalmazásra. A feltételek módosulása, a gazdasági fejlődés tényleges alakulása, valamint a szabályozórendszer működésének a tapasztalatai alapján indokolt esetleges korrekciókat az éves népgazdasági tervekhez kapcsolódva több éves előrelátással úgy kell megvalósítani, hogy azok a perspektivikus és megalapozott, a népgazdaság számára hasznos vállalkozásokat segítsék.

Felelős: a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke

5.) A pénzügyi rendszer a termelő szférában tegye lehetővé és segítse elő a külső és belső feltételekhez alkalmazkodó, magas jövedelmet realizáló, versenyképes tevékenységek dinamikus fejlesztését, a gazdaságtalan tevékenységek gazdaságossá tételét. Az olyan jövedelem újraelosztást, amely a hatékonyan gazdálkodó területekről forrásokat von el a gazdaságtalan tevékenységek támogatására, mérsékelni kell. Következésképpen és elvszerűen kell kezelni az alacsony hatékonyságú, nem megfelelően gazdálkodó gazdasági egységeket,

el kell érni, hogy ne központi segítséggel, hanem saját erőforrásaik megfelelő felhasználásával rendezzék helyzetüket. Központi segítséget kivételesen, csak mérhető hatékonysági követelmények előírásával lehet adni.

Felelős: a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke

6.) A termeléshez nyújtott egyedi támogatások, és kedvezmények arányát a tervidőszak végéig mérsékelni kell, az átmeneti jellegűeket meg kell szüntetni. A termelési támogatások a termelés bővülésénél csak lassabban nőhetnek, a termelés-korszerűsítési támogatás meghirdetett leépítését végre kell hajtani, kedvezmények kizárólag az ármechanizmusban fel nem oldható árkok vagy - amennyiben az adott fejlesztés más gazdálkodó szervezetnél gazdaságosabban nem megvalósítható - KGST országokkal szemben vállalt kötelezettségek teljesítésével összefüggésben adhatók. A külkereskedelemhez kapcsolódó pénzügyi hidaknak a szabályozás elveivel összhangban álló normativitását erősíteni kell. Így az átlagosnál magasabb különbözeti termelői forgalmi adó visszatérítés mértékeket a tervidőszak során mérsékelni szükséges és az árfolyam-politikai intézkedésekkel összhangban mindkét viszonylatban csökkenteni kell a termelés-korszerűsítési támogatás maximális mértékeit is.

Felelős: a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke
az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke

7.) A társadalmi közkiadások összességükben csak mérsékelten, folyó áron évi 7-7, 5%-kal növekedhetnek, a növekedés üteme az egyes területeken a feladatok társadalmpolitikai fontosságától függően eltérő legyen. Az átlagot meghaladó mértékben kell fejleszteni a társadalombiztosítást, az egészségügyi alapellátást és az alsó fokú oktatást. Az anyagi eszközök olyan átcsoportosítására kell törekedni, amely a társadalmpolitikai szempontból alapvetően fontos területeken biztosítja a fejlődést, az átmenetileg halasztható feladatoknál szinten tartást, egyes területeken visszafejlesztést irányoz elő, és azt eredményezi, hogy az időszertlen, felesleges feladatokra, a túlzó helyi igények kielégítésére az eszközök felhasználása megszűnik. Az érintettek növekvő arányban vegyenek részt egyes intézmények által nyújtott ellátmányok finanszírozásában.

Mindezeknek a követelményeknek az érvényesítése érdekében a Pénzügyminisztérium irányítása mellett a legnagyobb költségvetéssel gazdálkodó minisztériumoknak és tanácsoknak olyan öt évre szóló cselekvési programot kell kidolgozniuk, amely a beruházások, a felújítások, és a működtetés pénzügyi feltételeinek szoros összehangolásával feltárja a lakosság legszélesebb körét érintő alapellátások színvonalának a megőrzéséhez, javításához saját hatáskörben átcsoportosítható tartalékokat, forrásokat.

Felelős: az egészségügyi miniszter
a művelődési miniszter
a megyei és fővárosi tanácsok elnökei

8.) A pénzügyi szabályozásnak a költségvetési és hitelfinanszírozással együttesen biztosítania kell a beruházási vásárlóerő tervszerű alakulását, a hatékony és takarékos készletgazdálkodást. El kell érni, hogy a gazdaságossággal arányos jövedelemképződés mellett a felhasználható jövedelmek csak a külső egyensúly tervezett javulásával összhangban álló felhalmozást tegyenek lehetővé.

A költségvetés felhalmozás kiadásai elsősorban az infrastruktúra fejlesztésére, az energiaellátás feltételeinek biztosítására irányuljanak. A termelő beruházások finanszírozásában csökkenjen az állami juttatások szerepe. A központi döntés alapján létesítendő termelő nagyberuházásokat általában teljes egészében visszafizetendő állami kölcsönből és azt kiegészítő vállalati saját fejlesztési alapból kell megvalósítani. Állami támogatást csak a 2. 5 számú mellékletben megjelölt célok megvalósításához lehet nyújtani. Azokon a területeken, ahol erre a vállalati fejlesztési forrásalakulás alapján lehetőség van, a vállalati forrásokat be kell vonni a célcsoportos állami beruházások finanszírozásába.

A felhalmozási vásárlóerő biztonságos szabályozása érdekében szükséges tennivalók meghatározásakor az adott évben képződő jövedelmeken kívül figyelemmel kell lenni a vállalati betétállományok alakulására és a várható vállalati magatartásra is.

Az elkülönítetten kezelt központi alapok működését - rendeltetésüknek megfelelően - tervszerűbbé kell tenni, jövedelem-újraelosztó szerepüket mérsékelni szükséges. Az új szabályozás érvényesítésével meg kell akadályozni, hogy adóztatlan jövedelmek felhasználásával vállalati felhalmozás valósuljon meg.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke
a pénzügyminiszter
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

9.) Korszerűsíteni kell a lakossági adó- és illetékrendszert. Adópolitikai eszközökkel is elő kell segíteni a munkahelyen kívül végzett, a magánszektorban folyó társadalmilag hasznos tevékenységek kibontakozását, progresszív adózással fékezve az indokolatlanul nagy jövedelemkülönbségek kialakulását.

Felelős: a pénzügyminiszter

Hitelpolitika

1.) A hitelpolitika járuljon hozzá a népgazdasági egyensúly javításához, a vásárlóerő tervszerű alakulásához, a gazdaság pénzellátását biztosító eszközökkel is ösztönözve a kedvező folyamatok kibontakozását. A hatékonyság javítása, a gazdasági szerkezet átalakításának elősegítése érdekében erősíteni kell a hitelpolitika szelektív jellegét. A hitelképesség kritériumaként továbbra is az értékesítést, a jövedelmezőséget és a fizetőképességet kell tekinteni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2.) A hitelkihelyezésekhez szükséges forrásokat a gazdálkodó szervezetektől és a lakosságtól származó betétek képződése és külföldi hitelműveletek útján kell biztosítani.

A külföldi hiteleket lehetőleg teljes egészében hosszú és középlejáratra kell felvenni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3.) Hitelben részesíteni elsősorban azokat a gazdálkodó szervezeteket kell, amelyek tevékenységükkel a gazdasági szerkezet kedvező eredményt hozó átalakítását, a jövedelmezőség fokozását, ezen belül a gazdaságos kivitel közvetlen és közvetett növelését, a drága behozatal ésszerű gazdaságos helyettesítését, az energiaigényesség mérséklését szolgálják.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

4.) A gazdálkodó szervezetek beruházásainak elsődleges finanszírozási forrása a saját alap és a bankhitel. A beruházási állami támogatások és a hitelezés elvei olyan összehangolt rendszert alkossanak, amelyben a beruházási hitel elsődlegessége biztosított. Ezt az elvet az állami kölcsönök, állami alapjuttatások és beruházási hitelek keretei közötti átcsoportosítás lehetőségével is meg kell alapozni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke a pénzügyminiszter

5.) A beruházási hitelek minél nagyobb részét az exportfejlesztő (importkiváltó) célokra kell felhasználni, az ágazati kereteken belül is a döntéseknél a népgazdasági terv legfontosabb követelményeinek teljesüléséhez való hozzájárulást kell mérlegelni. A hitelnyújtás nagyságát az éves tervekben alapszerűen kezelt állományváltozási keretek meg határozásával kell szabályozni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

6.) A beruházási hitelkérelmeket - versenyeztetés után - alapvetően a fejlesztés jövedelmezősége alapján kell elbírálni. A hitelek feltételeit, azon belül lejáratát úgy kell megállapítani, hogy a hatékony, jól jövedelmező fejlesztések esetén a vállalatok a hitelt a fejlesztés hozamából fizessék vissza. Az egyes tevékenységek sajátosságaitól függően a hitelnyújtás feltételeiben és a jövedelmezőségi követelmények meghatározásában előre megállapított mértékben eltérések alkalmazhatók.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

7.) A forgóeszköz-hitelezés segítse elő a gazdálkodás színvonalának javulását, késztesen takarékos eszközleköltésre, elsősorban a készletgazdálkodás javítására, a hitellejáratokkal ösztönözze a termelés folyamatosságát, a termékek értékesítését, a készletek népgazdaságilag kedvező elhelyezkedését, a forgóeszközök forgási sebességének növekedését. A gazdálkodó szervezetek készleteinek tartós növekményét a forgóalapok saját fejlesztési alapból történő közvetlen feltöltése útján kell finanszírozni. A kötelezettség teljesítéséhez indokolt esetben –

átmenetileg - középlejáratú forgóalaphitel nyújtható. A rövid lejáratú hitel továbbra is a termelés, a készletezés és forgalom átmeneti eszközszükségletét finanszírozza, a tartós pénzügyi zavarok áthidalására nem nyújtható.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

8.) A hitelezésnél és a betéteknél olyan rugalmas kamatpolitikát kell folytatni, amely összhangban van a hitelforrások bekerülési költségeivel, illetve ösztönöz a betétképzésre. Az egyes hitel-, illetve betétformák - kamatát szükség esetén év közben is módosítani lehet.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke

9.) A lakossági hitelnyújtásnál az előirányzatokat és a hitelnyújtási feltételeket a lakásépítés és életszínvonal-politikai elgondolásokkal összhangban kell meghatározni. A hitelnövekedési lehetőség meghatározásánál a lakossági betét-megtakarítások növekedését, valamint az Országos Takarékpénztár likviditási tartalékait is tekintetbe kell venni.

Felelős: a Magyar Nemzeti Bank elnöke a Pénzügyminiszter

XI.

Lakossági jövedelmek és a fogyasztói áralakulás

1.) A lakossági reáljövedelem és reálbér alakítása érdekében az alábbi intézkedéseket kell megvalósítani:

1. 1 A nominálkeresetek bértkiegészítéssel együtt számolva átlagosan évi 4, 5-5%-kal, öt év alatt összesen 25-28%-kal növekedhetnek. Ezen belül:

- A vállalatoknál a gazdasági eredmények alapján a szabályozórendszer által megvalósuló nominálkereset-növekedés évi átlagban 4, 5-4, 8 % lehet.
- Az anyagi érdekelttség és ösztönzés következetesebb érvényesítése érdekében az éves tervekben meghatározott mértékű bérpreferenciát kell nyújtani.
- A költségvetési szerveknél és az ilyen jellegű intézményeknél dolgozók évi rendszeres béremelése 5 % legyen.
- Bérpreferenciára és bérpolitikai intézkedésekre szerény keretek között kerülhet sor. A bértarifa-rendszer módosításával egyidejűleg emelni kell a minimális bért.

Felelős: a munkaügyi miniszter
a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke

1. 2 A bérpolitikában az alábbi elveket kell érvényesíteni:

- az egyes dolgozók keresetében jobban jusson kifejezésre a végzett munka mennyisége és minősége;
- a béremelési lehetőségeket nem az áremelés ellensúlyozására, hanem a teljesítményarányos bérezés következetesebb érvényesítésére kell felhasználni;
- a kereseti arányokban az eddiginél nagyobb mértékben kell érzékeltetni a képzettségben, a munka bonyolultságában és a felelősségvállalásban jelentkező eltéréseket;
- növelni kell a munkahelyi feltételek, munkakörülmények, a fizikai igénybevétel szerinti keresetkülönbségeket;
- az átlagosnál gyorsabban kell növelni a termelésirányítók, az eredményesen dolgozó vezetők keresetét;
- a minimális bért az átlagosnál gyorsabb ütemben kell emelni.

Felelős: a munkaügyi miniszter
az ágazati miniszterek

Az ár-, az adó és a jövedelemszabályozás eszközeivel el kell érni, hogy a mezőgazdasági szövetkezetekben dolgozók reálkeresete a munkások és alkalmazottakéval azonos ütemben emelkedjék.

Felelős: a pénzügyminiszter
a mezőgazdasági és
élelmezésügyi miniszter

1. 4 A pénzbeli ellátások összegét oly módon kell emelni, hogy

- a legalacsonyabb nyugdíjak a fogyasztói árszínvonal-növekedésnél nagyobb mértékben;
- az egyéb jelenlegi átlag alatti nyugdíjak, nyugdíj jellegű ellátások, a három- és többgyermekesek családi pótléka a fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben;
- a többi jogosult családi pótléka, a gyermekgondozási segély, valamint a szociális ösztöndíjak ennél kisebb ütemben növekedjenek.

Felelős: a munkaügyi miniszter
az Országos Tervhivatal elnöke

1. 5 Nagyobb szerepet kell szánni az egyéni és családi körülményeket figyelembe vevő szociális juttatásoknak, segélyeknek. A több szempontból hátrányos helyzetűek életkörülményeit a lehetőségekhez mérten javítani kell. A tanácsai segélyek növelése, célirányosabb felhasználása és egyéb állami intézkedések mellett jobban be kell vonni a társadalmi erőket és a családokat is e rétegek kedvezőtlen helyzetének enyhítése érdekében.

Felelős: a munkaügyi miniszter
a pénzügyminiszter

2.) A fogyasztói árszínvonal átlagosan évi 4, 5-5%-kal, öt év alatt legfeljebb 28%-kal emelkedhet. Az alapvető hatósági árváltozásokról az éves tervekben kell dönteni.

A fogyasztói árpolitikában az alábbi elveket kell érvényesíteni:

- törekedni kell arra, hogy a fogyasztási cikkek, és szolgáltatások támogatottsága összességében ne növekedjen, ennek keretében az árkiegészítések köre lehetőleg szűküljön, és mértéke csökkenjen;
- a fogyasztói árak az eddiginél rugalmasabban igazodjanak a termelői és importárak változásához;
- az alapvető fogyasztási cikkek és szolgáltatások árát továbbra is központilag kell szabályozni;

- a hatósági árak változtatását úgy kell ütemezni, hogy az árszínvonal-emelkedés az egyes években viszonylag egyenletes legyen;
- a hatósági áremelések tételes (személyre szóló) jövedelem ellentételezésére csak egyes lakossági csoportoknál és kivételes esetekben kerülhet sor.

Felelős: az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke
az Országos Tervhivatal elnöke
a pénzügyminiszter

XII.

Lakás-, egészségügyi-szociális és kulturális ellátás

Az életkörülmények további javításának kiemelt fontosságú feladata a lakásellátás, a demográfiai adottságokkal lépést tartó alapvető oktatási feltételek megteremtése, valamint a betegség megelőzése és gyógyítása, a lakosság egészségi állapotának megőrzése.

1.) A lakásellátás fejlesztése

A VI. ötéves tervidőszakban a lakásellátás fejlesztésére programot kell megvalósítani. A lakásellátás fejlesztésének fő célja, hogy elősegítse a lakással nem rendelkező családok lakáshoz jutását, növekedjen a lakások korszerűsítése, folytatódjon a lakásfelújítások pótlása. Meg kell teremteni 115-120 ezer állami, 255-270 ezer magánlakás felépítésének feltételeit. Ehhez központi forrásból 75-79 milliárd forintot lehet felhasználni. Az új lakások 65%-át a fővárosban, a vidéki városokban és a városlasodó településeken kell felépíteni.

A lakásberuházás tervszerű költséggazdálkodása, az építési területek és építési módok gazdaságos megválasztása, a magánlakás-építés pénzügyi feltételeinek a területi célokkal összehangolt fejlesztése, valamint a telek- és építőanyag-ellátás segítse a program teljesítését.

A fejlesztési program részeként meg kell valósítani a lakásépítés és fenntartás költségeinek társadalmilag igazságosabb elosztását. Ennek keretében 1981-ben korszerűsíteni kell a lakásépítés pénzügyi és gazdálkodási rendszerét, az állami támogatás és a hitelezés feltételeit. Ki kell alakítani a lakáshoz jutás lépcsőzetes rendszerét.

Felelős: az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a pénzügyminiszter
az Országos Tervhivatal elnöke
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

1. 1 Az állami beruházásból épülő lakónegyedek építési területének kijelölésével, gazdaságos beépítési módok megválasztásával, a megszűnő lakások számának mérséklésével is elő kell segíteni a takarékos költséggazdálkodást.

Felelős: a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

1. 2 Az energiaprogram részeként 1981. június végéig ki kell dolgozni az új lakónegyedek hő- és energiaellátásának takarékos megoldásait.

Felelős: a nehézipari miniszter
az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok bevonásával

1. 3 A személyi tulajdonú lakásépítést, elsősorban annak a korszerű, többszintes és csoportos formáit szervezett telekkialakítással és elosztással is támogatni kell. Ki kell dolgozni a korszerű építési módok, előre gyártott épületszerkezetek gazdaságos alkalmazásának feltételeit. Gondoskodni kell a lakásépítés folyamatos építési anyag, szerkezet és szerelvényellátásáról.

Felelős: az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a pénzügyminiszter
a belkereskedelmi miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

2.) Az általános iskolai ellátás fejlesztése

A VI. ötéves tervidőszakban az általános iskolai oktatás és intézményi fejlesztésére programot kell megvalósítani. A program célja az általános iskolai oktatás tartalmi továbbfejlesztése, a demográfiai változásokból adódó igények kielégítéséhez szükséges feltételek megteremtése.

A program végrehajtásához 5500-6000 általános iskolai tantermet kell létesíteni, gazdaságos és kellő időben eredményt adó, részben egyszerűsített megoldások alkalmazásával. Az oktatási célra hasznosítható létesítmények időleges igénybevételét és az oktatás személyi és anyagi feltételeinek javítását intézkedésekkel elő kell segíteni. A tanulócsoportok létszámának növekedése mellett a napközis ellátás jelentősen javuljon. A program végrehajtásához 15-16 milliárd forint beruházás használható fel.

Felelős: a művelődési miniszter
a pénzügyminiszter
az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

2. 1 Az általános iskolai oktatás feltételei közül elsősorban az iskolák tanterem-ellátottságát kell javítani. Ennek érdekében 1981. évben széleskörű - a társadalmi erőforrásokat is igénybevevő - akciót kell kezdeményezni.

Felelős: a művelődési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok bevonásával

2. 3 A meglévő általános iskolák berendezéseinek, eszközeinek jobb és sokoldalúbb kihasználása érdekében módosítani kell a beiskolázási körzethatárokat. A nem oktatási célú épületek átvételével, gazdaságos átalakításával, továbbá az általános iskolai napközt és előadótermek osztályteremként történő felhasználásával is bővíteni kell a tanterem állományt.

Felelős: a művelődési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

3.) Az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése

A VI. ötéves tervidőszakban az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztésére programot kell megvalósítani. A program kiemelt célja az egészségügyi alapfokú- és fekvőbeteg ellátás fejlesztése.

A program végrehajtása szükségessé teszi 6500-7000 gyógyintézeti ágy létesítését, összekapcsolva az intézményhálózat folyamatos korszerűsítésével. A meglévő egészségügyi és szociális intézményhálózat ellátó-képességének növelését szervezési intézkedésekkel is elő kell segíteni. Javítani kell az egészségügyi intézmények együttműködését és erősíteni a járóbeteg-ellátási szervezetek gyógyító tevékenységét. Az egészségügyi és szociális ellátás beruházásaira 27-28 milliárd forint használható fel.

Felelős: az egészségügyi miniszter
a pénzügyminiszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

3. 1 A meglévő egészségügyi és szociális intézményhálózat ellátó-képességének növelésére, korszerűsítésére, személyi és anyagi feltételeinek bővítésére tovább kell fejleszteni a gyógyító-megelőző intézmények integrációját, bővíteni a folyamatos üzemeltetésben működő intézmények körét és növelni a krónikus utókezelő és a rehabilitációs ellátást szolgáló kórházi ágyállományt. Szervezési intézkedésekkel mérsékelni kell a gyógyító-megelőző intézmények indokolatlan ellátási párhuzamosságait, erősíteni kell a járó beteg ellátás gyógyító tevékenységét.

Ki kell dolgozni a nagy értékű műszerek, technikai eszközök és berendezések hatékony kihasználásának gazdálkodási rendszerét.

Felelős: az egészségügyi miniszter
a pénzügyminiszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

3. 2 Az egészségügyi és szociális fejlesztések megvalósítását jobb előkészítéssel, biztonságosabb műszaki és gazdasági tervezéssel, takarékosági intézkedésekkel, olcsóbb technológiák alkalmazásával és megfelelő ellenőrzéssel kell elősegíteni. Kiemelt figyelemmel kell kísérni az Országos Traumatológiai Intézet rekonstrukcióját és az Országos Onkológiai Intézet bővítését, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem fejlesztéseit, valamint a kaposvári, veszprémi, szigetvári, debreceni és a budapesti kórházak rekonstrukcióit.

Felelős: az egészségügyi miniszter
az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

4.) A megyei és fővárosi tanácsok - a helyi tanácsok bevonásával - 1981. június végéig dolgozzák ki saját középtávú lakás-, általános iskolai és egészségügyi-szociális fejlesztési programjaikat.

Felelős: a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

5.) A lakás-, az egészségügyi-szociális és kulturális ellátás fejlesztését elősegítő más intézkedések

5. 1 Az egészségügyi-szociális és kulturális létesítmények tömeges bővítésére, pótlására egyszerűsített funkciójú, korszerű technológiai eljárásokkal létesíthető építménytípusokat kell kialakítani, és gondoskodni kell a megfelelő választékú műszaki dokumentációról, valamint az építés feltételeiről.

Felelős: az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a művelődést miniszter
az egészségügyi miniszter

5. 2 A lakás, az oktatási és egészségügyi-szociális intézményhálózat korszerűsítése, felújítása az új építéssel azonos fontosságú feladat. Ennek érdekében a tanácsok középtávú terveikben határozzák meg a tanácsi bérlakások, a kulturális, valamint az egészségügyi és szociális intézmények felújításának, korszerűsítésének, rekonstrukciónak feladatalt. Ki kell alakítani a rekonstrukciók, a felújítások és korszerűsítések hatékony megvalósításának feltételeit, feltárva a költségkímélő, takarékos megoldások lehetőségeit.

Felelős: az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a művelődési miniszter
az egészségügyi miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

5. 3 A felújítások és korszerűsítések kivitelezési háttérét speciális kapacitások létrehozásával, a meglévő építőipari szervezetek szükség szerinti átalakításával kell megteremteni.

Felelős: az építésügyi és városfejlesztési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

5. 4 A szakmunkásképző és középiskolák gyakorlati oktatási feltételeit összehangoltan - a vállalatokkal együttműködve - kell fejleszteni.

Felelős: a művelődési miniszter
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

5. 5 Az oktatási, művelődési és sportintézmények többcélú hasznosítását irányítási és szervezési intézkedésekkel is elő kell segíteni.

Felelős: a művelődési miniszter
az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnöke
a megyei, fővárosi tanácsok elnökei

5. 6 Az ágazati minisztériumok nyújtsanak segítséget a tanácsok jelentősebb beruházásainak előkészítéséhez és megvalósításához. Ennek érdekében a tanácsok 100 millió forint feletti beruházásaik programjait küldjék meg a minisztériumoknak. A minisztériumok adjanak szakmai véleményt és kísérik figyelemmel a beruházások megvalósítását.

Felelős: a megyei, fővárosi tanácsok elnökei
a művelődési miniszter
az egészségügyi miniszter
az Országos Vízügyi Hivatal elnöke
a közlekedés és postaügyi miniszter

5. 7 Ki kell dolgozni a telepszerű lakásépítéshez tartozó víz, szenny- és csapadék- víz csatornahálózat építés költségnormát és a szennyvíztisztító létesítmények megvalósítási költségeinek felső határát.

Felelős: az Országos Vízügyi Hivatal elnöke
az Országos Tervhivatal elnöke
a megyei, fővárosi tanácsok bevonásával

XIII.

Területfejlesztés

1.) Állami költségvetési eszközökből 500 millió forint összegben központi területfejlesztési alapot kell létrehozni. Az alap célja:

- a fővárosban a szelektív iparfejlesztési politika elősegítése a kitelepülő üzemek támogatása útján;
- a budapesti ipar-kitelepítésekhez kapcsolódó vidéki beruházások területfejlesztési célok szerinti térbeli elhelyezésének ösztönzése.

A kitelepítést elsősorban a vállalatok meglévő vidéki telephelyeinek bővítésével kell megoldani. Ha a kitelepítés új üzem létesítésével valósul meg, annak telephelyét a telepítési igényektől függően elsősorban a kedvezőtlen mezőgazdasági adottságú térségek településközpontjai közül kell kiválasztani.

Nem nyújtható támogatás az ipartelepeknek a fővároson belüli, illetőleg a főváros napi munkaerővonzást körzetébe történő áttelepítéséhez, továbbá az olyan ipartelepítéshez, amely a területfejlesztés általános érdekeivel ellentétes.

A területfejlesztési alpból a támogatás pályázati úton nyerhető el, odaítéléséről az Országos Tervhivatal elnöke, a pénzügyminiszter, az építésügyi és városfejlesztési miniszter és a Fővárosi Tanács elnöke együttesen dönt.

A Minisztertanács felhívja a megyei és fővárost tanácsok elnökeit, hogy a népgazdasági tervcélokra alapozva készítsék el saját területi terveiket.

2.) A minisztériumok és az országos hatáskörű szervek vezetői segítsék a tanácsok területi terveinek kidolgozását és a területfejlesztési célok megvalósítását.

A tanácsok és a gazdálkodó szervezetek terveik készítése során gondoskodjanak a folyamatos koordinációról, fejlesztési elképzeléseiket, hangolják össze különösen a közműfejlesztés és szociális ellátás terén. Együttesen törekedjenek a területi munkaerő és az építési kapacitás-egyensúly megteremtésére, a helyi adottságok hatékony hasznosítására.

A tanácsi területi tervek megalapozása érdekében az Országos Tervhivatal elnöke a Központi Statisztikai Hivatal elnökével egyetértésben rendelje el, hogy a gazdálkodó szervezetek a középtávú terveikről előzetesen - 1980. március 31-ig - adatszolgáltatást adjanak a megyei - fővárosi tanácsoknak.

3.) A településhálózat arányosabb fejlesztése érdekében mérsékelni kell a népesség bevándorlását a városokba, elsősorban a nagyvárosokba. Ezt központi és helyi szabályozással is segíteni kell. A budapesti agglomeráció fejlesztését szabályozó rendelkezéseket fenn kell tartani. A városok és vonzáskörzetük együttes érdekeik alapján történő fejlesztését a tanácsi gazdálkodás szabályozásával és a tanácsok együttműködésének továbbfejlesztésével is elő kell segíteni.

A megyei tanácsok fejlesztési eszközeik felosztásánál és helyi szabályozással segítsék elő a területi kiegyenlítődés és a községek népességmegtartó képességének erősítése céljából kiemelt 420 település fejlesztését. E települési körbe 96 város mellett a központi szerepkörű községek, a kiemelt alsó fokú központi, városkörnyéki és agglomerációs, valamint a jelentősebb iparral rendelkező községek tartoznak.

A lakossági erőforrások szélesebb körű bevonása érdekében e kiemelt településekre ki kell terjeszteni a munkáslakás-építés szociális- és hitelpreferenciáit.

Erőteljesebben ösztönözni kell a társadalmi munkavégzést a települések fejlesztése érdekében. Az aprófalvas, tanyás térségek fejlesztésében a lakosság öntevékenységét akadályozó szabályozási korlátokat meg kell szüntetni.

XIV.

Tanácsi gazdálkodás

1.) A tanácsok költségvetésének és fejlesztési alapjának bevételi forrásait, az azokból való részesedés mértékét és az állami hozzájárulás összegét - a tanácsokról szóló 1971. évi I. törvénnyel összhangban - öt évre, a költségvetési törvényben kell megállapítani. A tanácsoknak kiadásait saját és megosztott bevételeikből, bankhitelből, valamint állami hozzájárulásból kell fedezniük.

2.) A tanácsi gazdálkodást és a népgazdasági lehetőségeket a bevételi források szabályozásával kell összhangolni, változatlanul fenn kell tartani az alapszerű kezelés elvét.

A saját bevételekből származó többletek a tanácsokat illetik meg. A helyi tanácsok önállóan határozhatják meg a saját forrásaikból történő fejlesztések tartalmát.

A megosztott források - előirányzotthoz képest keletkező - többleteiből a tanácsok részesedését korlátozni kell. E körben a bevételi kiesés a központi költségvetésből kiegészíthető.

A gazdálkodás biztonsága érdekében a tanácsoknak - céllal le nem kötött - tartalékot kell képezniük.

3.) A tanácsok és a vállalatok, valamint egyéb szervek között erősíteni kell a kölcsönös érdekeken alapuló területi és településen belüli együttműködést. Az együttműködés keretében a terven felül megvalósuló létesítmények működési költségei a beruházókat közösen - megegyezés hiányában a tanácsokat - terheli. A társadalmi összefogással megvalósuló - terven felül létrehozott - gyermekjóléti intézmények fenntartási költségeit a központi költségvetés fedezi.

4.) A Minisztertanács a 3. számú melléklet szerint jóváhagyja a VI. ötéves népgazdasági terv tanácsi irányelveit és előirányzatait.

A kormány felhívja a megyei és a fővárosi tanácsok elnökeit, hogy a tanácsok saját tervei kidolgozása során érvényesítsék a VI. ötéves népgazdasági tervről szóló törvényben foglalt gazdasági és társadalompolitikai célokat, különös tekintettel az abban megjelölt fejlesztési súlypontokra.

A tanácsi tervek kidolgozása és megvalósítása során meghatározónak kell tekinteni a rendelkezésre álló beruházási eszközöket. Ezért a tanácsok juttassák érvényre az ésszerű takarékosság követelményeit, gondoskodjanak az érvényes műszaki és gazdasági normatívák betartásáról.

5.) A tanácsi gazdaság- és területfejlesztésre jóváhagyott illetve elfogadott terveket 1981. június 30-ig meg kell küldeni az Országos Tervhivatalnak.

Felelős: a megyei és fővárosi tanácsok elnökei

A kormányt 1981. augusztus 31-ig tájékoztatni kell a tanácsok VI. ötéves fejlesztési terveiről.

Felelős: az Országos Tervhivatal elnöke

6.) A Minisztertanács felhatalmazza:

- az Országos Tervhivatal elnökét, hogy a területileg fel nem osztott tartalékok felett rendelkezzen;
- az Országos Tervhivatal elnökét és a pénzügyminisztert, hogy az V. ötéves tervidőszakban meg nem valósult fejlesztések miatt keletkezett állami támogatás maradványt felülvizsgálja és törölje.

XV.

Környezetvédelem

1.) Az országos, területi és vállalati környezetvédelmi feladatok elvégzésének ösztönzésére Központi Környezetvédelmi Alapot és Baranya, Borsod, Komárom, valamint Veszprém megyékben és a fővárosban Tanácsi Környezetvédelmi Alapot kell létrehozni.

A Központi Környezetvédelmi Alap a légszennyezési bírságokból és a tervben előirányzott 500 millió forint költségvetési juttatásból, a Tanácsi Környezetvédelmi Alap bírságokból képződik.

A Központi Környezetvédelmi Alappal az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke, a tanácsi környezetvédelmi alapokkal pedig az érdekelt megyei és fővárosi tanácsok végrehajtó bizottságai rendelkeznek.

2.) A Központi Környezetvédelmi Alap nagyobb részét a légszennyezés, a hulladékok és energia (zaj) környezetbe jutásának csökkentésére, illetve szennyeződés keletkezésének megelőzésére kell felhasználni a gazdálkodó szervezetek - kivételes esetben a költségvetési szervek - környezetvédelmi szolgáltató beruházásainak támogatása formájában. A támogatás pályázati úton nyerhető el és a különböző környezetvédelmi feladatok összehangolt megoldásának - a korszerű technika követelményeit kielégítő berendezések létesítésének, illetve módszerek kidolgozásának - elősegítésére szolgál.

A tanácsi környezetvédelmi alapokat a helyi (megyei, fővárosi) környezetvédelmi feladatok megoldására, elsősorban a levegőtisztaság-védelmi beruházások támogatására kell fordítani.

XVI.

A gazdálkodó szervezetek középtávú tervei

1.) A gazdálkodó szervezetek középtávú terveiket a VI. ötéves népgazdasági tervről szóló törvény és jelen határozat figyelembevételével 1981. közepéig készítsék el és hagyják jóvá.

2.) Az ágazati miniszterek gondoskodjanak arról, hogy a gazdálkodó szervezetek tervei tartalmazzák a népgazdasági tervben tevékenységüket közvetlenül érintően hozott döntésekből adódó feladatokat.

A gazdálkodó szervezetek terveikben csak a népgazdasági tervben jóváhagyott célra és mértékben irányozhatják elő állami pénzforrások felhasználását.

3.) A gazdasági rányító szervek tájékoztatással, konzultációkkal, szükség esetén koordinációs tevékenységgel és egyéb módon segítsék elő, hogy a gazdálkodó szervezetek a népgazdasági tervcélokkal összhangban álló reális és megalapozott tervet készítsenek.

XVII.

Záró-rendelkezések

A Minisztertanács tudomásul veszi, hogy a 4. számú mellékletben feltüntetett határozatok egyes pontjai a terv keretein belül nem, vagy csak részben valósíthatók meg.

Az érintett miniszterek és országos hatáskörű szervek vezetői 1981. február 28-ig készítsenek intézkedési tervet a jelen határozatban megjelölt olyan feladatok végrehajtására, amelyek jellege ezt indokoltá teszi. Az intézkedési terveket 1981. március 31-ig meg kell küldeni az Országos Tervhivatalnak.

1.1 számú melléklet
a Minisztertanács ....
/1980. számú határozatához

A programok céljai és ráfordításai

A program megnevezése: Alumíniumipari KFP

1.) A fejlesztési (elérendő) célok felsorolása

Megnevezés	Mérték- egység	Növekedés		1985. évi színvonal	
		1980-ról */	1985-re **/	*/	**/
Bauxittermelés	mt/év	0,2	0,2	3,17	3,17
Timföldtermelés	mt/év	57	57	890	890
Alumíniumtömb- termelés	mt/év	0,8	20,8	74,3	94,3
Félgyártmánytermelés	mt/év	67,4	67,4	214,4	214,4

2.) Fejlesztési ráfordítások és források az 1981-85 években (folyó áron, milliárd Ft-ban)

Megnevezés	Ágazatok					
	Bauxit- bányászat	Alumíniumkohászat		Gépgyártás	Összesen	
		*/	**/		*/	**/
2. 1 Állami beruházások	2,2	3,1	3,1	-	5,3	5,3
ebből: nagyberuházások	2,2	3,1	3,1	-	5,3	5,3
2. 2 Vállalti beruházások	2,4	3,9	17,0	0,4	6,7	19,8
2. 3 Beruházások összesen	4,6	7,0	20,1	0,4	12,0	25,1
2. 4 Forgóeszköz bővítés	0,1	1,4	2,4	0,1	1,6	2,6
2.5 Fejlesztési költség összesen	4,7	8,4	22,5	0,5	13,6	27,7
Források:						
- Központi források					7,6	7,6
- Tanácsi források					-	-
- Vállalati források					3,0	3,0
- Hitelek					3,0	17,1
Összesen:					13,6	27,7

*/ Kohó nélkül

**/ Új kohóval

2011. 06. 26.

A programok céljai és ráfordításai

A program megnevezése: Petrokémiai KFP

1.) A fejlesztési (elérendő) célok felsorolása

Megnevezés	Mérték- egység	Növekedés 1980-ról 1985- re	1985. évi színvonal
Polietiléngyártás 1985 utánra átmenő fejlesztése 50 et/évről 230 et/évre (120 et/év kis-sűrűségű. 60 et/év nagysűrűségű)	et/év	-	50
Polipropilén gyártás bővítése	et/év	40	80
Műanyag feldolgozás	et/év	140	390

2. Fejlesztési ráfordítások és források az 1981-85 években (folyó áron, milliárd Ft-ban)

Megnevezés	Vegyipar	Összesen
2. 1 Állami beruházások	1	1
ebből: nagyberuházások	1	1
2. 2 Vállalti beruházások	15	15
2. 3 Beruházások összesen	13	16
2. 4 Forgóeszköz bővítés	1-2	1-2
2. 5 Fejlesztési költség összesen	17-18	17-18
Források:		
- Központi források	1	1
- Tanácsi források	-	-
- Vállalti források	5-6	5-6
- Hitelek	11-12	11-12
Összesen:	17-18	17-18

A programok céljai és ráfordításai

A program megnevezése: Számítástechnikai KFP

1.) A fejlesztési (elérendő) célok felsorolása

Megnevezés	Mérték- egység	Növekedés 1980-ról 1985- re	1985. évi színvonal
A program súlypontját a népgazdaság számítógépekkel történő ellátása és azok alkalmazása képezi.			
Számítógépek és berendezések termelése összehasonlítható (1980. évi) áron	mdFt/év	1,7	6,5

2.) Fejlesztési ráfordítások és források az 1981-85 években (folyó áron, milliárd Ft-ban)

Megnevezés	Alkalmazás	Gyártás	Összesen
2. 1 Állami beruházások	2,3-2,5	-	2,3-2,5
ebből: nagyberuházások			
2. 2 Vállalti beruházások	9-10	1	10-11
2. 3 Beruházások összesen	11-12,5	1	12-13,5
2. 4 Forgóeszköz bővítés	-	1	1
2. 5 Fejlesztési költség összesen	11-12,5	2	13-14,5
Források:			
- Központi források	2,3-2,5		2,3-2,5
- Tanácsi források	-		-
- Vállalti források	5-6	1	6-7
- Hitelek	4-5	1	5-6
Összesen:	11-12,5	2	13-14,5

A programok céljai és ráfordításai

A program megnevezése: Gyógyszer-, növényvédő szer-, és intermedier gyártás fejlesztése
KFP

1.) A fejlesztési (elérendő) célok felsorolása

Megnevezés		Mérték- egység	Növekedés 1980-ról 1985- re	1985. évi színvonal
Gyógyszerek	termelés	összehasonlítható (1980. évi) áron mdFt	10	31
Növényvédő szerek	"	"	9	19
Intermedierek	"	"	2	3

2.) Fejlesztési ráfordítások és források az 1981-85 években (folyó áron, mdFt-ban)

Megnevezés	Vegyipar	Összesen
2. 1 Állami beruházások	-	-
ebből: nagyberuházások	-	-
2. 2 Vállalti beruházások	20-21	20-21
2. 3 Beruházások összesen	20-21	20-21
2. 4 Forgóeszköz bővítés	3-4	3-4
2. 5 Fejlesztési költség összesen	23-24	23-24
Források:		
- Központi források	-	-
- Tanácsi források	-	-
- Vállalati források	13-14	13-14
- Hitelek	10-11	10-11
Összesen:		23-24

A programok céljai és ráfordításai

A program megnevezése: Elektronikai alkatrészek és részegységek fejlesztése és gyártása
KFP

1.) A fejlesztési (elérendő) célok felsorolása

Megnevezés	Mérték-egység	Növekedés 1980-ról 1985-re	1985. évi színvonal
Alkatrészek gyártása összehasonlítható (1980. évi) áron	mdFt	5	10
ebből: passzív és elektronikus	mdFt	3	7
mikroelektronikai	mdFt	2	3

2.) Fejlesztési ráfordítások és források az 1981-85 években (folyó áron, milliárd Ft-ban)

Megnevezés	Passzív és elektronikus	mikroelektronikai	Összesen
	alkatrészek		
2. 1 Állami beruházások	-	-	-
ebből: nagyberuházások	-	-	-
2. 2 Vállalti beruházások	2,5-3	3,3-3,5	5,5-6,5
2. 3 Beruházások összesen	2,5-3	3,3-3,5	5,5-6,5
2. 4 Forgóeszköz bővítés	0,5-1	0,2-0,3	0,8-1,2
2. 5 Fejlesztési költség összesen	3-4	3-4	6,5-7,5
Források:			
- Központi források	-	3-4	3-4
- Tanácsi források	-	-	-
- Vállalti források	0,3-0,5	-	0,3-0,5
- Hitelek	2-2,5	-	2-2,5
Egyéb	1-1,2	-	1-1,2
Összesen:	3-4	3-4	6,5-7,5

2. 1 sz. melléklet
a Minisztertanács
/1980 sz. határozatához

Az 1981-82. években kezdődő nagyberuházások

Megnevezés	Felügyeleti hatóság
<u>Bányászat</u>	
Mányi Bányüzem	NIM
Mecseki kokszolható széntermelés fejlesztése	NIM
Fenyőfői bauxitbánya	NIM
<u>Kohászat</u>	
Dunai Vasmű kokszolómű	NIM
<u>Könnnyűipar</u>	
Szolnoki Papírgyár rekonstrukciója	Kip. M.
<u>Szállítás-hírközlés</u>	
Árpád-híd szélesítése és Flórián tér rendezése	Főv. Tan.

2. 2 sz. melléklet
a Minisztertanács
/1980. sz. határozatához

1982. utáni kezdésre előkészíthető nagyberuházások
(ezeknél kivitelezési munka – a szükséges állagmegóvás
kivételével – nem finanszírozható)

Megnevezés	Felügyeleti hatóság
<u>Villamos energiaipar</u>	
Bicskei Hőerőmű	NIM
<u>Kohászat</u>	
Dunai Vasmű Ércelőkészítő-mű	KGM
<u>Építőanyag ipar</u>	
Encsi Tűzálló-anyaggyár	KGM
<u>Vegyipar</u>	
Tisza Vegyi Kombinát, polietilénüzem	NIM
<u>Vízgazdálkodás</u>	
Csongrádi Vízlépcső	OVH
Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcső */	OVH

*/ Nemzetközi tárgyalásoktól függően

**Nagyberuházások, amelyek tervezési, előkészítési
munkái további döntésig nem folytatható**

Megnevezés	Felügyeleti hatóság
<u>Bányászat</u>	
Recski Rézkombinát	NIM
<u>Villamos energiaipar</u>	
Paksi Atomerőmű II. Üzem	NIM
<u>Vegyipar</u>	
Tisza menti Vegyiművek, foszforsav-üzem és triplefoszfát-gyártás	NIM
<u>Szállítás-hírközlés</u>	
Ferihegyi repülőtér fejlesztés II. Ütem	KPM

Fejlesztések, amelyek műszaki-gazdasági tervezése, illetve előkészítése állami nagyberuházásaként tovább nem finanszírozható

Megnevezés	Felügyeleti hatóság
<u>Bányászat</u>	
Lencsehegy II. Bányüzem	NIM
Dudari Bányüzem	NIM
Nyirádi Bauxitbánya	NIM
<u>Villamos energiaipar</u>	
Nemzetközi villamos energia kooperáció II.	NIM
Prédikálószéki tározós erőmű	NIM
<u>Kohászat</u>	
Csepel Művek SM Acélmű pótlása	KGM
Ferromangán ötvözetgyártás	KGM
Új alumíniumkohó	NIM
<u>Építőipar</u>	
Dunántúli Cementgyár	ÉVM
<u>Vegyipar</u>	
Dunai Kőolajipari Vállalt, katalitikus krakküzem	NIM
BCR steril fermentációs üzem	NIM
Magyar Viscosa PAN III. Üzem	NIM
<u>Könnnyűipar</u>	
Csepel Papírgyár rekonstrukciója	Kip. M.
<u>Élelmiszeripar</u>	
Hűtőipari kapacitások bővítése (Univerzális Hűtőház)	MÉM
Sörgyártó kapacitások bővítése (Alföldi Sörgyár, Szentes)	MÉM
<u>Szállítás-hírközlés</u>	
METRÓ Délbuda-Rákospalota vonal	Föv. Tan.
Csepeli gyorsvasút Kálvin-téri bevezetése	Föv. Tan.
<u>Vízgazdálkodás</u>	

Barcsi Vízlépcső	OVH
<u>Oktatás és kulturális szolgáltatás</u>	
Magyar Televízió szolgáltatóház	MTV
Nemzeti Színház	Műv. M.

2. 4. sz. melléklet
a Minisztertanács
/1980. sz. határozatához

**Fejlesztések, amelyek műszaki-gazdasági tervezése, illetve előkészítése
állami nagyberuházásként tovább nem finanszírozható**

Folyó áron, millió forintban	
Megnevezés	1981-1985 évi összege
<u>Bányászat</u>	
- gazdaságosan működő szénbányák fejlesztése	
- érc- és ásványbányászat termelő berendezéseinek korszerűsítése	5200
<u>Építőanyag ipar</u>	
- energiatakarékos építőanyagok gyártását eredményező fejlesztések	
- az építőipar és a lakosság építési tömeganyagokkal és szerkezetekkel való ellátását szolgáló fejlesztések	3100
<u>Élelmiszeripar</u>	
- hús-, konzerv-, hűtő-, cukor-, édes-, szesz-, és söripari fejlesztések	5900
<u>Mező- és erdőgazdaság</u>	
- építés és ültetvénytelepítés	8000 */
- meghatározott gépbeszerzések	8000
- meliorációs munkák	6550
- erdőfeltárás	450
<u>Belkereskedelem</u>	
- gyógyszer-kereskedelmi raktárak	
- zöldség-gyümölcs forgalmazás és tárolás fejlesztése	
- fogyasztási cikk kereskedelmi hálózat fejlesztése	
- idegenforgalmi létesítmények fejlesztése	720

A vállalati beruházások állami támogatása
(folytatás)

Folyó áron, millió forintban	
Megnevezés	1981-1985 évi összege
<u>Szállítás</u>	
- hajók és uszályok beszerzése	120
<u>Ágazati közeli célok</u>	
Az energia gazdaságos felhasználását szolgáló fejlesztések	6400
A kormányzati szervek által vállalt nemzetközi kötelezettségekkel összefüggő fejlesztések	6530
Elő-gyártmányok, féltermékek, alkatrészek és részegységek gyártásának fejlesztése	2000
Hulladékok és másodlagos nyersanyagok hasznosítását szolgáló fejlesztések	500
Lakossági szolgáltatások fejlesztése	3400
Környezetvédelem	500
Területfejlesztés	500

2. 6 sz. melléklet
a Minisztertanács
/1980. sz. határozatához

A nagyberuházások 1981-1985. évi jelentősebb kapacitásainak üzembe helyezése

A beruházás megnevezése	A beruházás eredményként megvalósuló kapacitása			
	megnevezése	M. e.	teljes	az 1981-85 években belépő
			mennyisége	
I. Az 1985-ig befejeződő nagyberuházások				
<u>Bányászat</u>				
Bitó II. Bauxitbánya /NIM/	bauxit	et/év	400	400
Halimba III. Bauxit bányaüzem bővítése /NIM/	bauxit	et/év	1200	1200
Márkus hegyi Bányaüzem /NIM/	bauxit	et/év	2400	1650
<u>Kohászat:</u>				
Csepeli Csőgyár szinttartás, Budapest /KGM/	melegen hengerelt és hegesztett cső hengerelt termék sajtolt-húzott termék	et/év	245	245
Székesfehérvári Könnyűfémű félgyártmány fejlesztése /NIM/		et/év	45,5	37,0
Dunai Vasmű Konverteres Acélmű	konverteres acél ötvözött és ötvözetlen acél	et/év	21,0	12,5
Dunaújváros /KGM/		et/év	1150	1150
LKM Kombinált acélmű, Miskolc /KGM/		et/év	920	220
<u>Könnyűipar</u>				
Szolnoki Papírgyár rekonstrukciója /Kip. M./	csomagoló papír	et/év	8,7	8,7
	író-nyomó papír	et/év	50,8	50,8
	műnyomó-krómpapír	et/év	13,0	13,0

A nagyberuházások 1981-1985. évi jelentősebb kapacitásainak üzembe helyezése
/folytatás/

A beruházás megnevezése	A beruházás eredményként megvalósuló kapacitása			
	megnevezése	M. e.	teljes	az 1981-85 években belépő
			mennyisége	
<u>Élelmiszeripar</u>				
Szekszárdi Húskombinát /MÉM/	sertésvágás	db/év	685000	685000
	marhavágás	db/év	56700	56700
	húskészítmény	t/év	4900	4900
	dobozsonka és konzerv	t/év	12000	12000
	zsírolvasztás	t/év	17700	17700
	zsírcsomagolás	t/év	7366	7366
	melléktermék- feldolgozás	t/év	6800	6800
<u>Szállítás és hírközlés</u>				
Ferihegyi repülőtér és repülésirányítás fejlesztés I. ütem, Budapest /KPM/	felszállópálya	km	3,7	3,7
	hangár-műszaki bázis és előtér	gépállóhely	2	2
Árpád-híd szélesítése és Flórián tér rendezése, Budapest /Föv. Tan./	közúti pálya	E jármű/ó/irány	2X3600	2X3600
	villamos pálya	irány	2	2

A nagyberuházások 1981-1985. évi jelentősebb kapacitásainak üzembe helyezése
/folytatás/

A beruházás megnevezése	A beruházás eredményként megvalósuló kapacitása			
	megnevezése	M. e.	teljes	az 1981-85 években belépő
			mennyisége	
<u>Személyi és gazdasági szolgáltatás</u>				
Budapesti Szemétegető mű /Főv. Tan./	szemétegetés	et/év	440	440
	villamos energiatermelés	MWó/év	144000	144000
	nőenergia	Gcal/év	264000	264000
	vashulladék	et/év	13	13
<u>Oktatási és kulturális szolgáltatás</u>				
Budapesti Nagy Sportcsarnok /Főv. Tan./	befogadó képesség	fő	3000-12500	3000-12500
II. 1985. év után befejeződött nagyberuházások				
<u>Bányászat</u>				
Nagyegyházi Bányüzem /NIM/	barnaszén	et/év	1680	1410
	bauxit	et/év	500	150
Mecseki kokszolható széntermelés fejlesztése /NIM/ */	kokszolható koncentrátum	et/év	410	140
Mányi Bányüzem I. ütem /NIM/ */	barnaszén	et/év	600	520

A nagyberuházások 1981-1985. évi jelentősebb kapacitásainak üzembe helyezése
/folytatás/

A beruházás megnevezése	A beruházás eredményként megvalósuló kapacitása			
	megnevezése	M. e.	teljes	az 1981-85 években belépő
			mennyisége	
<u>Villamos energiaipar</u>				
Paksi Atomerőmű /NIM/ **/	villamos teljesítmény	MW	17600	17600
<u>Kohászat</u>				
Dunai Vasmű kokszolómű /KGM/ */	koksz	et/év	1000	1000
<u>Szállítás és hírközlés</u>				
METRÓ É-D-i vonal fejlesztése	Metró vasútvonal	km	18,3	2,1 km mélyvezetésű 1,9 kéregalatti vasútvonal
Budapest /Főv. Tan./				

*/ A beruházási javaslat még nincs jóváhagyva

**/ A beruházási javaslat véglegesítése folyamatban van.

Állami célcsoportos beruházások színvonala

Folyó áron, millió forintban

Megnevezés	Felügyeleti hatóság	1981-1982 évek ráfordításai	1983-1985 évek ráfordításai
Szénhidrogének kutatásának, termelésének, tárolásának és elosztásának fejlesztése	NIM	6,4	7,3-7,9
Villamos energiahálózat létesítmények fejlesztése	NIM	5,1	8,2-8,8
Gabonátároló-hálózat fejlesztése	MÉM	0,9	2,0-2,2
Mezőgazdasági bekötő-útépítés	MÉM	0,6	1,3-1,6
Erdőszerkezet átalakítás, erdőtelepítés és fásítás	MÉM	0,6	1,3-1,5
Közforgalmú vasúti közlekedési hálózat fejlesztése és korszerűsítése	KPM	8,4	15,6-17,2
Országos közforgalmi úthálózat fejlesztése	KPM	2,2	3,4-3,8
Rádió és televízió műsorszóró hálózat és KHR fejlesztése	KPM	1,0	1,8-2,1
Országos távbeszélő-hálózat fejlesztése	KPM	2,8	4,7-5,3
Mezőgazdasági vízszolgáltatás	OVH	0,2	0,2-0,4
Regionális vízi közmű rendszerek főművei	OVH	1,7	3,1-3,5
Vízkárelhárítás	OVH	1,5	2,8-3,2
Kórházak és klinikák fejlesztése és rekonstrukciója	Tanácsok	3,9	5,8-6,4
	Eü. M.	0,4	1,8-2,0
	KPM	0,1	0,2
Központi lakásépítés	Tanácsok	25,4	40,9-44,9
	K II.	2,7	5,8
Szállodafejlesztés	Bk. M.	0,5	-

Egyéb állami beruházások színvonala
(keretátadásokkal együtt)

Megnevezés	1981-1982 évek ráfordításai	1983-1985 évek ráfordításai
Nehézipari Minisztérium	663	1000-1100
Kohó- és Gépipar Minisztérium	1437	2600-2700
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium	599	820-910
Közlekedés és Postaügyi Minisztérium	255	300-340
Magyar Rádió	224	420-468
Magyar Televízió	600	760-840
Egészségügyi Minisztérium	1657	2300-2550
Művelődési Minisztérium	2278	4450-4900
Országos Testnevelési és Sporthivatal	300	430-470
Magyar Tudományos Akadémia	900	1700-1900
Számítástechnika alkalmazása	890	1410-1610
Közigazgatás	600	950-1050
Országos Anyag- és Árhivatal	170	410-450
Országos Környezet és Természetvédelmi Hivatal	180	400-440
Kiemelt üdülőterületek fejlesztése	340	530-590
Szakszervezetek Országos Tanácsa	800	1200-1500
Társadalmi Szervek	630	970-1070
K. II.+ÁTI	5240	12260
Egyéb állami kötelezettségek	1150	250
Országos Vízügyi Hivatal	150	150
Minisztertanács Titkársága	66	108
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervei	95	145
Egyéb tárcák	898	1150-1250
Speciális feladatok	-	2300
Tanácsok	33267	55000-59000

1. A tanácsi célcsoportos lakásépítés beruházási költségelőirányzata

millió Ft

Megnevezés	1981	1982	1983-1985	1981-1985
Baranya	543	579	1888	3010
ebből: Pécs	391	402	1450	2243
Bács	281	293	946	1520
Békés	155	225	850	1230
Borsod-Abaúj-Zemplén	852	909	3802	5563
ebből: Miskolc	553	489	1911	2953
Csongrád	535	565	1705	2805
ebből: Szeged	335	426,0	1297	2058
Fejér	327	398	1129	1854
Győr-Sopron	291	258	969	1417
ebből: Győr	224	181	534	939
Hajdú	703	701	2453	3857
ebből: Debrecen	522	578	2050	3150
Heves	236	245	840	1321
Komárom	276	328	1225	1829
Nógrád	145	193	479	817
Pest	392	433	1223	2048
Somogy	188	214	643	1045
Szabolcs	338	379	1187	1904
Szolnok	253	221	880	1354
Tolna	145	158	505	808
Vas	114	120	367	601
Veszprém	302	380	1090	1772
Zala	130	150	502	782
Budapest	5836	5802	18642	30280

**2. Tanácsi kórházak fejlesztésének és rekonstrukciójának
célcsoportos beruházási előirányzatai**

millió Ft

Megnevezés	1981	1982	1983-1985	1981-1985
Baranya	10	42	339	391
ebből: Pécs	-	-	-	
Bács	20	59	141	220
Békés	82	10	-	92
Borsod-Abaúj-Zemplén	66	84	292	442
ebből: Miskolc	30	34	134	198
Csongrád	-	5	57	62
ebből: Szeged	-	-	-	-
Fejér	230	163	566	959
Győr-Sopron	176	164	453	793
ebből: Győr	-	-	-	-
Hajdú	30	134	599	763
ebből: Debrecen	-	-	-	-
Heves	86	75	208	369
Komárom	88	101	257	446
Nógrád	28	52	150	230
Pest	257	96	103	456
Somogy	41	85	517	643
Szabolcs	110	120	391	621
Szolnok	164	129	3	296
Tolna	31	21	33	85
Vas	25	38	217	280
Veszprém	173	123	179	475
Zala	-	25	198	223
Budapest	286	457	1427	2170

3. A tanácsi ingatlankezelő szervezetek kezelésében lévő lakások fenntartásának költségvetési támogatása*/

millió forint

Megnevezés	1981	1982	1983-1985	1981-1985
Baranya	207	229	933	1369
ebből: Pécs	155	177	765	1097
Bács	22	25	133	180
Békés	33	35	122	190
Borsod-Abaúj-Zemplén	247	251	817	1315
ebből: Miskolc	138	140	461	739
Csongrád	148	155	520	823
ebből: Szeged	133	137,0	438	708
Fejér	128	132	466	726
Győr-Sopron	188	192	611	991
ebből: Győr	83	84	279	446
Hajdú	113	117	385	615
ebből: Debrecen	96	99	328	523
Heves	61	66	237	364
Komárom	118	121	408	647
Nógrád	52	58	235	345
Pest	85	96	383	564
Somogy	48	53	214	315
Szabolcs	22	26	143	191
Szolnok	13	16	95	124
Tolna	32	33	108	173
Vas	143	154	560	857
Veszprém	77	82	280	439
Zala	38	40	141	219
Budapest	2830	3364	10154	16348

*/ A támogatások összegét a költségszámítások eredményétől függően az Országos Tervhivatal elnöke módosítja.

2011. 06. 26.

4. Út-híd fenntartás és korszerűsítés költségvetési előirányzata

millió forint

Megnevezés	1981	1982	1983-1985	1981-1985
Baranya	136	148	496	780
ebből: Pécs	74	80	266	420
Bács	82	89	299	470
Békés	74	80	276	430
Borsod-Abaúj-Zemplén	203	218	729	1150
ebből: Miskolc	78	85	287	450
Csongrád	126	135	449	710
ebből: Szeged	70	76	254	400
Fejér	93	100	327	520
Győr-Sopron	119	129	432	680
ebből: Győr	55	59	196	310
Hajdú	129	140	461	730
ebből: Debrecen	78	85	287	450
Heves	80	87	293	460
Komárom	61	66	223	350
Nógrád	63	68	229	360
Pest	160	174	576	910
Somogy	86	93	311	490
Szabolcs	76	83	281	440
Szolnok	70	76	254	400
Tolna	55	59	206	320
Vas	57	61	212	330
Veszprém	106	114	380	600
Zala	74	80	266	420
Budapest	1350	1400	4600	7350

**5. A tanácsi költségvetési intézmények felújításának
költségvetési kiegészítése**

millió forint

Megnevezés	1981	1982	1983-1985	1981-1985
Baranya	27	97	368	492
ebből: Pécs	8	26	88	122
Bács	22	63	141	226
Békés	17	127	326	470
Borsod-Abaúj-Zemplén	40	12	39	91
ebből: Miskolc	10	3	11	24
Csongrád	24	28	92	144
ebből: Szeged	7	11	37	55
Fejér	13	25	81	119
Győr-Sopron	15	50	167	232
ebből: Győr	3	11	37	51
Hajdú	21	25	85	131
ebből: Debrecen	6	9	30	45
Heves	16	81	167	264
Komárom	16	19	63	98
Nógrád	12	33	108	153
Pest	28	75	278	381
Somogy	17	26	68	111
Szabolcs	23	69	39	131
Szolnok	20	20	86	126
Tolna	11	47	154	212
Vas	44	64	204	311
Veszprém	22	79	240	341
Zala	16	33	139	188
Budapest	96	332	1100	1528

3. számú melléklet
a Minisztertanács
határozatához
/1980. számú

**Iránvelvek a tanácsok VI. ötéves
gazdaságfejlesztési tervéhez**

A lakosság infrastrukturális ellátottság fejlesztését szolgáló tanácsi gazdaságtervező és szervező tevékenység fő feladata: a tanácsi gazdaság minden területén következetesen érvényre juttatni a népgazdasági tervről szóló törvényben meghatározott gazdaságpolitikai célokat.

A reálisan számításba vehető lehetőségek mellett, a lakossági ellátó ágazatok fejlesztését rangsorolni szükséges. Megkülönböztetett módon kell kezelni, előnyben kell részesíteni - a lakás-, az egészségügyi alap- és gyógyintézeti ágyellátás, továbbá az általános iskolák osztályterem és oktatási feltételei - fejlesztésének céljait.

A tanácsok a terület lakossági szükségleteinek feltárása, objektív rangsorolása, továbbá a rendelkezésre álló anyagi-műszaki feltételek alapján határozzák meg a fejlesztési feladatokat és a megvalósítás feltételeit. A gazdálkodás pénzügyi feltételeinek folyamatos összehangolása, a beruházási döntések megfelelő előkészítése és végrehajtása, a költséggazdálkodás és ellenőrzés, a fejlesztések és felújítások megalapozott tervezése érdekében, a tanácsok tervező és irányító tevékenységét növelni kell.

A tanácsok középtávú gazdaságfejlesztési terveiket, azokban a főbb ágazatok arányait a kiemelt, súlyponti feladatok következetes érvényesítésével alakítsák ki. A tervekben legyen összhang a bevételi források és a beruházási, illetőleg a nem beruházási célú eszközfelhasználás között. A beruházások pénzügyi és természetes tartalma közötti összhangot a tanácsok a változó feltételekkel számoló, reális költségtervezéssel és kapacitásháttérrel alapozzák meg. A fejlesztéseket a fenntartási költségvetéssel összhangban kell tervezni.

Új alapokra kell helyezni a fejlesztés és a felújítások közötti tervezési kapcsolatokat. A növekvő és gyorsan változó lakossági szükségletek minél teljesebb kielégítése érdekében a fejlesztéssel egyenrangú feladat az ellátó-képességnek a meglévő állóeszközök hatékony működtetésével, használatával, illetőleg ezek felújításával, rekonstrukciójával és korszerűsítésével elérhető bővítése.

A tanácsi gazdaságfejlesztési tervek főbb céljait, a tanács működési területén lévő szervezetek fejlesztési terveivel össze kell hangolni. A kölcsönös érdekeken alapuló együttműködést elsősorban a munkaerővel, az építőipari kapacitásokkal való tervszerű gazdálkodás, a vízgazdálkodás, a lakásépítés, a gyermek- és oktatási intézmények és a kereskedelmi hálózatfejlesztés érdekében indokolt tovább fejleszteni.

A településhálózat-fejlesztési célokkal összhangban a tanácsi tervek fokozottan szolgálják a települések arányos alapfokú ellátását. A források képződését, újraelosztását, a fejlesztési támogatások odaitélését ennek megfelelően indokolt szabályozni úgy, hogy kisebb települések erősödő népességmegtartó képessége részben tehermentesítse a nagyvárosok infrastrukturális ellátó-hálózatát.

A gazdálkodási tevékenység tervezésénél, a rendelkezésre álló eszközök a meghatározóak. Ennek alapján és a tervszerű költséggazdálkodás érvényre juttatásával jelölhetők ki a főbb fejlesztési célok.

A tanácsoknak gondoskodniuk kell a tömegesen épülő, ismétlődő létesítményekre kidolgozott műszaki-gazdasági normatívák betartásáról. Ezen túlmenően az olcsóbb építési lehetőségek és módzatok feltárásával és alkalmazásával - a fejlesztések alapvető funkciójának sérelme nélkül eszközölhető - tartalmi változtatásokkal, s az ehhez rendelhető egyszerűsített építési szerkezetek, kivitelezési módok alkalmazásával is keressék a költségméréslelés lehetőségeit.

A gazdálkodás biztonsága és az előre nem látható feladatok helyi erőforrásból történő megoldása érdekében fejlesztési alapjukból a tanácsok - egyéb állami beruházásaikból - legalább 6%-os - céllal le nem kötött - gazdálkodási tartalékot képezzenek.

A fejlesztési tevékenység folyamatossága érdekében, a rendelkezésre álló eszközökből kell gondoskodni a középtávú tervidőszakok közötti pénzügyi és természetes fejlesztési kapcsolatok rendezéséről, a zavartalan gazdálkodás feltételeiről.

Ágazati irányelvek

A lakásépítés célcsoportos beruházási előirányzatából a műszaki-gazdasági költségnormatívák alapján számított lakásmennyiséget meg kell építeni és a költségek mérséklésével is törekedni kell arra, hogy a beruházási eszközök takarékos felhasználásával minél több tanácsi lakás épüljön. Takarékosági intézkedéseket kell kidolgozni a területi átlagköltségek betartásához. A tömeges lakásépítés céljára kijelölendő területek gondos kiválasztásával is mérsékelni kell a megszűnő lakások mennyiségét.

Gondoskodni kell a lakónegyedek, általában a csoportos telepítésű többszintes lakóházépítés komplex megvalósításáról, a lakóterület alapfokú ellátását szolgáló létesítmények és intézmények egyidejű megvalósításáról.

A tanácsi célcsoportos lakásokból kell kielégíteni a jóváhagyott nagyberuházásokhoz, továbbá a bánya- és építőanyag-ipari kolóniák felszámolásához kapcsolódó lakásigényt.

A tanácsi gazdálkodás körébe tartozó bér- és tanácsi értékesítésű, továbbá a tanácsi kijelölésű lakások elosztásánál következetesen érvényesíteni kell a szociálpolitikai és rétegpolitikai célokból adódó követelményeket. Mindenekelőtt a többgyermekes családok, és a fiatal házaspárok lakásigényét kell kielégíteni. Fokozott gondot kell fordítani a lépcsőzetes lakáscserék tervszerű kielégítésére. A lakáscserék növeléséhez az új és a megüresedő lakások egy részének felhasználásával lakáscsere alapot kell létrehozni.

A személyi tulajdonú lakásépítés korszerű többszintes és csoportos telepítési formáit - az Országos Takarékpénztár közreműködésével - szervezett telekkialakítással és elosztással támogatni kell.

A lakóházjavításra szolgáló pénzeszközök hatékony felhasználásával gondoskodni kell a tanácsi kezelésben lévő lakásállomány folyamatos karbantartásáról és az elmaradt felújítások fokozatos pótlásáról. A felújítást - az anyagi eszközök keretei között - össze kell kötni a

komfort nélküli lakások korszerűsítésével, törekedve arra, hogy a tanácsok a lakásigények egy részét az új lakásokhoz közelálló színvonalú, korszerűsített bérleményekkel elégítsék ki. A tanácsi középtávú tervek tartalmát bővíteni kell a tanácsi bérlakások felújítását és korszerűsítését szolgáló pénzeszközök és célok összehangolásával.

Az egészségügyi ellátás javítását a tanácsi fejlesztések között kiemelt feladatnak kell tekinteni. E cél megvalósítását a rendelkezésre álló fejlesztési és felújítási eszközökkel, szervezési intézkedésekkel, a különböző intézmények együttműködésének javításával elő kell segíteni.

Az alap- és a fekvőbeteg ellátást a meglévő intézmények rekonstrukciós bővítésével, az intézmények hatékonyabb működését szolgáló technikai felszereltség növelésével kell javítani. Nagy gondot kell fordítani a kiegészítő létesítmények pótlására, illetőleg a kiszolgáló infrastruktúra bővítésére.

Új bölcsődei férőhelyeket elsősorban az új lakónegyedekben indokolt létesíteni. A testi-szellemi fogyatékos gyermekek elhelyezési körülményeit a meglévő intézmények hálózatának bővítésével kell javítani.

Az időskorúak szociális ellátását - a családi közösségben való gondozás elsődlegessége mellett - a napközi otthoni ellátás, az otthoni ápolás további fejlesztésével és a szociális otthonok férőhelyének növelésével kell tovább fejleszteni.

Az oktatás kiemelt feladata az iskolás korosztályok növekvő létszámának elhelyezéséhez szükséges általános iskolai osztályterem állomány létrehozása. Új tantermek építésével, az oktatási célra felhasználható meglévő helyiségek átmeneti igénybevételel a tanulócsoportok létszámának kisebb mértékű növelésével is meg kell teremteni az oktatás osztálytermi feltételeit. Ezeket szolgálhatják a meglévő intézményekhez csatlakoztatható, azokat kiegészítő, bővítő megoldások. A kivitelezés és a létesítmény egyszerűsítése költség-megtakarítást eredményezzen, gyors megoldást jelentsen a nagyobb létszámú általános iskolai korosztályok megfelelő elhelyezésére, oktatására.

A települések ellátásbeli különbségeinek csökkentése mellett mérséklődjön a váltott napszakú, bővüljön a csak délelőtti oktatás lehetősége. Ezzel is növekedhet a napközis ellátásban részesíthető általános iskolások aránya.

A tanácsi közművelődés területén a meglévő létesítmények korszerűsítéssel egybekötött rekonstrukcióját szükséges folytatni. Elsősorban a már folyamatban lévő közművelődési létesítmények befejezésére kell törekedni.

A települések vízgazdálkodásának feladata a lakosság, a közintézmények és az ipari vízigény növekményének kielégítése. A regionális hálózatokból átvehető és a helyi készletekből felhasználható vízmennyiségből a tanácsoknak elsősorban a tömeges lakásépítéssel összefüggő vízellátást kell maradéktalanul megoldaniuk.

Lényegesen előre kell haladni az egészségtelen ivóvízű települések ellátásában. Végleges és ideiglenes megoldások egyidejű alkalmazásával jelentősen mérsékelni kell a nem megfelelő ivóvízű települések körét.

A növekvő lakóépület-felújítási, korszerűsítési feladatokkal összhangban erősödő igény a lakáson belüli vízellátás feltételeinek bővítése. Ezek kielégítésére - az alapvető célok sérelme nélkül - fokozatosan kerülhet sor. Az ipari fogyasztók körében - a takarékosági követelmények folyamatos érvényre juttatása mellett - arra kell törekedni, hogy az ivóvíz minőségű felhasználás csökkenjen; azt lehetőség szerint helyettesítse alacsonyabb minőségű, olcsóbb vízellátás. Emellett folytatni indokolt azt a gyakorlatot, hogy az ipari felhasználók az igénybe vett vízmennyiséggel arányos térítési díjjal járuljanak hozzá a szolgáltatás fejlesztésének költségeihez.

A tömeges lakásépítéssel összefüggő feladatokon túl, a vízellátás fejlődésénél szerényebb mértékben bővíteni szükséges a közcsatorna hálózatot és a szennyvíztisztítás feltételeit is, célnak tekintve, hogy nőjön a tisztítás foka és a tisztított szennyvízmennyiség aránya.

A helyi közlekedés fő feladata a fővárosban és az öt megyei városban a tömegközlekedési feltételek javítása; ide értve az elővárosi és városkörnyéki közlekedési kapcsolatokat is. A városokban a tömegközlekedést az autóbusz-hálózat bővítésével, illetőleg a járatsűrűség növelésével kell fejleszteni.

A tanácsi pénzeszközökből elsősorban a csoportos telepítésű többszintes lakóházépítés út-, járda- és parkoló feltételeit kell megoldani - a lehetőségekkel összhangban - olcsóbb építési anyagok alkalmazásával és a lakossági erőforrások bevonásával. Emellett törekedni kell a tömegközlekedés forgalmi feltételeinek javítására, illetőleg a települések közötti hálózatának bővítésére és korszerűsítésére.

A meglévő útállomány fokozottabb megóvása, karbantartása a fejlesztéssel egyenrangú feladat. Elsősorban a meglévő úthálózat üzembiztonságát kell javítani. Az utak állagának megóvása érdekében, a felújítási eszközök nagyobb hányadát fenntartásra és üzemeltetésre kell fordítani.

A terv keretein belül nem vagy csak részben teljesíthető
határozatok

Az MT 3175/1979. számú határozata a közlekedéspolitikai koncepció továbbfejlesztéséről.

Az ÁTB 5011/1977. számú határozata a Gabcikovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósításának ütemezéséről.

Az ÁTB 5005/1978. számú határozata a közegészségügyileg veszélyeztetett települések vízellátásának programjáról.

Az ÁTB 5039/1978. számú határozata a műtrágyagyártás és felhasználás hosszú távú koncepciójáról.

Az ÁTB 5044/1978. számú határozata a tanácsi vízügyi ágazat fejlesztésével összefüggő egyes kérdésekről.

Az ÁTB 5026/1979. számú határozata a Magyar Televízió szolgáltatóházának beruházásáról.

Az ÁTB 5039/1979. számú határozata a kulturális ellátás 1981-85 évekre vonatkozó fejlesztési koncepciójáról.

Az ÁTB 5041/1979. számú határozata az oktatási ellátás VI. ötéves fejlesztési koncepciójáról.

Az ÁTB 5042/1979. számú határozata az egészségügyi-szociális ellátás VI. ötéves fejlesztési koncepciójáról.

A TPB 30005/1978. számú határozata az MTA Pszichológiai Intézete tervezett beruházás engedélyezéséről.

A TPB 30008/1978. számú határozata: ciklotron létesítése a Debreceni Atommagkutató Intézetben.

A TPB 30011/1979. számú határozata a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára tervezett beruházásáról és felújításáról.

A TPB 30012/1979. számú határozata a Központi Fizikai Kutató Intézet kísérleti atomreaktorának rekonstrukciójáról.

A TPB 30028/1979. számú határozata a jogsz képzés bővítése érdekében tett intézkedésekről.

A TPB 30012/1980. számú határozata az MTA Mérésügyi és Méréstechnikai Szolgálat tizéves programjának megvalósításáról.

Megjegyzés: Az MTA rendelkezésére álló beruházási összeg a TPB felsorolt határozataiban szereplő beruházások csak egy részének megvalósítását teszi lehetővé.